

ÎMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

BULETINUL INFORMATIV AL DELEGAȚIEI UNIUNII EUROPENE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

COOPERAREA UE – R. MOLDOVA: NOUTĂȚI

NOIEMBRIE – DECEMBRIE 2022

2023

SĂRBĂTORI FERICITE
ȘI LA MULȚI ANI

CUPRINS

01

MOBILITATE ȘI OAMENI

Roberta Metsola, Președinta Parlamentului European, în vizită la Europe Café	9
Un nou grup de membri ai Parlamentului European a vizitat Europe Café din Chișinău	11
Discuții care inspiră cu Ambasadorul Republicii Franceze în Republica Moldova	12
Tineri de pe ambele maluri ale râului Nistru își clădesc viitorul în domeniul restaurării și conservării monumentelor culturale	14
Uniunea Europeană susține 16 proiecte de dezvoltare a societății civile de pe ambele maluri ale râului Nistru	17
Moara de apă din Beloci a fost restaurată cu sprijinul UE	19
Asistenți sociali pentru protecția copilului instruiți cu sprijinul UE	21
EU4Youth: „Grădina Școlară” – de la semințe la roadă și iarăși la semințe	22
Erasmus+ a lansat campania anuală de informare adresată studenților și cadrelor didactice	24
Misiunea Înalților Consilieri UE: circa 200 studenți și elevi au aflat despre beneficiile profesiei de pedagog	26
Campania de promovare a carierei didactice „Profesori buni, țară prosperă. Alege să devii profesor” a ajuns la Bălți	28
22 de angajați ai centrelor de zi și de plasament pentru persoane vârstnice din Republica Moldova au fost instruiți cu suportul unui proiect al UE	30
Copiii cu nevoi speciale din Ștefan Vodă au condiții de reabilitare mai bune, grație suportului UE	32
Specialiștii în protecția drepturilor copilului din Ungheni și-au consolidat capacitățile cu asistența UE	33
UE și Echipa Europa continuă să ofere sprijin pentru refugiații ucraineni din Moldova	35
Abordarea inegalităților de gen în domeniul cercetării din Moldova	38

Peste 500 de elevi din Moldova și-au testat viitorul profesional de Ziua Ștafetei, organizată cu suportul UE	40
Cu suportul Uniunii Europene, peste 16.000 de cetățeni din orașul Călărași beneficiază de servicii mai bune de aprovizionare cu apă și canalizare	43
Aprovizionarea cu apă și canalizare în Cahul cu sprijinul UE și al Echipei Europa - în curs de implementare	45
Grupurile vulnerabile și organizațiile societății civile, susținute de Uniunea Europeană în perioada pandemiei COVID-19	46
Cu suportul Uniunii Europene, o societate civilă informată și rezilientă va fi creată în regiunea puternic afectată de războiul din Ucraina	48
Uniunea Europeană susține eforturile Republicii Moldova în combaterea propagandei	50
Guvernul Franței a donat spitalelor din Republica Moldova douăsprezece generatoare electrice	51
Expoziția estoniană "Vieți secrete" la Europe Café	53

02

INSTITUȚII ȘI GUVERNARE

Evaluarea costurilor documentelor de politici publice: activități cuprinzătoare de consolidare a capacităților desfășurate în septembrie și noiembrie 2022 cu sprijinul UE	54
UE sprijină aplicarea eficientă a legislației și politicilor din domeniul concurenței în Republica Moldova	57
O delegație a Parlamentului Republicii Moldova s-a familiarizat cu rolul Parlamentului Republicii Croația în procesul de aderare la UE	59
Armonizarea legislației naționale cu acquis-ul UE - sesiuni de lucru pentru funcționarii publici din Republica Moldova	61
Reprezentanții Consiliului Egalității din Republica Moldova au beneficiat de un schimb de experiență cu instituții din România privind practicile în domeniul anti-discriminării	64
Ghidul "Combaterea discursului de ură în media audiovizuală din Republica Moldova" – prezentat public	65
Schimb de experiență între autoritățile locale din Republica Moldova și Franța în regionalizarea serviciilor publice locale	67
Grupul operativ în domeniul tutunului, coordonat de către EUBAM, abordează acțiunile de combatere a comerțului ilicit cu tutun	69
EUBAM facilitează vizita de informare a oficialilor DG Trade la punctele de trecere a frontierei de la Giurgiulești	70

EUBAM: vameșii moldoveni și-au consolidat capacitățile de interpretare a imaginilor radioscopice cu raze X	72
EUBAM și autoritățile vamale din Moldova, România și Ucraina își unesc eforturile pentru a gestiona situația de urgență și a atenua presiunea în zona de frontieră Reni-Giurgiulești-Galați	73
Misiunea Înalților Consilieri UE: dezbateri publice privind strategia de reformă a administrației publice	75
UE continuă să susțină dezvoltarea instituțională a Serviciului Vamal al Republicii Moldova	77
Misiunea Înalților Consilieri UE 2019-2022 și-a încheiat activitatea	78
Leadershipul femeilor pentru buna guvernare în Republica Moldova - consolidat cu asistența UE	79
Cadrul normativ de funcționare a cantinelor sociale din țară a fost dezvoltat cu suportul unui proiect finanțat de Uniunea Europeană	82
Sesiuni de instruire în domeniul datelor spațiale pentru reprezentanții Agenției Relații Funciare și Cadastru din Moldova	84
Uniunea Europeană a acordat granturi pentru 50 de organizații ale societății civile pentru îmbunătățirea mecanismelor de responsabilitate socială în 10 raioane din Republica Moldova	85
Sesiunea pilot dedicată Platformei pentru gestionarea asistenței externe amplifică transparența în gestionarea asistenței externe în Moldova	87
Curs de instruire pentru reprezentanții Ministerului Finanțelor privind Instrumentul de Sprijin Bugetar al UE	88
Republica Moldova a găzduit cea de-a 21-a Conferință Anuală și Adunare Generală EPAC/EACN	89

03

ECONOMIE ȘI DEZVOLTAREA AFACERII

Prima conferință internațională dedicată perspectivei de aderare a Republicii Moldova la Zona Unică de Plăți în Euro a avut loc la Chișinău	91
Femei antreprenoare din stânga Nistrului au lansat afaceri în domeniul digital și robotică cu sprijinul UE	94
Uniunea Europeană și Suedia sprijină lansarea a trei întreprinderi sociale în Moldova	96

Gala Antreprenoriatului Social – organizată cu suportul Uniunii Europene și al Suediei	98
Business Skills Hub inaugurat la Bălți cu suportul financiar al Uniunii Europene	100
Patru Centre Regionale de Suport în Afaceri au fost capacitate în promovarea și dezvoltarea antreprenoriatului social la nivel regional	101
Studiul „Cunoștințe, atitudini și comportamente în domeniul antreprenoriatului social din Republica Moldova”, realizat cu suportul UE, a fost făcut public	103
Platforma de sprijin pentru Republica Moldova: BEI va continua să investească în Moldova	105
BEI Global sprijină reconstrucția drumurilor cu 100 de milioane de euro	108
Tur de presă la întreprinderile mici și mijlocii privind implementarea inovațiilor în Republica Moldova	110
EU4Environment Economia Verde finalizează formarea experților RECP în Moldova	112
Acțiunea EU4Environment susține promovarea Parcurilor industriale verzi în Moldova	113
Uniunea Europeană a acordat noi granturi pentru patru clustere și 19 întreprinderi din raioanele Cahul și Ungheni	114
Atelier de lucru pentru MIDR și ADR-uri privind etapele de finalizare cu succes a celor 18 proiecte de infrastructură finanțate de UE în domeniul eficienței energetice și al alimentării cu apă și canalizare	117
Perspectivile participării sectorului privat în dezvoltarea infrastructurii și sectorului financiar în Moldova	118
Proiectul Twinning al UE "Sprijin suplimentar pentru agricultură, dezvoltare rurală și siguranță alimentară în Republica Moldova" și-a finalizat activitățile	120

04

REZILIENTĂ ENERGETICĂ

Uniunea Europeană și PNUD lansează Concursul publicațiilor jurnalistice în scopul dezmințirii miturilor din sectorul energetic	122
Utilizarea centralelor termice pe biomasă din instituțiile publice ar reduce anual consumul de gaze cu 20 de milioane m ³	123
Peste 370 de copii au ilustrat soluțiile pentru criza energetică	124

Sprijinul UE și al Germaniei pentru Moldova în îmbunătățirea eficienței energetice în școli și asigurarea accesului la apă și canalizare 125

Prezentarea publică a studiului privind impactul crizei energetice asupra celor mai vulnerabile gospodării din Moldova 129

05

MEDIU ȘI CLIMĂ

Cooperarea UE - Moldova pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării 131

UE sprijină utilizarea durabilă și protecția bazinului râului Nistru 133

Cooperare transfrontalieră între Moldova, Ucraina și România pe râurile Nistru și Prut 135

Locuitorii raionului Edineț vor beneficia de o calitate mai bună a apei potabile cu sprijinul UE și al Echipei Europa 136

Un nou studiu al EU4Climate evidențiază angajamentul țărilor din Parteneriatului Estic față de acțiunile climatice în cadrul COP 27 137

Evaluarea și promovarea sistemului de etichetare ecologică în Republica Moldova, în conformitate cu cerințele UE 138

EU4Environment Green Economy: grupul de lucru interministerial pentru promovarea dezvoltării durabile și a economiei verzi – 7 ani de activitate 139

Modul de viață durabil: de la managementul deșeurilor la mobilitatea urbană – promovat de Uniunea Europeană pentru Mediu Economia Verde în Moldova 140

Virginijus Sinkevicius, Comisarul pentru Mediu, Oceane și Pescuit: prima vizită de lucru în Republica Moldova 141

Virginijus Sinkevičius: „Făceți-vă auzită vocea! Politicienii trebuie să găsească soluții pentru a reduce consecințele și daunele cauzate de deciziile adoptate asupra mediului” 143

Uniunea Europeană va oferi sprijin financiar Republicii Moldova pentru proiecte de mediu și de acțiuni climatice în cadrul Programului `LIFE` 145

- EU4Moldova: Startup City Cahul: nouă antreprenori din sudul țării au participat la programul "Digital Upgrade" pentru a-și dezvolta abilitățile digitale și a afla mai multe despre inovațiile în dezvoltarea afacerilor 147
- EU4Moldova: Startup City Cahul a lansat primul accelerator de turism din Moldova pentru a susține digitalizarea afacerilor în turism 150
- De la conștientizare la acțiune: dezvoltarea antreprenoriatului femeilor în Parteneriatul Estic 153
- Activitățile EU4Digital privind normele în domeniul telecomunicațiilor au fost revizuite la prima întâlnire cu EaPeReg 155
- Grupul de lucru Moldova LEADER IT Soft se reunește pentru a discuta și valida planul de acțiuni privind dezvoltarea softului de digitalizare a abordării LEADER în Moldova 156
- Excursie în lumea digitală: 33 de elevi din sudul țării au descoperit tehnologiile din cadrul Tekwill și Universitatea Tehnică a Moldovei 158
- Conceptul „Școala Digitală” va fi implementat în 25 de instituții de învățământ din R. Moldova, cu suportul UE 160
- Granturi pentru digitalizare. Afacerile din regiunea Cahul vor beneficia de finanțare în valoare totală de 7,8 milioane de lei 163
- Startup-urile prind aripi cu XY Accelerator V. Cele mai îndrăznețe idei de afaceri au ajuns în etapa finală a programului 165

MOBILITATE ȘI OAMENI

Roberta Metsola, Președinta Parlamentului European, în vizită la Europe Café

Președinta Parlamentului European, Roberta Metsola, a vizitat Europe Café, Centrul de Informare al Uniunii Europene la Chișinău. În sediul centrului, Roberta Metsola a fost așteptată de Tinerii Ambasadori Europeni, care au profitat de ocazie să pună întrebări cu privire la statutul de țară candidată pentru aderare la UE, acordat Republicii Moldova, securitatea energetică, agenda digitală și oportunitățile oferite tinerilor.

„Imaginați-vă că toți care se află în fața voastră nu cunosc nimic despre Uniunea Europeană. Noi, reprezentanții Uniunii Europene, trebuie să le explicăm pe înțelesul tuturor cu ce ne ocupăm. Uniunea Europeană trebuie să asculte mai mult de oameni și să acopere nevoile lor”,

a menționat Roberta Metsola, cea de-a treia femeie președinte a Parlamentului European.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Roberta Metsola, președinta Parlamentului European, a încurajat Tinerii Ambasadori Europeni să adopte un rol activ în conturarea perspectivelor europene ale Republicii Moldova, să ia inițiativă și să susțină ceea ce contează cu adevărat:

„Voi nu sunteți doar viitorul, voi sunteți prezentul. Informați oamenii care nu cunosc nimic despre Uniunea Europeană. Este vorba despre convingerea oamenilor prin prezentarea argumentelor voastre. Dezbateți orice temă doriți.”

În timpul vizitei sale la Europe Café, Roberta Metsola a venit cu idei motivaționale și sfaturi utile, împărtășind din experiența propriului parcurs. Președinta Parlamentului European a vorbit atât despre începutul carierei sale politice, cât și despre provocările cu care s-a confruntat. Cu această ocazie, Roberta Metsola a oferit interviuri instituțiilor media locale.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Un nou grup de membri ai Parlamentului European a vizitat Europe Café din Chișinău

Membrii Parlamentului European au vizitat cel mai important Centru de Informare al UE, Europe Café, pentru a-i întâlni pe Tinerii Ambasadori Europeni.

Vizita a făcut parte din cea de-a 12-a Reuniune a Comitetului Parlamentar de Asociere UE-Moldova organizată la Chișinău.

Siegfried Mureșan (România), Maria Grapini (România) și Helmut Scholz (Germania), alături de ambasadorul UE, Jānis Mažeiks, au răspuns la cele mai curioase întrebări

cu privire la perspectiva aderării Republicii Moldova la UE, securitatea regională și energetică, statul de drept și democrație, tranziție digitală și verde.

Discuții care inspiră cu Ambasadorul Republicii Franceze în Republica Moldova

În pofida ploii abundente din luna noiembrie, zeci de tineri din Centrele de Informare a UE și Euro Cluburi din instituțiile preuniversitare și universitare : Liceul „Spiru Haret”, Colegiul „Alexei Mateevici” , USM, ASEM, ULIM,

au efectuat o vizită la sediul Centrului de Informare Europe Café, unde s-au întâlnit cu Excelența Sa Graham Paul, Ambasadorul Republicii Franceze în Republica Moldova.

Excelența Sa, Ambasadorul Paul a început cu o scurtă istorie despre Uniunea Europeană, valorile comune a statelor membre, accentuând faptul că statele obțin mai multe beneficii acționând împreună, ca uniune, în mediul politic și economic competitiv, decât să fie de sine stătători în fața marilor actori politici și economici.

Participanții au adresat întrebări pertinente cu privire la politica externă a Franței, viziunea ei în raport cu agresiunea rusă în Ucraina și consecințele acestui conflict înghețat la frontiera RM asupra parcursului său European.

În cadrul discuțiilor au fost abordate și subiecte precum mecanismul de ajustare la frontieră în funcție de carbon și riscul de relocare a emisiilor de dioxid de carbon, cauzate de politicile climatice asimetrice ale țărilor din afara UE, a căror politici de combatere a schimbărilor climatice sunt mai puțin ambițioase decât cele ale statelor membre UE; comerțul internațional și alte

măsurile diplomatice în abordarea situațiilor de criză.

„A Cup of Europe” prezintă un șir de evenimente pentru Centrele de Informare a UE și Euro Cluburi, având drept scop furnizarea informației cu privire la asistența UE acordată RM, cât și despre valorile culturale comune a statelor membre și experiența personală.

Tineri de pe ambele maluri ale râului Nistru își clădesc viitorul în domeniul restaurării și conservării monumentelor culturale

Un prim stagiu plătit pentru tineri în restaurare și conservare s-a desfășurat la cetatea Tighina (Bender), cu susținerea financiară a programului Uniunii Europene „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD Moldova.

Opt tineri de pe ambele maluri ale râului Nistru au participat în perioada 3-14 octombrie la un prim stagiu plătit în lucrări de restaurare și conservare la Cetatea Tighina (Bender).

Programul a început cu o incursiune în istoria Cetății Tighina (Bender) și lecții teoretice, care stau la baza lucrărilor practice.

„E foarte interesant să vezi cum pe timpuri se realizau asemenea construcții. E impresionant. La colegiu am avut cursuri teoretice despre așa ceva, dar să participi cu adevărat la procesul de restaurare e cu totul diferit”,

spune Iulia Răilean, elevă a Centrului de Excelență în Construcții.

Iulia Răilean, elevă a Centrului de Excelență în Construcții

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Tinerii au aflat de la experți care sunt metodele practice de restaurare și conservare care sunt utilizate la nivel internațional. De asemenea, au avut rara ocazie de a participa la câteva lucrări de conservare desfășurate la cetatea Tighina (Bender).

„În realitate, e mult mai complicat să restaurezi o clădire, decât să faci o construcție nouă. Responsabilitatea șefului de șantier e enormă, pentru că de lucrările executate va depinde rezistența construcției pentru următoarea perioadă, pentru că așa putem să păstrăm și istoria. Urmașii noștri vor putea admira clădiri, construcții făcute cu secole în urmă”,

spune entuziasmat Ruslan Amoșii, elev la Centrul de Excelență în Construcții.

Ruslan Amoșii,
elev la Centrul de Excelență în Construcții

Viitorii specialiști în restaurare și conservare, dornici să salveze patrimoniul cultural pe cele două maluri ale Nistrului

„Am făcut echipă comună cu colegii din Chișinău și acest stagiu plătit a fost o experiență unică. Am aflat curiozități din domeniul ingineriei și despre cum pe timpuri a fost construită această cetate. Analizând construcția cetății îți dai seama nu doar despre cum a fost proiectată și construită cetatea, dar și de modul de gândire pe care-l aveau strămoșii noștri. E inedită grosimea pereților cetății: sunt aproximativ trei metri. E

curios să afli cum au fost realizate trecerile, tunelurile”,

relatează Alexandra Codrul, elevă a Colegiului de Construcții din Tiraspol.

Alexandra Codrul, elevă a
Colegiului de Construcții din Tiraspol

În timpul celor două săptămâni elevii au fost implicați în lucrări de restaurare a zidăriei, cu respectarea aceluiași tipuri de materiale locale folosite la construcția cetății - în special compoziția chimică și tehnic mecanică, ca să existe o legătură bună între zidăria existentă.

Totodată, au fost familiarizați cu lucrările de realizare a șarpantei la un turn, unde a fost folosit lemnul și fixat de peretele de zidărie prin elemente metalice.

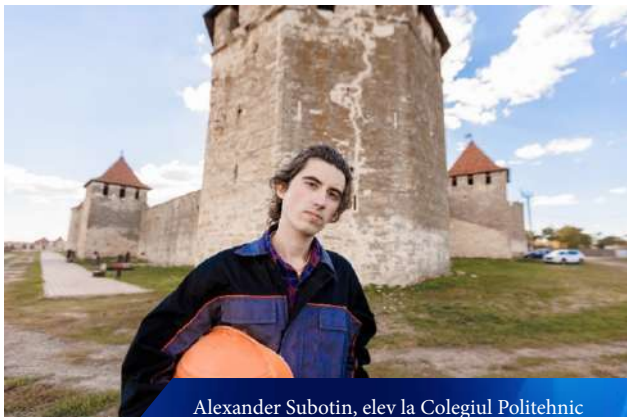
„Locuiesc în orașul Tighina și țin minte când vedeam cetatea distrusă. Poate nu toată lumea știe și înțelege grandoarea lucrărilor de restaurare care au acum loc la cetate, pentru că ele sunt absolut diferite de tot ce s-a făcut vreodată pe teritoriul cetății. Specialiștii ne arată toate schițele, ne demonstrează practic diverse procese de restaurare, iar noi în viitor am putea deveni specialiști în domeniul restaurărilor și vom putea participa chiar noi la restaurarea altor obiecte istorice de pe teritoriul Republicii Moldova, pentru că mai sunt și alte cetăți, conace sau clădiri istorice de valoare care merită atenție. E important ca aceste cunoștințe să fie transmise și tinerilor

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

generații, că doar așa vom putea salva patrimoniul cultural istoric”,

spune Alexander Subotin, elev la Colegiul Politehnic din Tighina (Bender).

Alexander Subotin, elev la Colegiul Politehnic din Tighina (Bender)

Elevii și-ar dori ca în viitor să se implice și mai mult în procese de restaurare.

În Republica Moldova, tinerii deocamdată nu pot alege din start meseria de specialist restaurator/conservare a monumentelor arhitecturale. O asemenea specializare o pot obține peste hotare, cea mai apropiată destinație de studii fiind România.

În perioada 2017-2019, s-a desfășurat proiectul Twinning UE „Suport pentru promovarea patrimoniului cultural în Republica Moldova prin păstrarea și protecția acestuia”, la care au participat doi profesori de la Centrul de Excelență în Construcții. Inspirați de schimbul de experiență, aceștia au propus să fie modificat programul de studii.

Astfel, la specialitatea Construcția și exploatarea clădirilor și edificiilor au fost incluse lecții teoretice despre restaurarea și conservarea monumentelor. Stagiul plătit organizat la inițiativa Programului UE „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD i-a făcut pe elevii participanți mult mai interesați de domeniul restaurărilor monumentelor istorice.

În cadrul Programului Uniunii Europene „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD Moldova, sunt realizate lucrări de restaurare și conservare a 12 obiective cultural-istorice de pe ambele maluri ale Nistrului, inclusiv a două edificii de anvergură: clădirea Circului din Chișinău și Cetatea Tighina (Bender). Programul contribuie la consolidarea încrederii între locuitorii de pe ambele maluri ale râului Nistru, prin implicarea lor în proiecte comune de dezvoltare.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Uniunea Europeană susține 16 proiecte de dezvoltare a societății civile de pe ambele maluri ale râului Nistru

Șaisprezece proiecte de dezvoltare a societății civile de pe ambele maluri ale râului Nistru, de care vor beneficia peste 30.000 de persoane, vor fi susținute de Uniunea Europeană, în cadrul programului „Măsuri de Promovare a Încrederii”, finanțat

de Uniunea Europeană și implementat de PNUD. Valoarea totală a acestora e de peste 290 de mii de euro. Inițiativele au fost selectate prin concurs deschis, la care au fost prezentate 90 de propuneri.

„Cele 16 granturi mici pe care le acordăm astăzi vor avea un impact pozitiv asupra a aproximativ 30.000 de persoane de pe ambele maluri ale Nistrului, pentru desfășurarea activităților legate de educație, sport, sănătate, mediu și cultură. Drept exemplu, proiectele susținute includ campanii de comunicare pentru promovarea oportunităților de mobilitate internațională pentru tineri, inițiative comunitare pentru a acționa în probleme de mediu cum ar fi braconajul pe Nistru, activități de susținere a îmbătrânirii active, festivaluri și evenimente de promovare a patrimoniului cultural material și imaterial. Doar în ultimii patru ani, din 2019 până în 2022, UE și PNUD au sprijinit peste 80 de parteneriate dintre organizații ale societății civile pentru

a implementa activități de îmbunătățire a colaborării trans-riverane”,

a declarat Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Jānis Mažeiks la evenimentul de înmânare a certificatelor de grant, desfășurat pe 15 noiembrie 2022

Proiectele susținute abordează nevoi specifice și probleme locale prin colaborarea dintre cele două maluri ale Nistrului în domeniile – mediu, educație, sănătate, cultură, sport:

» Depășirea barierelor lingvistice: 25 de reprezentanți ai OSC-urilor de pe ambele maluri ale râului Nistru vor învăța limba română până la nivelul B1;

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

» Dezvoltarea ariilor naturale protejate de pe ambele maluri ale Nistrului și promovarea principiilor de ecoturism, prin crearea a trei trasee în rezervațiile Țîpova, Saharna și Iagorlîc;

» Stimularea dezvoltării abilităților tehnice și de comunicare, a creativității și curiozității în educație prin tehnici inovative precum realitatea virtuală. 20 de profesori de pe ambele maluri vor fi instruiți în utilizarea acestor tehnici, facilitând procesul de învățare și de înțelegere a conceptelor complexe pentru un număr de cel puțin 2000 de elevi și eleve, la prima etapă;

» Alpinism pentru toți: va fi amenajat un perete mobil de alpinism, care va putea fi utilizat la evenimentele sportive din regiune, dar și la festivaluri, concerte sau expoziții;

» Protejarea sănătății sexual-reproductive a femeilor. 30 de lucrători medicali din 8 comunități vor fi instruiți și vor oferi sprijin pentru școlile maternelle de pe ambele maluri ale râului Nistru ș.a..

Prin activitatea sa, programul „Măsuri de Promovare a Încrederii”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD, contribuie la consolidarea încrederii între locuitorii de pe ambele maluri ale râului Nistru, prin implicarea lor în proiecte comune de dezvoltare. Programul a fost lansat în 2009, iar în 2017 au fost create și platformele sectoriale, ca și rezultat al bunei cooperări dintre ONG-urile de pe ambele maluri.

Moara de apă din Beloci a fost restaurată cu sprijinul UE

O moară de apă care datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea a fost restaurată cu susținerea Programului UE „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD Moldova. Selectată în cadrul unui

concurs public, desfășurat de UE și PNUD în anul 2020, moara face parte din cele 10 obiective cultural-istorice de pe ambele maluri ale râului Nistru care beneficiază de lucrări de restaurare și conservare.

Dacă pe teritoriul Republicii Moldova au rămas doar ruinele morilor de apă, funcționale cândva, atunci pe cursul râului Beloci astăzi mai poate fi găsită vechea construcție a morii din localitatea Beloci. Aceasta este cea mai mare moară din regiune, care a reușit să se păstreze suficient de bine de-a lungul timpului. În perioada când era funcțională, moara de apă din Beloci producea câteva tipuri de făină.

„Ultima dată moara a fost pornită în anul 2000, atunci când au fost înghețuri cu chiciură și nu am avut nici energie, nici căldură, nici măcar apă. Atunci moara a fost pornită pentru a produce făină. Astăzi, dacă ne-am da silința

și am investi destule resurse, ea ar putea fi restaurată arhitectural, dar și ca producere. Asta ne propunem să facem”,

***menționează Alexandru Maleandra,
proprietarul morii de apă.***

Construcția morii din localitatea Beloci a fost începută inițial de un localnic, apoi a fost răscumpărată de un producător polonez, care a finalizat lucrarea. Echipamentul din interiorul morii a fost adus din Zürich, Elveția; acesta a rămas în forma sa originală, însă are nevoie de reparație și de înlocuirea unor elemente, pentru ca moara să redevină funcțională.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Obiectul în sine este compus dintr-o carcasă de lemn, care de fapt ține întreaga construcție. Dificultatea a fost să schimbăm elementele de bază și să le reabilităm în forma pe care o avea anterior. Noi respectăm toate normele de restaurare, adică lemnul care a fost utilizat a fost făcut anume sub aceeași tăietură și am încercat să utilizăm aceleași elemente de încheieturi utilizate până la noi”,

relatează Iurii Krikliveț, directorul adjunct al companiei de construcții.

În urma procesului de restaurare și conservare, edificiul morii este protejat de condițiile meteo neprielnice și va rezista încă cel puțin 20-30 de ani. De asemenea, a fost amenajat și teritoriul din preajma morii, care e situat chiar pe cursul râului Beloci.

„Am putea face un punct turistic atractiv aici. Obiectivul în sine este interesant, odată ce moara a fost construită pentru acele vremuri fără metal și fără ciment, fără cuie, doar piatră cu piatră. Pentru acea perioadă e o construcție colosală. În interior avem echipamentul acelor timpuri păstrat și servesc drept exponate de muzeu”,

menționează Alexandru Maleandra, proprietarul morii de apă.

Moara de apă din Beloci a fost restaurată și conservată grație suportului financiar oferit de Uniunea Europeană prin intermediul Programului „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD. Programul contribuie la sporirea încrederii între locuitorii ambelor maluri ale râului Nistru prin implicarea acestora în proiecte comune.

Asistenți sociali pentru protecția copilului instruiți cu sprijinul UE

În cadrul Proiectului HOPE „Abordare holistică a protecției copilului în Moldova”, implementat de CCF Moldova și finanțat de Uniunea Europeană, Agenția Austriacă de Dezvoltare și Caritas Austria, asistenții sociali în domeniul protecției copilului din municipiul Chișinău au fost instruiți în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva copiilor.

În acest context, Mariana Iosob, a împărtășit experiența sa ca asistent social în municipiul Chișinău.

Privind în urma, cum ați defini ultimii 3 ani și, în special, anul 2022?

A fost o perioadă cu încărcătura psihologică foarte mare, criza energetică, fluxul de refugiați din cauza războiului, scumpiri în lanț – toate au dus la faptul ca oamenii nu fac față costurilor și a crescut numărul beneficiarilor în toate serviciile, la nivel local, dar probabil și la nivel central. Au apărut beneficiari noi – refugiații – și necesită ajutor și tot mai multe familii din comunitate se confruntă cu probleme.

Cum ați reușit să faceți față provocărilor?

Experiența m-a ajutat cel mai mult. Am căpătat un fel de imunitate, nu ne mai sperie birocrația și faptul ca ni se cer lucruri în termen scurt. Noi ne străduim să ajutăm oamenii.

Ne ajută supervizarea de la direcțiile sectoriale de protecție a copilului dar și CCF Moldova.

Ne-ați ajutat foarte mult, când ne-am confruntat cu problemele copiilor în situație de risc.

Ca să păstrezi un copil în familie, trebuie să muncești foarte mult. E mult mai ușor să scoți un copil din familie decât să-l păstrezi alături de părinți. Chiar dacă cineva nu vede ce face

asistentul social, noi lucrăm cu persoane care au nevoie de foarte mult suport.

Povestiți despre un caz reușit care vă face mândră de munca Dvs.

Am avut la sfârșitul anului trecut reintegrarea unui copil de 4 ani în familia mătușii. Noi îl monitorizăm și acum. Nu a fost ușor dar văd azi copilul acasă mai pozitiv, mai fericit.

La început fetița era foarte închisă, nu vorbea cu nimeni, nu interacționa cu noi nici când ne duceam acasă. Acum a devenit un copil ca toți copiii. Ne spuneau și la grădiniță ca nu știa să țină limba, nici să vorbească. Acum copilul se apropie, ne saluta, ne îmbrățișează.

Nu am știut ca copiii care se află de la naștere în instituții au așa probleme. Nu am crezut niciodată ca își lasă așa amprentă, e foarte dureros.

Pentru mai multe informații despre CCF Moldova, accesați

<https://ccfmoldova.org/proiecte-derulare>

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

EU4Youth: „Grădina Școlară” – de la semințe la roadă și iarăși la semințe

După patru ani de implementare a proiectului „Grădina Școlară”, opt instituții de învățământ din Republica Moldova beneficiază astăzi de grădini dotate cu utilaj modern în cadrul cărora se aplică principiile agriculturii ecologice și ale antreprenoriatului social asigurându-se astfel un mediu înconjurător

neprimejdios și un regim alimentar sănătos pentru elevi, profesori, precum și pentru comunități. Toate acestea grație suportului financiar al Uniunii Europene, prin programul EU4Youth, și cofinanțării de către Crucea Verde Internațională în perioada anilor 2018-2022.

„În decembrie am încheiat prima etapă a proiectului și suntem bucuroși că grădinile școlare create acum patru ani, astăzi sunt în totalitate apte de autogestiuine”,

susține Adriana Velicinski, coordonatoarea proiectului.

„Pe lângă faptul că aceste grădini au devenit în timp niște laboratoare verzi în care copiii și profesorii au avut ocazia să petreacă în aer liber orele de științe, biologie, educație ecologică, aceste grădini mai sunt și mici incubatoare de afaceri, or producția cultivată

este comercializată la târguri și iarmaroace locale, precum și la cele din Chișinău, iar banii câștigați din vânzări sunt reinvestiți pentru a acoperi necesitățile școlilor. Astfel micii întreprinzători învață să gestioneze resursele de care dispun.”

În cadrul proiectului s-a desfășurat și un concurs de idei de afaceri în domeniul agricol destinat tinerilor din zonele rurale. În urma acestuia, Dumitru Marandiu din orașul Sîngerei și Ion Babin din satul Rîșcova, raionul Criuleni și-au lansat propriile start-up-uri prin instalarea a două sere agricole unde se cultivă pomușoare și legume.

În total în cadrul proiectului au fost implicați peste 1400 de elevi și studenți, 16 coordonatori locali, 800 de elevi în vârstă de 7 – 18 ani. Au fost cultivate peste 25 de tone de legume, peste 2 tone de fructe și pomușoare, precum și aproximativ 100 de kilograme de plante aromatice.

Mai multe detalii despre beneficiarii și activitățile proiectului urmăriți în [spoturile video](#) publicate pe pagina de Facebook a Centrului Național de Mediu.

Parteneri de implementare a proiectului sunt Centrul Național de Mediu din Moldova, Crucea Verde Belarus, Crucea Verde Ucraina, Fundația John Paul II Italia.

Rețeaua de Grădini Școlare urmează a fi extinsă în anul 2023 cu suportul financiar al Guvernului Suediei.

Erasmus+ a lansat campania anuală de informare adresată studenților și cadrelor didactice

Odată cu lansarea noului apel pentru propuneri de proiecte Erasmus+, Oficiul Național Erasmus+ a demarat la 24 noiembrie Campania națională de informare,

ediția 2022, cu un șir de evenimente dedicate studenților, dar și cadrelor didactice de la universitățile și instituțiile din învățământul profesional-tehnic din Republica Moldova.

Campania anuală de informare, organizată de către Oficiul Național Erasmus+ în Moldova, în cooperare cu Ministerul Educației și Cercetării, Delegația Uniunii Europene și Misiunea Înalților Consilieri ai Uniunii Europene pentru Republica Moldova are scopul de a prezenta oportunitățile Programului Erasmus+ în rândul studenților și staff-ului academic din țară, precum și de a promova internaționalizarea studiilor, mobilitatea și schimburile de experiență pentru studenți și cadre didactice.

Primul eveniment național din cadrul campaniei de informare Erasmus+ dedicat studenților a avut loc la Universitatea Tehnică a Moldovei. O altă sesiune de informare pentru studenți a avut loc la Universitatea de Stat din Comrat. În cadrul acestor

evenimente, tinerii care își fac studiile la instituțiile de învățământ superior din țară au aflat în detaliu despre oportunitățile în cadrul programului Erasmus+ disponibile pentru ei, și anume despre:

- » proiectele de mobilitate internațională de credite – care permit studenților înmatriculați la universitățile din Moldova să obțină burse de studii în cadrul schimburilor academice la universități europene;
- » Erasmus Mundus Joint Masters – programe de studii la masterat de excelență, elaborate de consorții de universități din întreaga lume;
- » oportunități pentru tineri în cadrul programului Erasmus+ – traininguri internaționale, proiecte de voluntariat, etc.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Echipa Oficiului Național Erasmus+ a explicat participanților cum se aplică pentru o bursă Erasmus+, care sunt termenele limită și condițiile de eligibilitate. De asemenea, reprezentanții Info Centrului pentru Erasmus+ Youth și European Solidarity Corps au relatat despre schimburile de tineret în cadrul trainingurilor de educație non-formală. Iar la final, studenții și-au prezentat experiențele lor inspiraționale de mobilitate în Europa și cum acestea au contribuit la creșterea lor personală și profesională.

Campania națională Erasmus+ a continuat la 7 decembrie cu o sesiune de informare pentru cadre didactice de la instituțiile de învățământ superior și profesional tehnic. Evenimentul s-a desfășurat la Clasa Viitorului (Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”). În cadrul acestuia au fost prezentate proiectele de mobilitate internațională de credite, Erasmus Mundus, proiectele de consolidare a capacităților în domeniul învățământului superior și al educației și formării profesionale, precum și acțiunile Jean Monnet și proiectele Erasmus+ Tineret. Participanții la eveniment au aflat despre tipurile de proiecte Erasmus+ la care pot aplica, condițiile de eligibilitate,

termenele limită, modalitățile de aplicare, precum și despre prioritățile globale și regionale în cadrul programului Erasmus+.

Amintim că în perioada 2014-2021 universitățile din Republica Moldova au reușit deja să implementeze: peste 3600 de mobilități academice Erasmus+ pentru studenți și cadre academice, dar și 21 de proiecte de consolidare a capacităților în învățământul superior și 22 de proiecte Jean Monnet. Începând cu anul 2021, noutate pentru Republica Moldova în cadrul programului Erasmus+ au devenit proiectele de consolidare a capacităților în domeniul învățământului profesional tehnic, care au ca scop principal modernizarea și internaționalizarea acestei sfere a educației.

Lansarea noului apel pentru propuneri de proiecte Erasmus+ și a [Ghidului Programului Erasmus+ 2023](#), vor deschide calea pentru noi proiecte în sfera educației în Republica Moldova și în întreaga lume. Având un buget total de 4,2 miliarde euro pentru anul 2023, programul Erasmus+ își propune continue să susțină incluziunea, digitalizarea, ecologizarea, cetățenia activă și o participare mai dinamică la viața democratică.

Misiunea Înălților Consilieri UE: circa 200 studenți și elevi au aflat despre beneficiile profesiei de pedagog

La 17 noiembrie, de Ziua internațională a Studenților, aproape 200 studenți și elevi au participat la evenimentul de promovare a carierei didactice, organizat de Ministerul Educației și Cercetării cu suportul Misiunii

Înălților Consilieri ai Uniunii Europene. Evenimentul a avut drept scop promovarea imaginii profesorului și, respectiv, creșterea interesului, motivației și a numărului de tineri care vor alege cariera pedagogică.

La eveniment au participat studenții anului final de la specialitățile pedagogice de la Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău, Universitatea de Educație Fizică și Sport, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Colegiul pedagogic „A. Mateevici” din Chișinău, profesorii tineri angajați în licee, gimnazii și grădinițe, învingătorii concursului „Pedagogul anului”, edițiile 2021 și 2022, directori de licee, rectori, prorectori și viitori absolvenți de liceu și gimnaziu.

Ministrul Educației și Cercetării Anatolie Topală a dat start evenimentului, subliniind importanța profesiei de pedagog, dar și beneficiile oferite de aceasta:

„Consider fundamentală profesia de cadru didactic pentru educarea profesioniștilor și cetățenilor zilei de mâine. Statul acordă un șir de facilități pentru cei care optează pentru cariera pedagogică: un suport unic în valoare de 120 000 de lei la semnarea primului contract de muncă în calitate de profesor,

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

suport la achitarea facturilor de încălzire și energie electrică, precum și normă de muncă de 75% - toate acestea pe lângă prestigiul social al profesiei.”

La rândul său, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova Jānis Mažeiks a declarat că Uniunea Europeană acordă sprijin domeniului educației în Moldova de-a lungul anilor, atât prin intermediul fondurilor special alocate, cât și mobilizării expertizei sectoriale europene:

„Este îmbucurător să vedem că se investește în tânăra generație, prin promovarea profesiei de pedagog, or anume investițiile în educație pot asigura un viitor prosper pentru țară.”

Studentii de la specialitățile pedagogice de la cele 5 instituții menționate care formează cadre didactice au prezentat oportunitățile de formare profesională la domeniul Științe ale educației, inclusiv prin învățământul dual. Tinerii specialiști angajați în școlile din țară le-au vorbit viitorilor absolvenți despre avantajele la absolvire și la angajare. Cadrele didactice învingătoare ale concursului „Pedagogul anului” din 2021 și 2022 au împărtășit experiența acumulată în cadrul instituțiilor de învățământ și importanța de a alege profesia de cadru didactic.

Evenimentul a continuat cu activități în atelierele practice de prezentare a ofertelor educaționale ale instituțiilor de învățământ superior și colegiilor pedagogice și un program artistic prezentat de universități.

Elevii participanți la eveniment au primit materiale promoționale cu îndemnul „Profesori buni, țară prosperă. Alege să devii profesor.”

Evenimentul este primul din seria de ateliere planificate inclusiv în regiunile țării.

Campania de promovare a carierei didactice „Profesori buni, țară prosperă. Alege să devii profesor” a ajuns la Bălți

Ministerul Educației și Cercetării din Republica Moldova, cu susținerea Misiunii Înaltilor Consilieri ai Uniunii Europene, a continuat în regiunea de nord a Republicii Moldova campania de popularizare a profesiei didactice și de promovare a instituțiilor pedagogice, găzduită de Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți.

La eveniment au participat studenții anului final de la specialitățile pedagogice de la

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Colegiul Pedagogic „Ion Creangă” din Bălți, Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei, Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca, profesori tineri angajați în licee, gimnazii și grădinițe, laureați ai Concursului „Pedagogul anului”, conducerea universității, directori de licee și peste 100 de elevi din Bălți, Fălești, Florești, Sângerei, Râșcani, Drochia, Glodeni, viitori absolvenți de liceu și gimnaziu.

Ministrul Educației și Cercetării Anatolie Topală a vorbit în cadrul evenimentului despre importanța profesiei de pedagog în societate și despre acțiunile ministerului pentru atragerea și menținerea profesorilor buni în sistemul educațional. Statul acordă

un șir de facilități celor care optează pentru cariera didactică: burse mai mari pentru studenții de la profilul pedagogic, o indemnizație pentru cadrele didactice debutante în sumă de 120 000 de lei în primii trei ani de activitate, compensații pentru

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

achitarea facturilor la încălzire și energie electrică, precum și 0,75 normă didactică pentru un salariu întreg. Ministerul a venit cu inițiativa de a extinde perioada pentru sprijinirea tinerilor specialiști de la de la trei la cinci ani. De asemenea, ministerul investește în consolidarea capacităților instituțiilor de învățământ pedagogic pentru îmbunătățirea programelor și condițiilor de studii. Recent, pentru îmbunătățirea pregătirii profesorilor, au fost alocate pentru 10 instituții cu profil pedagogic, 4 universități și 6 colegii, granturi în sumă de peste 150 de milioane de lei.

Rectorul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți Natalia Gașțoi a prezentat oportunitățile de formare profesională în domeniul „Științe ale educației”, vorbindu-le elevilor despre oferta educațională a universității, multiplele posibilități ale instituțiilor de învățământ superior, accentuând faptul că o deosebită atenție este acordată specialităților cu profil didactic. Au urmat tradiționalele paneluri de discuție cu studenții de la specialitățile pedagogice, cu tinerii specialiști debutanți și cu profesorii, câștigători ai Concursului „Pedagogul Anului”. Vorbitorii au subliniat importanța profesiei de pedagog, rolul cadrului didactic care trebuie să fie mereu conectat la viitor, să țină pasul cu fiecare generație, să fie mereu în formare, pentru că de cadrele didactice depinde cât de pregătiți și de adaptabili vor fi tinerii de azi la realitățile zilei de mâine.

Profesorii debutanți, dar și cei cu experiență au vorbit despre împlinirea spirituală, urcușul intelectual permanent, despre bucuria și satisfacția trăite când ajungi să-ți vezi elevii realizați și împliniți. Au fost abordate și provocările cu care se confruntă profesorii, fiind oferite câteva variante de soluții, s-a discutat și despre necesitatea creșterii prestigiului profesiei de profesor.

Tradițional, evenimentul s-a încheiat cu activități în ateliere practice de prezentare a ofertelor educaționale de la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți și de la colegiile pedagogice. Potențialii viitori pedagogi au manifestat interes pentru programele educaționale. Elevii participanți la eveniment au primit materiale promoționale cu îndemnul „Profesori buni, țară prosperă. Alege să devii profesor” și au avut parte de un program artistic.

Campania de promovare a carierei didactice „Profesori buni, țară prosperă. Alege să devii profesor!” a început la Chișinău, pentru instituțiile de învățământ din centrul țării, după care a avut loc la Cahul, pentru regiunea de Sud, iar în data de 17 decembrie 2022, a finalizat la nordul țării, la Bălți, astfel, încheind o primă etapă a Campaniei de conștientizare și promovare a profesiei de pedagog în Republica Moldova.

22 de angajați ai centrelor de zi și de plasament pentru persoane vârstnice din Republica Moldova au fost instruiți cu suportul unui proiect al UE

Angajați din trei centre de zi pentru persoane vârstnice din raioanele Cimișlia, Fălești și Soroca și din centrul de plasament Puhăceni, raionul Anenii Noi, au participat, timp de cinci zile, la un curs de instruire inițială pentru specialiștii care prestează servicii sociale pentru persoane vârstnice, organizat de Keystone Moldova. Serviciile sociale menționate sunt dezvoltate și extinse cu sprijinul proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”.

Sub îndrumarea consultantei Keystone Moldova Nelea Panfil, participanții au însușit noțiuni de bază privind legislația și drepturile persoanelor vârstnice, cadrul normativ privind funcționarea centrelor destinate vârstnicilor, modul de organizare și gestionare a serviciului social, pregătirea

pentru acreditarea serviciului. De asemenea, prin intermediul lucrului în grup și schimbului de opinii, participanții și participantele au exersat aplicarea managementului de caz, inclusiv întocmirea planului individual de asistență, întocmirea și păstrarea dosarelor beneficiarilor etc.

„Lucrez de 13 ani la Centrul multifuncțional de asistență socială pentru persoane vârstnice din s. Glinjeni, r-nul Fălești, unde dezvoltăm în prezent un serviciu social Centru de zi. Deși avem deja o anumită experiență, îmi dau seama că nu am avut până acum proceduri clare pe care să le urmărim la întocmirea dosarului beneficiarului. La instruire, am identificat unii factori de risc care ar putea pune în pericol viața și sănătatea beneficiarului, am stabilit care sunt principiile de organizare și funcționare a unui serviciu, am exersat cum se face corect un plan individualizat de asistență,

cu unele obiective din care reies câteva acțiuni, am învățat cum se formulează corect un obiectiv. De asemenea, ne-a fost demonstrat un alt model de acord de colaborare în care sunt specificate obiectivele, drepturile și obligațiile beneficiarului și prestatorului de servicii. La întoarcere la serviciu, vom modifica neapărat acordurile pe care le avem în prezent cu beneficiarii, în corespundere cu managementul de caz și cu standardele minime de calitate”,

a mărturisit, după instruire, Nina Covaliu, reprezentantă a Asociației „Sat Modern”.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Un alt participant, Ghenadie Pereteatcu, primar al s. Băxani, r-nul Soroca, dezvoltă în prezent serviciul social Centru de zi pentru persoane vârstnice, care ar urma să aibă cel puțin 70 de beneficiari, selectați din cei în jur de 200 de vârstnici din sat.

„Le vom oferi ocupații, activități culturale și de petrecere a timpului liber, pe scurt, îi vom motiva să zâmbescă și să se simtă bine! Le vom oferi, de asemenea, câte un prânz cald. Pentru început însă, avem de lucrat la pregătirea Serviciului pentru acreditare inițială. Am învățat aici foarte multe lucruri utile. Cel mai mult m-a impresionat modalitatea de formulare a obiectivelor. Conștientizez că este nevoie să particip sistematic la cursuri de formare”,

spune Ghenadie Pereteatcu.

La Puhăceni, r-nul Anenii Noi, Centrul de plasament pentru vârstnici se află în plină reformă. Instituția se reorganizează din azil în centru de plasament.

„Trecând prin procesul de reformă, a apărut necesitatea să organizăm activitatea altfel și să învățăm multe lucruri noi. Interesul nostru acum este ca Serviciul să fie acreditat. Am luat cunoștință ce înseamnă asta, cum trebuie să ne pregătim, ce documente să perfectăm. Am venit la instruire cu o parte din echipă, patru persoane, ca toți să fim instruiți și să știm cum să lucrăm corect de acum încolo”,

spune Fiodor Nicoară, managerul Centrului.

Aliona Televca, asistentă socială în cadrul Centrului de zi din satul Selemet, r-nul Cimișlia, spune că instruirea i-a oferit o claritate în ce privește organizarea și sarcinile activității sale cu beneficiarii.

„Uneori la noi ajungea dosarul beneficiarului și nu eram sigură ce trebuie să conțină și ce trebuie noi să adăugăm. Se întâmpla că încercam de la zero să fac totul, să completez dosarul. Dar acum am înțeles că asistentul social comunitar trebuie să ne aducă o bază destul de puternică, după care noi, la centru, realizăm alte evaluări și intervenții. Pentru mine instruirea a însemnat claritate. Acum am înțeles pașii concreți pe care trebuie să-i fac. Chiar vreau să menționez că în valiza mea de cunoștințe, cu care am venit aici, era amestecat totul. Acum, la plecare, după 5 zile de curs, pot să spun că ea arată ca un organizator – totul e pus pe secții, separat și clar. Ce mi-a plăcut e că la fiecare subiect ne-am implicat fiecare și am exemplificat fiecare pas, astfel, ne-am regăsit în situațiile colegilor și am făcut schimb de opinii. Astfel, știm în diferite situații cum vom proceda”,

mărturisește Aliona Televca.

Instruirea inițială pentru personalul centrelor de zi și de plasament pentru persoane vârstnice este organizată de I.P. Keystone Moldova, care este organizație parteneră de implementare în cadrul proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”. În cadrul acestui proiect, sunt dezvoltate 40 de servicii sociale în diferite localități ale Republicii Moldova.

Copiii cu nevoi speciale din Ștefan Vodă au condiții de reabilitare mai bune, grație suportului UE

Peste 100 de copii cu necesități speciale din raionul Ștefan Vodă beneficiază de condiții mai bune de reabilitare în cadrul Centrului de Asistență Specializată și Plasament Temporar „Încredere”, care a fost dotat cu echipament și cu un microbuz adaptat pentru transportarea persoanelor cu dizabilități. Aceste îmbunătățiri au avut loc în cadrul proiectului „Servicii sociale accesibile pentru copii și tinerii cu necesități speciale din raionul Ștefan Vodă”, implementat de AO „PRODOCS” și Consiliul Raional Ștefan Vodă cu sprijinul Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova.

Pe parcursul unui an, în sălile de kinetoterapie și terapie ocupațională a fost instalat echipament performant, 84 de părinți și membri ai familiilor au beneficiat de suport individual și de grup pentru a-și dezvolta abilitățile parentale și de comunicare, iar 35 de specialiști au fost instruiți în domeniul lucrului cu copiii cu necesități speciale. De asemenea, 128 de copii au participat, în cadrul Centrului „Încredere”, la activități de socializare și dezvoltare a deprinderilor de viață. Echipa Centrului a revizuit documentele interne ale instituției și a organizat activități de sensibilizare în instituțiile de învățământ din raion referitor la problemele cu care se confruntă copiii și tinerii cu necesități speciale.

„Datorită suportului financiar și metodologic am reușit să rezolvăm problema mobilității persoanelor cu necesități speciale de la domiciliul lor la sediul centrului, iar acest fapt va contribui la creșterea numărului beneficiarilor de servicii sociale prestate de către Centru și la dezvoltarea relațiilor cu comunitatea”,

a declarat directoarea proiectului și președinta AO PRODOCS, Cristina Cușchevici.

Fortificarea Centrului „Încredere” este unul dintre cele 40 de servicii sociale create sau dezvoltate în cadrul proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat și implementat de Fundația Soros Moldova în parteneriat cu Keystone Moldova și AO Institutum Virtutes Civilis.

„Sprijinirea activităților de incluziune a copiilor cu nevoi speciale, pentru ca ei să beneficieze de condiții prietenoase pentru reabilitare și dezvoltare, este una dintre prioritățile noastre și vom continua să implementăm proiecte în acest domeniu”,

a declarat Victoria Neaga, manageră de proiect la Delegația Uniunii Europene în Moldova.

Proiectul „Servicii sociale accesibile pentru copii și tinerii cu necesități speciale din raionul Ștefan Vodă” a fost implementat pe parcursul unui an.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Specialiștii în protecția drepturilor copilului din Ungheni și-au consolidat capacitățile cu asistența UE

Din luna aprilie 2022, la Primăria Todirești, raionul Ungheni, sat cu peste patru mii de locuitori, se lucrează altfel – cu mai puțin stres, cu mai multă ordine în documente și cu rezultate vizibile asupra copiilor aflați în situație de risc. „Sincer vă spun, acum vin cu plăcere la muncă”, spune Natalia Gherbovițan, asistentă socială comunitară. Motivul – primăria are angajat acum un specialist în protecția drepturilor copilului, care a preluat o mare parte din sarcinile ce-i reveneau anterior asistentei sociale. Astfel de specialiști au fost angajați în patru primării din raion, datorită Asociației „Alternative Sociale”, care implementează un proiect finanțat de Uniunea Europeană și Fundația Soros Moldova.

Olga Sârbu, specialistă în protecția drepturilor copilului din Todirești, gestionează 28 de cazuri ale copiilor calificați de comisia multidisciplinară ca fiind în situație de risc. Cei mai mulți dintre ei au fost incluși în această categorie ca fiind „neglijați involuntar”, altfel spus, familiile nu au suficiente resurse pentru a le asigura cele necesare, inclusiv alimente și rechizite. Comisia multidisciplinară din localitate evaluează fiecare caz, întocmește un plan individual de asistență și, în funcție de necesități, familia și copilul primesc ajutor financiar sau sunt referiți la serviciile corespunzătoare. O dată la trei luni se face reevaluarea cazurilor.

„Noi lucrăm atât pentru intervenții urgente, cât și la prevenirea situațiilor grave. De exemplu, avem un caz în care dintr-o familie cu 5 copii unul este cu cerințe educaționale speciale nu pentru că are probleme de sănătate, dar pentru că nu a frecventat grădinița deloc, adică nu a avut nici o pregătire preșcolară. Asta nu s-ar fi întâmplat dacă s-ar fi descoperit la timp că copilul nu merge la grădiniță. Acum i-am luat în evidențe pe alți doi copii mai mici din familie și insistăm să-i încadrăm în grădiniță, ca să nu ajungă ca fratele lor mai mare”,

spune Olga Sârbu.

Cazuri gestionate de Olga Sârbu: copii cu comportament deviant, o mamă minoră, copii cu dizabilități

În luna noiembrie, când am vizitat primăria Todirești, Olga era preocupată în special de asistența a doi copii cu comportament deviant. Unul dintre ei a ajuns în atenția primăriei vara trecută. Mama a anunțat autoritățile că fiul ei lipsea de acasă de două zile. „Când am mers să fac evaluarea inițială, eram sigură că acest copil e agresiv cu părinții. Peste trei zile acest lucru s-a adevărit”, spune specialistă în drepturile copilului. Băiatul este încadrat acum într-un plan individual de asistență, inclusiv are ședințe de consiliere psihologică.

„Reieșind din cazurile la care lucrez, m-am convins că e nevoie ca și părinții, și copiii, să aibă acces permanent la un psiholog. Cei de la sat cred că dacă au mers la o ședință cu psihologul, gata, e suficient. Dar nu e așa, e nevoie de multă muncă”,

este de părere Olga Sârbu.

Tot în „grija” ei sunt alți copii în situație de risc din sat – o mamă minoră, care are nevoie inclusiv de sprijin financiar pentru a supraviețui, câțiva copii cu dizabilități care necesită ajutor periodic pentru tratament și reabilitare.

„Când identificăm un caz, ne orientăm ce servicii avem la nivel de raion și unde îi putem orienta. Dacă, de exemplu, e un copil cu dizabilitate și necesită asistență personală, îl referim la serviciul asistență personală, dacă are nevoie de o investigație medicală mai complexă, sau e nevoie să i se determine gradul de dizabilitate, consultăm familia și facem demersurile corespunzătoare. Anume cu acest scop se întrunește echipa multidisciplinară - să identifice care sunt necesitățile și să se întocmească un plan de asistență corect”,

explică specialistă în drepturile copilului.

Pentru evaluarea și monitorizarea cazurilor, Olga face des vizite la familiile în care sunt copii în situație de risc, uneori împreună cu polițistul de sector.

Specialiști angajați cu sprijinul Uniunii Europene și ai Fundației Soros Moldova

În prezent, în raionul Ungheni activează 5 specialiști în protecția drepturilor copilului. Unul – în cadrul Primăriei municipiului Ungheni, iar restul – în primăriile Todirești, Pârlița, Sculeni și Zagarancea. Ultimii patru au fost angajați din luna aprilie 2022 datorită Asociației Obștești „Alternative Sociale” din Ungheni, care implementează proiectul „Autoritatea tutelară locală pentru o protecție mai bună a copiilor”, finanțat de Uniunea Europeană și Fundația Soros Moldova. Din luna mai 2022, acești specialiști vor fi salariați din bugetele primăriilor.

„Ne-am propus să sprijinim autoritățile locale să angajeze specialiști în protecția drepturilor copilului și să arătăm beneficiile activității lor atât pentru copii și familii, cât și pentru primar și asistentul social, al căror volum de muncă și așa este foarte mare, întrucât ei se ocupă de toate categoriile de beneficiari, nu doar de copii. În comunele mari este foarte greu pentru un asistent social să facă față tuturor sarcinilor. După cum vedeți la Todirești, acest lucru ne-a reușit”,

ne-a spus Adriana Frasin, președintă a Asociației „Alternative Sociale”.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

UE și Echipa Europa continuă să ofere sprijin pentru refugiații ucraineni din Moldova

De la declanșarea războiului din Ucraina, pe 24 februarie 2022, OIM Moldova, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene (DG-NEAR), a asistat refugiații ucraineni care fugeau din calea războiului printr-o serie de acțiuni menite să asigure un flux migrațional în condiții sigure și într-un mod demn în toate fazele de sprijin umanitar de urgență.

De la începutul lunii noiembrie până la 15 decembrie, **91 de refugiați ucraineni au fost transferați din Republica Moldova** în Germania (4), Austria (12), Franța (18), Norvegia (31), Elveția (7), Spania (5), Olanda (2), Irlanda (10), Italia (2), ajungând la un total de 1.997 de la începutul intervenției în februarie 2022. Tuturor celor înregistrați ca

beneficiari privind managementul relocării și a circulației (RMM), OIM le-a oferit sprijin și consiliere consulară, cazare, transport terestru și asistență pentru orientarea la sosire. La necesitate, refugiaților ucraineni li se oferă la Chișinău **hrană și cazare temporară înainte de plecare.**

Printre serviciile oferite sunt **controalele medicale** înainte de îmbarcare, pentru o evaluare rapidă din punct de vedere medical a aptitudinii pentru călătorie și pentru evitarea oricărui tip de risc pentru sănătatea pasagerilor în aeronavă, în timpul tranzitului sau la sosirea în țara de relocare.

Până în noiembrie 2022, OIM a oferit **asistență psihologică de prim ajutor (PFA)** și a efectuat **controale medicale înainte de plecare pentru 121 de refugiați ucraineni și cetățeni din țări terțe**. Dintre aceștia, peste 32 au fost depistați cu dizabilități și probleme

grave de sănătate. Pentru ei, a fost necesară consultanță medicală specifică și tratament de stabilizare a sănătății înainte de plecare și au fost acordate 10 articole medicale. 3 cazuri grave cu persoane pe brancardă au fost transportate către UE.

Având în vedere criza umanitară în curs de desfășurare, Uniunea Europeană și Organizația Internațională pentru Migrație în Moldova și-au extins **sprijinul acordat autorităților naționale de frontieră și de migrație** în eforturile acestora de a gestiona în mod corespunzător fluxurile masive de imigranți. OIM a contribuit la consolidarea capacităților de mobilitate și de verificare a identității ale Biroului de Migrație și Azil (BMA) prin predarea a 21 de cititoare de documente de identitate și a două microbuze. Articolele donate reprezintă încă un sprijin semnificativ pentru a stimula capacitatea BMA de a oferi servicii și asistență directă pentru un număr crescut de migranți și refugiați care sosesc la frontieră, într-un mod ordonat și în conformitate cu cadrul juridic național, respectând în același timp principiile de protecție și standardele internaționale privind drepturile omului.

Cu prilejul ceremoniei de înmânare, care a avut loc la 4 noiembrie ([video](#), [Facebook](#)), ministrul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ana Revenco, a declarat:

“Republica Moldova se confruntă cu mai multe crize, iar situația din regiune continuă să fie volatilă. Angajații subdiviziunilor MAI se află în prima linie, iar pentru a face față provocărilor trebuie să facem front comun cu partenerii externi. Donația primită astăzi va contribui cu siguranță la eficientizarea serviciilor MAI”. Ambasadorul UE în Republica Moldova, Jānis Mažeiks, a reiterat că „Microbuzele pentru pasageri și cititoarele de pașapoarte pe care le oferim astăzi vor ajuta MAI și Biroul pentru Azil și Migrație să ofere servicii esențiale și asistență refugiaților care intră în Republica

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Moldova. Această livrare face parte dintr-un program regional mai amplu finanțat de Uniunea Europeană pentru a sprijini gestionarea migrației. Răspunsul UE la agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei a fost rapid și în timp util. UE a alocat 15 milioane de euro pentru acest program care să permită transferul voluntar al persoanelor în condiții de siguranță și în mod demn, sprijin medical și psihologic și protecție socială, precum și gestionarea frontierelor”.

Amploarea sprijinului acordat de OIM-UE este, de asemenea, sporită prin furnizarea de expertiză și detașarea de consultanți pentru a asista activitățile operaționale, linia telefonică de urgență și procesele strategice ale BMA, în special cele legate de accelerarea punerii în aplicare a procedurilor de imigrare și regularizare.

„Prin acest sprijin material, completat de alte activități de sprijin pentru dezvoltarea politicilor și de formare profesională, Organizația Internațională pentru Migrație în Moldova își propune să contribuie semnificativ la eforturile naționale de consolidare a arhitecturii de guvernare a migrației în țară”.

a declarat Lars Johan Lönnback, Șeful Misiunii OIM Moldova.

Echipamentele și vehiculele, în valoare totală de 125 000 de euro și ultima donație efectuată succesiv, și anume 12 vehicule de patrulare pentru Poliția de Frontieră, în scopul sporirii securității la frontieră și reacției rapide la incidentele de frontieră (foto), fac parte din asistența generoasă a Uniunii Europene în cadrul proiectului “Sprijinirea protecției, tranzitului, întoarcerii voluntare și informate și a reintegrării cetățenilor Parteneriatului Estic și a cetățenilor din țările terțe afectați de conflictul din Ucraina”.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Abordarea inegalităților de gen în domeniul cercetării din Moldova

În pofida eforturilor existente de promovare a șanselor egale pentru femei și bărbați, specialiste din domeniul cercetării continuă să se confrunte cu problema accesului inegal la oportunitățile de finanțare a proiectelor de cercetare, inclusiv la funcții de conducere în instituțiile de cercetare sau la premiile academice. Concluzia a fost formulată vineri, 16 decembrie, în cadrul prezentării

publice a notei analitice „Femeile în știință și cercetare: provocări în calea egalității de gen și politici recomandate”. Documentul a fost realizat în cadrul proiectului „Parteneriate pentru liderismul femeilor și bună guvernare”, implementat de Fundația „Friedrich Ebert” Moldova și AO „Institutum Virtutes Civilis”, cu suportul financiar al Uniunii Europene și Fundației „Friedrich Ebert”.

Potrivit notei analitice semnate de Dr.conf. univ. Mariana Iașco, deși cercetările arată că femeile au aceleași aptitudini, metode și abordări generale ale problemelor științifice ca și bărbații, ele sunt subreprezentate la nivelurile ierarhice superioare în domeniul științei.

„Egalitatea de gen nu s-a realizat pe deplin încă în mediul științific și academic, situația variind în funcție de domeniile de cercetare și în gradul academic, astfel, este evidentă prezența scăzută a femeilor în cele mai înalte poziții academice și decizionale din institutelor științifice și în universitățile din țară. Acest lucru indică asupra existenței unui „plafon de sticlă”, adică a unor bariere invizibile bazate pe prejudecăți, ce limitează femeile să accedă la posturi de conducere.”

a menționat Mariana Iașco.

Datele cu care a operat experta arată că, în prezent, din 45 de cercetători științifici aleși în calitate membri ai Secțiilor de științe ale Academiei de Științe a Moldovei doar 14 sunt femei, iar din 24 de rectori ai instituțiilor de învățământ superior, doar cinci sunt femei.

Potrivit Lilianeii Palihovici, președinta AO „Institutum Virtutes Civilis”, lidera proiectului „Parteneriate pentru liderismul femeilor și bună guvernare”, subiectul privind inechitățile din cadrul sistemului de cercetare este unul foarte sensibil pentru toată lumea.

„Prin această cercetare ne-am dorit să lansăm discuțiile asupra unui domeniu prea puțin dezbătut în societate. Speranța noastră e că, mai târziu, Parlamentul va opera modificări în legislație pentru a încuraja femeile să participe activ în domeniul de cercetare și știință. Dacă e

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

să comparăm situația din Republica Moldova cu cea din statele europene: la un milion de locuitori avem de 4,5 ori mai puțini cercetători decât media europeană. Bineînțeles, deja sunt unele semne de schimbare a atitudinii autorităților, însă mai avem multe de făcut”,

a menționat Liliana Palihovici.

Coordonatoarea proiectului „Parteneriate pentru liderismul femeilor și buna guvernare”, Inga Iovu, a atras atenția că subiectul privind situația din domeniul cercetării este în continuare unul vulnerabil.

„Atunci când am decis să analizăm inechitățile de gen din domeniul cercetării ne-am dorit, de fapt, să creăm o primă platformă de discuții pe marginea acestei teme importante. Cu cât mai mulți dintre noi vom înțelege că lipsa egalității de șanse în domeniu reprezintă o problemă, cu atât mai rapid vom face schimbarea”,

s-a arătat convinsă Inga Iovu.

Documentul a fost transmis Comisiei Cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media din Parlamentul Republicii Moldova, iar vicepreședintele acesteia, deputatul Virgil Pâslariuc, a menționat că nota analitică reprezintă un suport pentru autorități, astfel încât în următoarea perioadă să fie promovate cele mai bune politici pentru a asigura egalitatea de șanse în domeniu.

„Cercetarea și știința sunt domenii care au fost în mod greșit sub-evaluate. Din păcate, în societate încă nu se înțelege că o creștere economică substanțială este asigurată de un domeniu al cercetării și inovațiilor puternic. În concluzie, e necesar să atragem atenția la educație și știință – de ele depinde viitorul societății noastre”,

a atras atenția Virgil Pâslariuc.

Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului „Parteneriate pentru liderismul femeilor și bună guvernare”, implementat de Fundația „Friedrich Ebert” Moldova și AO „Institutum Virtutes Civilis”, cu suportul financiar al Uniunii Europene și Fundației „Friedrich Ebert”.

Peste 500 de elevi din Moldova și-au testat viitorul profesional de Ziua Ștafetei, organizată cu suportul UE

Elevii din 25 de școli din Moldova și-au testat viitorul încercând diverse meserii, ca mijloc de a-i ajuta să-și modeleze viitoarea carieră în cadrul campaniei Ziua Ștafetei. Evenimentul a celebrat dreptul tuturor copiilor și tinerilor de a participa în societate și a avut loc în contextul Zilei Mondiale a Drepturilor Copilului, marcată la 20 noiembrie. Campania s-a desfășurat atât la nivel local, cât și la nivel național, în cadrul proiectului Joboteca, finanțat de UE, implementat de Terre des hommes România și Terre des hommes Moldova. Campania Ziua de preluare s-a desfășurat în perioada 14 și 20 noiembrie 2022.

„Anul acesta am avut prima ediție a campaniei Ziua Ștafetei, o campanie prin care încurajăm elevii să-și descopere talentele și preferințele în privința unei cariere potrivite pentru ei. Specificul acestei campanii este că tinerii se întâlnesc cu mentorii și testează la modul practic meseria care le place, putând, astfel, să-și dea seama dacă li se potrivește, dacă este ceea ce-și doresc pentru viitorul lor”

explică Elena Madan, directoarea Terre des hommes (Tdh) Moldova, necesitatea și specificul campaniei.

La nivel național, Tdh a oferit posibilitatea tinerilor să întâlnească 15 profesioniști cu rezultate remarcabile în domeniul lor de activitate, care au primit elevii cu multă deschidere, le-au povestit despre meseria pe care o practică și i-au invitat să testeze anumite activități specifice meseriei lor. Elevii participanți au fost selectați în baza unei scrisori de motivare în care au argumentat de ce își doresc să întâlnească un anumit mentor. În final, 33 de elevi s-au întâlnit cu profesioniști precum antreprenor, bucătar, specialist IT, director de organizație, actor,

ambasador, hair-stylist, jurnalist, avocat al poporului pentru drepturile copilului, polițist, medic, barista și administrator de restaurant. Astfel, aceștia au petrecut de la câteva ore până la aproape o zi alături de mentorii lor de la Delegația Uniunii Europene, Fundația Terre des hommes Moldova, Președinția Republicii Moldova, ARTCOR, Teatrul Republican „Luceafărul”, Restaurantul Oliva Verde și Tucano Coffee, Inspectoratul de Poliție Centru și alții.

„Această zi a fost de neuitat. Am deslușit aspecte ale meseriei de diplomat care îmi erau necunoscute până acum, iar domnul Ambasador a fost persoana potrivită de la care să aflu atâtea lucruri interesante. Pe viitor, sper să reprezint și eu Moldova la fel de bine cum reprezintă dumnealui Uniunea Europeană.”

a mărturisit Nicolae Mărjineanu, elev în clasa a 11-a, din satul Grozești, r. Nisporeni, care l-a avut ca mentor pe Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova.

Andreea Rusu, elevă în clasa a 11-a, își dorește să devină medic și, din acest motiv, a ales-o ca mentor pe dr. Lucia Gariuc, medic ORL la clinica Pedriatică din Chișinău.

„Experiența de azi a fost unică și mă bucur că am avut această șansă. Am învățat că lucrul în domeniul medical constă atât din cunoștințe cât și din abilitatea de a comunica eficient cu pacienții. Doamna Lucia Gariuc mi-a dat multă motivație și chiar speranță în legătură cu viitorul meu profesional, pentru care îi sunt recunoscătoare.”

spune tânăra din s. Grozești (Nisporeni)

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Nouă elevi au avut ocazia să viziteze Președinția Republicii Moldova, unde au aflat despre cum este organizată o astfel de instituție, cine sunt funcționarii și consilierii care activează acolo și chiar au întâlnit-o pe doamna președintă pentru o scurtă discuție.

„În urma vizitei la Președinție am rămas frumos surprins de micile detalii și istoria pe care această clădire o are. Întâlnirea cu dna Maia Sandu, președinta Republicii Moldova, a fost un moment memorabil, la fel și faptul că ne-a vorbit despre parcursul său profesional și ce trebuie să facem pentru a ajunge cei mai buni într-un domeniu.”

și-a împărtășit impresiile Ștefan Stolear, elev în clasa a 12-a, din orașul Strășeni.

Și pentru mentori această experiență a fost inedită, au simțit-o ca pe o responsabilitate mare și și-au luat rolul foarte în serios.

„Să ai copiii o zi alături de tine este o mare responsabilitate. Prin acțiunile tale trebuie să-i convingi cât de importantă este cunoașterea drepturilor și unde/la cine să apelezi în cazul în care îți sunt încălcate. Aș mai repeta aceasta experiență cu fiecare ocazie când mi s-ar solicita să vorbesc despre funcția pe care o dețin de Avocat al Poporului pentru drepturile copilului, despre importanța acesteia pentru copiii, pentru apărarea drepturilor copiilor.”

a descris experiența din această zi Maia Bănărescu, Avocata Poporului pentru Drepturile Copilului.

Maxim Cucu este consultant în securitate cibernetică la Wheels Donlen, Chicago, SUA. El i-a mentorat pe Constantin și Cristina, elevi în clasa a 11-a și a 9-a.

„Am discutat cu elevii despre oportunitățile din domeniul IT și cum tehnologiile de azi ne modelează lumea și viitorul. Elevii au fost

foarte motivați și interesați să afle mai multe despre programare, certificări și ce studii sunt mai relevante pentru viitorul lor. Prin acest program tinerii au acces la diverși mentori și este o oportunitate foarte bună pentru pregătirea elevilor din Moldova pentru piața muncii”

este de părere specialistul în IT.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

La nivel local, în cele 25 de școli partenere în cadrul proiectului Joboteca, profesorii coordonatori au organizat Ziua Ștafetei împreună cu profesioniști din localitatea lor. Meșteri populari, medici, lucrători în agricultură, antreprenori, pompieri, și multe alte meserii au fost testate de elevi. În total, 500 de elevi s-au întâlnit cu 250 de mentori și au experimentat împreună predarea și preluarea ștafetei, o premieră pentru fiecare dintre ei.

Nina Cegorescu, profesoară la Gimnaziul Codreanca din Strășeni, a fost coordonatoarea locală de Ziua Ștafetei pentru 19 tineri din școală.

„Pentru mulți dintre elevi, participarea la Ziua Ștafetei a servit drept decizie finală în alegerea viitorului profesional. Mentorii au fost foarte receptivi, toți ne-au primit cu brațele deschise (APL, IMSP Strășeni, Stomatologia, Inspectoratul de poliție, Salon de frumusețe). Elevii au fost încântați de experiență. Dintre toți, doar un tânăr, care se visa stomatolog, s-a convins că această meserie nu este potrivită pentru el”,

povestește profesoara.

„Am îmbrățișat cu drag șansa de a participa la Ziua Ștafetei. Eu am avut ocazia să testez meseria de antreprenor, dar și de chelner. Acum îmi este mai clar ce presupun aceste profesii. M-am bucurat să văd deschiderea cu care ne-au primit mentorii și faptul că ne-au împărtășit din experiența lor, cu bune și rele.”,

spune Constantin Avram, elev în clasa a 12-a, din satul Vorniceni, r. Strășeni.

Elevii participanți în campanie s-au arătat entuziasmați de șansa de a avea acces la profesioniști care să le răspundă la întrebări despre profesia pe care și-o doresc. Pentru mulți dintre ei, această experiență a fost decisivă, unii convingându-se că meseria pe care și-o doresc este cea căreia vor să se dedice, în timp ce alții au înțeles că nu li se potrivește.

Prin „Ziua Ștafetei” adulții le arată tinerilor că au încredere în ei și în alegerile pe care le fac. În același timp, aceasta reprezintă o platformă de exprimare pentru tineri și șansa de a-și testa alegerea, prin accesul la meseria la care visează.

Proiectul „JOBOTECA – Program pilot de pregătire a tinerilor din Moldova pentru piața muncii” (2021 – 2024) este implementat de Fundația Terre des hommes, biroul din România și cel din Moldova, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova și este finanțat de Uniunea Europeană.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Cu suportul Uniunii Europene, peste 16.000 de cetățeni din orașul Călărași beneficiază de servicii mai bune de aprovizionare cu apă și canalizare

În orașul Călărași a fost inaugurată rețeaua de apeduct și canalizare reabilitată și extinsă. Locuitorii orașului Călărași au fost asigurați cu servicii calitative de alimentare cu apă grație unui proiect finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Centru.

Joi, 8 decembrie 2022, la evenimentul de inaugurare a noii rețele de apeduct și canalizare din Călărași au participat, viceprim-ministrul, ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, reprezentantul Ambasadei Germaniei în Republica Moldova, conducerea ADR Centru, reprezentanți ai Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), autorități publice locale, reprezentanți ai companiei de construcții, locuitori ai orașului Călărași, precum și reprezentanți ai societății civile.

Grație acestui proiect, la Călărași au fost reabilitate 11,4 km și extinse 4,5 km rețelele de apeduct, precum și au fost extinse 4,9 km rețelele de canalizare. Prin cele 875 de branșări noi la apa potabilă, și 234 racordări noi la sistemul de canalizare, 16.500 de locuitori ai orașului au parte de servicii publice îmbunătățite.

Valoarea totală a proiectului „Îmbunătățirea serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare în orașul Călărași” este de cca 1,5 mil. euro, dintre care cca 1,4 mil. euro – oferiti cu titlu nerambursabil de Uniunea Europeană, și circa 174 mii euro – contribuția Primăriei or. Călărași.

Totodată, cu sprijinul Ministerului German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Î.M. „Gospodăria comunal-locativă Călărași” a beneficiat de un suport financiar în valoare de circa 30.000 euro, care

include: un laborator dotat cu echipament pentru monitorizarea calității apei, echipament pentru detectarea scurgerilor de apă, personal dotat cu îmbrăcăminte și echipamente de protecție. Specialiștii Î.M. au fost instruiți cum să gestioneze diverse aspecte legate de managementul calității, planificarea afacerii, relații cu clienții și extinderea în continuare a serviciilor către comunele învecinate.

Lucrările de îmbunătățire a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în orașul Călărași au fost realizate, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, de Agenția de Dezvoltare Regională Centru în cadrul proiectului „Construcția infrastructurii de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și de eficiență energetică în clădirile publice”.

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Internațională a Germaniei (GIZ Moldova) în parteneriat cu Ministerul Infrastructurii

și Dezvoltării Regionale. Bugetul total al proiectului este de 39.8 mil. euro.

Aprovizionarea cu apă și canalizare în Cahul cu sprijinul UE și al Echipei Europa - în curs de implementare

Pe 7 decembrie 2022 la Cahul a avut loc ședința Comitetului Coordonator pentru Proiectul de Alimentare cu Apă și Canalizare Cahul cu participarea reprezentanților Primăriilor Cahul și Crihana Veche, S.A. Apă-Canal Cahul, precum și a invitaților de la Ambasadele Germaniei și Delegației UE, ai KfW, Consultantului internațional, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ADR Sud.

Comitetului de supraveghere a analizat progresul acestui proiect care se află în desfășurare precum și provocările apărute pe parcursul implementării. Bugetul proiectului constituie 36,5 mil. euro în formă de grant, dintre care 23,5 mil. euro - oferite de către Guvernul Federal German și 13 mil. euro - de către Uniunea Europeană, în cadrul Programului EU4Moldova: Apa curată pentru Cahul, ambele fiind implementate de Banca Germană KfW.

Beneficiarii proiectului sunt locuitorii municipiului Cahul, inclusiv satul Cotihana, satul Crihana Veche și Apă-Canal Cahul, operatorul regional de gestionare a serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în municipiul Cahul dar și în satele adiacente.

În cadrul proiectului din sursele Uniunii Europene, vor fi realizate următoarele componente

- » extinderea a 14 km canalizare în Cahul (estimativ 900 conectări individuale); instalarea sistemelor de Apeduct și Canalizare din satul Cotihana (300 conectări individuale la apeduct și respectiv 400 la canalizare); precum și instalarea sistemului de Canalizare în satul Crihana Veche (950 conectări); cu unirea ambelor sate la sistemul magistral AAC din Cahul.
- » procurarea Echipamentului de Operare și Mentenanță pentru S.A. Apă-Canal Cahul
- » instalarea a 8000 de contoare cu citire la distanță, inclusiv sistemele de citire,registrare și procesare a datelor.

În rezultatul implementării Proiectului locuitorii mun. Cahul, inclusiv satul Cotihana și satul Crihana Veche vor beneficia de un sistem îmbunătățit de aprovizionare cu apă și de canalizare, contribuind la îmbunătățirea condițiilor de trai și a standardelor de sănătate publică.

Lucrările de proiectare fiind aliniate la standardele Europene FIDIC sunt în curs de implementare. Lucrările de construcție finanțate din sursele UE vor fi finalizate în 2024.

Grupurile vulnerabile și organizațiile societății civile, susținute de Uniunea Europeană în perioada pandemiei COVID-19

Timp de 30 de luni, în perioada iulie 2020 – decembrie 2022, Uniunea Europeană a oferit asistență organizațiilor societății civile (OSC) și grupurilor vulnerabile, care au fost cel mai mult afectate de pandemia COVID-19 în țara noastră. Ajutorul a fost posibil datorită proiectului „Parteneriatul Estic – Programul de solidaritate împotriva COVID-19”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de organizația People in Need Moldova împreună cu partenerii Netherlands Helsinki Committee și AFEW International.

Acest proiect a fost gândit cu scopul de a atenua efectele adverse ale COVID-19 și a contribui la refacerea socio-economică pe termen lung a grupurilor vulnerabile. Asistența, prevăzută în cadrul proiectului, a fost acordată prompt, cea mai mare parte a ajutorului fiind destinat societății civile. Cincisprezece OSC-uri au fost susținute atât prin intermediul granturilor, cât și prin programe de instruire, adaptate la noile necesități, în condițiile pandemiei COVID-19. Valoarea totală a granturilor a constituit peste 300 de mii de euro, suportul financiar fiind orientat către vârstnici solitari, tineri și persoane vulnerabile, copii victime ale violenței în familie, persoane cu dizabilități fizice și mintale, copii cu leucemie, antreprenori/antreprenoriat social.

OSC-urile selectate în cadrul proiectului au asigurat acces sporit la servicii juridice, de educație și sănătate, grupurile vulnerabile fiind ajutate prin livrarea de prânzuri calde, distribuirea de materiale de protecție împotriva virusului COVID-19, facilitarea studiilor online pentru copii, precum și alte tipuri de suport.

Principalele rezultate ale proiectului au fost prezentate la Chișinău, în cadrul unui eveniment organizat în prima săptămână din decembrie 2022. Atât echipa People in Need Moldova, cât și OSC-urile beneficiare de granturi, au apreciat impactul pozitiv al acestui proiect, datorită căruia s-au făcut multe lucruri bune pentru populația afectată de pandemie. Magdalena Mueller-Uri, șefa Secției de cooperare a Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, în mesajul său adresat online la începutul evenimentului, a menționat:

„Uniunea Europeană a mobilizat toate instrumentele pe care le are la dispoziție pentru a susține societatea civilă din Republica Moldova. Aș dori să mulțumesc partenerului nostru – People in Need – pentru sprijinul oferit continuu societății civile și cetățenilor vulnerabili la nivel local”.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

La rândul său, Georgiana Cremene, director de țară la People in Need Moldova, a adăugat:

„Din cauza creșterii numărului de persoane vulnerabile în timpul pandemiei, OSC-urile s-au confruntat cu suprasolicitarea furnizării de servicii. Astfel, a apărut necesitatea stringentă pentru fonduri și capacități suplimentare pentru a răspunde cererii crescute. Înțelegând toate aceste probleme, People in Need, cu suportul financiar al Uniunii Europene, a venit în sprijinul actorilor locali din societatea civilă și grupurilor vulnerabile cu un set de activități interconectate – asistență imediată, dar și sprijin în abordarea barierelor instituționale pe termen mediu și lung”.

Pentru a ajuta OSC-urile să înfrunte barierele instituționale, proiectul a prevăzut și o componentă axată pe advocacy, creând mediul potrivit pentru evaluarea

propriilor abilități în advocacy și pentru elaborarea strategiei și planului de acțiuni în conformitate cu prioritățile organizațiilor. Șase OSC-uri au primit granturi cu valoarea totală de 24.000 de euro, iar activitățile lor de advocacy au ținut spre diferite niveluri de luare a deciziilor, inclusiv spre Parlamentul Republicii Moldova, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Ministerul Justiției, autoritățile publice locale, Institutul Oncologic și personalul medical, mass-media, precum și publicul larg.

La nivel național, intervențiile din cadrul proiectului „Parteneriatul Estic – Programul de solidaritate împotriva COVID-19” au acoperit geografic 10 regiuni – Bălți, Căușeni, Chișinău, Criuleni, Edineț, Florești, Glodeni, regiunea transnistreană, Sângerei și Soroca. Având caracter regional, acest proiect a cuprins activități similare, desfășurate în 4 țări: Armenia, Georgia, Republica Moldova și Ucraina.

Cu suportul Uniunii Europene, o societate civilă informată și rezilientă va fi creată în regiunea puternic afectată de războiul din Ucraina

Reziliența înseamnă capacitatea de recuperare rapidă după o perioadă dificilă. Asistența și sprijinul acordat actorilor locali ai schimbării, cum ar fi organizațiile societății civile (OSC), grupurile de inițiativă și mass-media independentă, sunt esențiale pentru a menține un răspuns eficient la efectele războiului din Ucraina. People in Need (PIN) împreună cu partenerii lansează un nou proiect regional finanțat de Uniunea Europeană pentru a rezista provocărilor viitoare în țările din Parteneriatul estic.

„Reziliența societății civile și răspunsul mass-media la războiul din Ucraina” este numele noului proiect implementat de PIN, în consorțiu cu Centrul Societății Civile din Praga și Comitetul Helsinki din Olanda. Cu sprijinul Directoratului General pentru Vecinătate și Negocieri privind Extinderea al Comisiei Europene (DG NEAR), aceste trei organizații și-au unit forțele pentru a răspunde în mod eficient nevoilor populației din Georgia, Moldova, Ucraina și din alte țări, afectate de război.

Lansarea acestui proiect de doi ani, axat pe sprijinirea OSC-urilor și a actorilor media independenți din țările Parteneriatului estic, a avut loc recent. Consorțiul își îndreaptă atenția către consolidarea capacităților, formarea competențelor și furnizarea de resurse financiare și de sprijin psihosocial inițiativelor locale, pentru a gestiona nevoile în evoluție ale regiunii afectate de conflictul armat.

„Membrii consorțiului încearcă împreună să abordeze nevoile imediate care rezultă din războiul din Ucraina, precum și riscurile pe termen lung asociate cu dezinformarea și spațiul mediatic”,

a declarat Erika Dvorakova, coordonatoarea consorțiului.

Etapa inițială a proiectului a cuprins un apel de participare sub forma aplicărilor pentru granturi. Această fază a proiectului a fost lansată simultan în Georgia, Moldova și Ucraina și s-a adresat organizațiilor

societății civile care au depus cereri. Ca rezultat final al primei runde de selecție, 32 de organizații din țările țintă ale proiectului au fost alese. Cea de-a doua rundă va avea loc până la sfârșitul anului 2022 în toate țările. OSC-urile alese au trebuit să treacă printr-un proces de selecție riguros, bazat pe gradul de interes pentru a aduce noi abordări în vederea obținerii de rezultate concrete și pe motivația de a se mobiliza și de a fi un model pentru o schimbare sistemică la nivel local sau național.

„Consolidarea rezilienței societății civile și a mass-media este una dintre cele mai importante misiuni. Credem că actorii puternici ai societății civile, apărătorii drepturilor omului și mass-media independentă sunt esențiali pentru a obține o lume mai dreaptă, mai democratică și mai bună”,

a declarat Tinatin Japaridze, manager de proiect regional al PIN.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

PIN își propune să sporească capacitățile OSC-urilor pentru a putea oferi sprijin public și servicii extinse și mai incluzive. În plus, PIN intenționează să acorde granturi OSC-urilor, instituțiilor media independente și organizațiilor strămutate din Ucraina. Ca urmare, cel puțin 86 de organizații și instituții media vor fi sprijinite în țările de implementare. Sesiunile de formare planificate vor ajuta actorii media independenți să ajungă la un public mai larg și să asigure o acoperire veridică și de înaltă calitate pentru mai multe persoane. Relațiile nou stabilite între mass-media locală și națională sau regională vor contribui la combaterea campaniilor de dezinformare și la consolidarea accesului la informații pentru comunitățile ne-majoritare. De asemenea, în cadrul instruirilor va fi inclusă o componentă

de educație mediatică pentru a spori competențele grupurilor vizate. Instrumente precum bursele, mentoratul, ghidarea de tip coaching și consultările sunt adaptate exact la scopul proiectului, la fel precum și crearea de rețele și contacte la nivel local, național și regional.

Primele 8 OSC-uri, selectate de echipa PIN Moldova, sunt: AO Centrul de Instruire și Dezvoltare Personală „Anima”, Institutul pentru Inițiative Rurale, AO „Renașterea-C”, AO „Afina”, AO „Dăruim Vise”, AO AREAP, AO Asociația pentru Drepturile Omului „Lex XXI” și AO Asociația Psihologilor „Tighina”. Echipele acestor organizații vor fi susținute să-și reînnoiască resursele și vor fi ghidate să treacă mai ușor peste efectele negative ale războiului, care a afectat întreaga regiune.

Funded by
the European Union

PRAGUE
**CIVIL
SOCIETY**
CENTRE

NETHERLANDS
HELSINKI
COMMITTEE

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Uniunea Europeană susține eforturile Republicii Moldova în combaterea propagandei

Șase organizații media au primit sprijin financiar din partea Uniunii Europene pentru a îmbunătăți capacitatea publicului de a identifica și recunoaște dezinformarea.

Cu sprijinul Uniunii Europene, șase organizații ale societății civile - Centrul Media pentru Tineri, Ca Lumea, ADEPT, SuperLike, WatchDog.MD și Comunitatea Plus - vor ajuta cetățenii să navigheze în mediul informațional complex și să învețe să distingă faptele de falsuri.

„Uniunea Europeană susține eforturile Republicii Moldova în combaterea propagandei, asistă autoritățile și sprijină organizațiile mass-media și ale societății civile prin intermediul unor noi proiecte care să contribuie la aceste eforturi. Scopul nostru este de a ajuta oamenii să distingă informațiile fiabile de la cele tendențioase sau false. În acest fel, ei vor lua decizii mai bune pentru ei înșiși și se vor gândi de două ori înainte de a distribui conținut dubios pe rețelele de socializare”,

a declarat Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova.

Proiectul prevede diverse activități în cadrul acțiunilor planificate. În afară de eforturile de educație mediatică, activitățile vizează în primul rând tinerii și cetățenii moldoveni din regiuni. Instituțiile selectate urmează să își

pună în aplicare ideile utilizând platformele sociale cum ar fi Facebook, YouTube, Instagram, TikTok și să stabilească o cooperare cu instituțiile de resort pentru a ajunge la un număr considerabil de tineri și a crea un conținut demn de încredere pentru diferite tipuri de consumatori de informații.

De asemenea, organizațiile vor monitoriza impactul informațiilor dăunătoare și nesigure, a narațiunilor manipulative și false pentru a măsura volumul efectului propagandistic în Republica Moldova, atât online, cât și offline. Această activitate va contribui, de asemenea, la documentarea tendințelor existente în materie de informații și să răspundă la întrebarea „De ce?” au câștigat încrederea în societatea moldovenească. Proiectele nominalizate propun consolidarea capacităților oamenilor de a gândi critic la nivel național și local, în limba de comunicare al acestora.

Organizațiile au primit aproximativ 38 de mii de euro fiecare și au fost selectate în cadrul programului de granturi „Răspunsul Comunităților la Dezinformare”, lansat în august 2022 de Internews, finanțat de Uniunea Europeană, și fac parte din proiectul „Susținerea Presei Independente și a Rezilienței Informaționale (SIMIR) în Moldova”.

Guvernul Franței a donat spitalelor din Republica Moldova douăsprezece generatoare electrice

Douăsprezece spitale din Republica Moldova, raionale, municipale și republicane au recepționat generatoare electrice, care urmează să asigure instituțiile medicale cu curent electric în situațiile de urgență. Donația, în valoare de peste 245 de mii de euro, care este acompaniată de suportul echipelor tehnice ale Electriciens sans Frontières, face parte din suportul oferit Republicii Moldova de către Guvernul Franței în cadrul Echipa Europa – Uniunea Europeană și Statele

Membre – prin intermediul Mecanismului de Protecție Civilă al Uniunii Europene.

Cele 12 generatoare electrice au fost transmise astăzi, 21 decembrie 2022, în cadrul unui eveniment festiv la care au participat Lilia Gantea, secretară generală de stat în cadrul Ministerului Sănătății, ambasadorul Republicii Franceze în Republica Moldova, Graham Paul și ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Jānis Mažeiks.

Donația oferită prin intermediul Mecanismului de protecție civilă al UE de către Guvernul Franței vine să ajute Republica Moldova să facă față consecințelor unei potențiale crize energetice.

„Acum, în plină iarnă, securitatea energetică este mai mult ca oricând o problemă majoră pentru Republica Moldova și pentru curajoasa

sa populație. În acest context dificil, Franța este mândră să poată contribui, prin această donație de 12 generatoare, la consolidarea capacității de rezistență a spitalelor din Moldova și a sistemului de sănătate.”

a menționat Graham Paul, ambasadorul Republicii Franceze în Republica Moldova.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Asistența umanitară va contribui la consolidarea capacităților sistemului de sănătate a spitalelor din Republica Moldova și la reziliența lor energetică.

„Acest sprijin valoros este oferit prin intermediul Mecanismului de Protecție Civilă al UE ce permite Guvernului Republicii Moldova să-l primească mai rapid și într-un mod mai eficient. Acesta este modalitatea noastră de a ne exprima solidaritatea cu poporul Republicii Moldovei în aceste vremuri grele. Această donație este mărturia sprijinului continuu și generos al UE, oferit în spiritul Echipa Europa în contextul războiului din Ucraina.”

a declarat Jānis Mažeiks, ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova.

În cadrul ceremoniei de transmitere a donației, secretara generală de stat a Ministerului Sănătății, Lilia Gantea, și-a exprimat recunoștința în adresa Republicii Franceze și UE pentru suportul oferit de-a lungul timpului și a precizat că astfel de echipament este vital instituțiilor medicale spitalicești.

„Fiind în situații de criză, când atât de aproape, în Ucraina, avem război, precum și a riscului de deconectarea de la energia electrică, aceste generatoare sunt absolut necesare

activității oricărei instituții medico-sanitare spitalicești. Cea mai mică pană de curent electric poate pune în pericol viața pacienților conectați la aparate medicale. De acestea generatoare se vor bucura 12 instituții medicale republicane, municipale și raionale... Aducem sincere mulțumiri Guvernului Republicii Franceze pentru această donație care va contribui într-o eventuală situație de sistare a livrării energiei electrice la asigurarea funcționalității instituțiilor spitalicești, precum și a asigurării securității pacienților conectați la echipamente vitale, în secțiile de terapie intensivă și sălile de operație.”

a declarat Lilia Gantea.

Începând cu luna martie 2020, Republica Franceză și Uniunea Europeană au oferit Republicii Moldova ajutor substanțial pentru prevenirea și combaterea infecției cu Sars-Cov-2. Totodată, în contextul agresiunii militare a Federației Ruse în Ucraina, în luna martie 2022, Guvernul Franței a oferit Republicii Moldova 17 generatoare electrice, care au fost distribuite în spitalele din țară. Costul utilajelor a fost de peste 487 de mii de euro. Donația de atunci a venit la pachet cu un lot de ajutor umanitar pentru refugiații din Ucraina – printre care corturi, paturi, saci de dormit și truse de igienă – în valoare de 40 de mii de euro.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Expoziția estoniană "Vieți secrete" la Europe Café

Fiecare dintre noi poate ascunde o lume secretă, care este de neimaginat, magnifică, minunată și vibrantă. În perioada 23 noiembrie – 6 decembrie, vizitatorii Europe Café, au avut prilejul să descopere universul distinctiv al faimoșilor artiști estonieni, care au creat vieți secrete de basm inspirate din miturile estoniene, diversitatea faunei sălbatice și literatura mondială.

Expoziția denumită „Vieți secrete” a fost organizată de Ambasada Estoniei cu ocazia sărbătoririi a 30 de ani de relații diplomatice și culturale dintre Republica Estonia și Republica Moldova.

Expoziția a prezentat lucrările renumiților artiști estonieni: Viive Noor, Kadi Kurema, Regina Lukk-Toompere and Urmas Viik. Arta ilustratorilor este valorificată și în afara țării de origine. Am avut oportunitatea să cunoaștem personajele din basmele lui Hans Christian Andersen, Lewis Carroll și "Frații Grimm", să explorăm cultura și poveștile estoniene și să vizualizăm complexitatea vieților secrete ireale cuprinse în expoziția grafică.

SECRET LIVES

expoziția de ilustrații
a artiștilor estonieni

organizată în contextul celor 30 de ani de relații
diplomatice dintre Republica Moldova și Estonia

23 noi—6 dec 📍 Europe Cafe

Ilustratorii estonieni sunt renumiți prin operele lor deosebite, participarea la expozițiile internaționale și premiera lor în domeniile: ilustrație, design grafic de carte, pictură, fotografie, design de obiecte și miniaturi.

INSTITUȚII ȘI GUVERNARE

Evaluarea costurilor documentelor de politici publice: activități cuprinzătoare de consolidare a capacităților desfășurate în septembrie și noiembrie 2022 cu sprijinul UE

În septembrie și noiembrie 2022, Proiectul finanțat de UE „Sprijin pentru dialog politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală în Republica Moldova” a desfășurat o serie de activități intenționate să consolideze capacitatea tuturor ministerelor de resort din Republica Moldova implicate în stabilirea costurilor și bugetarea documentelor de politici publice (PPD) asociate cu implementarea Acordului de Asociere (AA).

Scopul general al acestor activități a fost acela de a se asigura că funcționarii publici din Moldova implicați în elaborarea PPD-urilor au capacități dezvoltate în efectuarea estimărilor adecvate ale costurilor astfel

încât să evalueze atât costurile, cât și resursele bugetare și de altă natură necesare pentru implementarea măsurilor asociate cu AA și programul de extindere al Uniunii Europene (UE). Procesul de integrare a Uniunii (UE). Mai mult ca atât, prin invitarea personalului relevant din 13 ministere de resort, Proiectul a avut ca scop asigurarea unei aplicări uniforme a principiilor cheie privind stabilirea costurilor și bugetare incluse în ghidul pe care l-a elaborat anterior. Cunoștințele și abilitățile dezvoltate în timpul activităților proiectului vor avea un impact pe termen lung, sprijinind instituțiile moldovenești în procesul de integrare în UE, precum și stabilirea costurilor pentru alte documente de politici publice.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Toate activitățile au fost implementate în strânsă colaborare cu Cancelaria de Stat, care a jucat un rol organizatoric cheie în asigurarea unui nivel ridicat de participare din partea departamentelor relevante din cadrul ministerelor de resort din Republica Moldova.

A doua activitate cheie a ținut de organizarea și desfășurarea atelierelor de instruire cu reprezentanți ai instituțiilor din Republica Moldova care sunt implicate în procesul de stabilire a costurilor măsurilor legate de AA, cu participarea echipei de formatori din MAEIE, CS și MF. Au fost desfășurate două ateliere și anume: o sesiune pilot la care au participat peste 20 de participanți (septembrie 2022) și instruire care a implicat reprezentanți din 13 ministere de resort și la care au participat peste 40 de participanți (noiembrie 2022).

Scopul sesiunii pilot a fost acela de a lucra îndeaproape cu trei instituții selectate (și anume Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Mediului) pentru a evalua aplicabilitatea Ghidului de stabilire a costurilor pregătit de experți pentru lucrul cu specialiștii delegați din cadrul autorităților publice centrale din Republica Moldova. În baza recomandărilor oferite de participanți, echipa Proiectului a organizat atelierul de

instruire la care au participat reprezentanții celor 13 ministere de resort pentru a le prezenta îndrumările finale și a îmbunătăți cunoștințele tehnice, oferindu-le un set extins de studii de caz.

O parte importantă a evenimentului s-a focusat pe sporirea nivelului de încredere a participanților în efectuarea estimărilor de costuri. În acest scop formatorii au implicat participanții în lucru intens în grup, fiecare echipă primind studii de caz special concepute pentru a reflecta îndeaproape tipul de măsuri care ar putea apărea în practică în timpul implementării AA. Prin învățarea la locul de muncă, participanții au fost obligați să aleagă un exemplu de măsură din cadrul propriilor instituții și să încerce să estimeze costurile acesteia pe baza cunoștințelor dobândite în timpul atelierelor.

Echipa Proiectului a organizat, de asemenea, o întâlnire cu personalul specializat și organele parlamentare relevante ale Parlamentului Republicii Moldova, și anume: Comisia pentru politică externă și integrare europeană, Comisia pentru economie, buget și finanțe, Departamentul juridic, Departamentul finanțe, buget și contabilitate, Departamentul de Studii Parlamentare și alți colegi din subdiviziunile Secretariatului Parlamentului.

În continuare, Ghidul de stabilire a costurilor va fi publicat ca document de sprijin oficial care va fi utilizat de ministerele de resort în estimarea și bugetarea costurilor PPD. Proiectul prevede continuarea parteneriatului solid și a cooperării cu părțile interesate cheie pentru a consolida și mai mult capacitățile ministerelor de resort din Republica Moldova în acest subiect important.

Proiectul finanțat de UE „Sprijin pentru dialog politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală în Republica Moldova” are drept scop sporirea capacităților Guvernului Republicii Moldova și a altor instituții cheie de nivel național în implementarea Acordului de Asociere UE-Republica Moldova.

UE sprijină aplicarea eficientă a legislației și politicilor din domeniul concurenței în Republica Moldova

Proiectul finanțat de UE „Sprijin pentru dialog politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală în Republica Moldova” a continuat să organizeze sesiuni

tematice, în strânsă cooperare cu Consiliul Concurenței, care au ținut cont de importanța Legii și Politicii Concurenței atât în ceea ce privește competitivitatea economiei naționale, cât și procesul de aderare.

Republica Moldova a obținut statutul de țară candidată la UE în iunie 2022, iar nivelul de aproximare legală și, mai ales, de implementarea a acesteia, nu trebuie să fie doar un subiect în procesul de negociere a (pre)aderării, dar și un element foarte important în perioada premergătoare procesului preconizat de screening și poate avea un efect puternic asupra stabilirii criteriilor de referință aferente, în special în capitolul 8, care include prevederi legate de concurența și ajutorul de stat.

Atelierul de lucru privind evaluarea economică și juridică a concentrărilor economice, care a avut loc pe data de 13 decembrie 2022, a oferit discuții în detaliu privind diferite aspecte ale revizuirii concentrărilor, inter alia, subliniind în special pragurile economice și juridice care trebuie luate în considerare atunci când se analizează diferitele tipuri de concentrări ale întreprinderilor pe piață.

Acest atelier specific a urmat, de fapt, drept o continuare a temei care a fost prezentată pe 27 octombrie - indicatorii economici și structurali. Elaborarea detaliată a indicatorilor economici și structurali este unul dintre obiectivele cheie ale înțelegerii pieței atât în domeniul Antitrust (detectarea practicilor coluzive și a comportamentului abuziv), cât și în ceea ce privește controlul concentrărilor.

Atelierul desfășurat pe 13 decembrie 2022 a oferit o viziune cuprinzătoare asupra diferitelor tipuri de praguri egale, în special în ceea ce privește preluarea de facto a influenței decisive și, prin urmare, a capacității de a decide în privința parametrilor concurențiali ai întreprinderilor „țintă” de pe piață.

O parte specială a atelierului a fost dedicată remediilor în cazul concentrărilor care pot reprezenta o problemă de concurență, precum

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

și rolului mandatarilor în astfel de cazuri. Proprietatea netransparentă a companiilor care intenționează/exercită control asupra companiilor țintă reprezintă o provocare specifică în revizuirea concentrărilor, cu toate acestea, nu există o soluție clară la această problemă deschisă și solicitantă în cazul în care nu există posibilitatea unei cooperări extinse cu alte instituții care dețin informații relevante despre activități de piață, cum ar fi, de exemplu, Agenția pentru Piața Valorilor Mobiliare etc.

Atelierul a oferit, de asemenea, o elaborare detaliată a diferitelor cazuri de concentrări „reper” pentru a prezenta provocările specifice în identificarea pieței relevante, test care trebuie aplicat în determinarea „scăderii semnificative a concurenței”, precum și elemente pentru interzicerea concentrărilor intenționate și identificarea elementelor de aprobare a concentrărilor care pot părea „la prima vedere” critice în ceea ce privește potențialele îngrijorări în materie de concurență.

Indicatorii economici și structurali sunt, de asemenea, elemente inevitabile atunci când se depistează practicile coluzive, de obicei descrise drept acorduri restrictive; astfel de acorduri care vizează stabilirea prețurilor și împărțirea pieței sunt cunoscute sub denumirea de carteluri grave. O formă specială și cea mai dăunătoare de practici coluzive este trucajul de licitație, cunoscută și sub numele de licitație coluzivă.

Masa rotundă care s-a axat pe elaborarea detaliată a trucării licitațiilor (licitație coluzivă) a avut loc pe 15 decembrie 2022. La eveniment au participat reprezentanți ai

Consiliului Concurenței și ai altor instituții care se ocupă de detectarea și interzicerea unor astfel de practici ilegale.

Trucarea licitațiilor ca formă particulară de comportament coluziv de stabilire a prețurilor, prin care firmele își coordonează ofertele pentru achiziții sau contracte de proiect, este o încălcare specifică care apare în practicile de achiziții (publice) și reprezintă nu numai încălcarea legilor concurenței, ci și alte prevederi legislative conexe, în special cele care țin de achizițiile publice, precum și de corupție.

La toate mesele rotunde și atelierile de lucru organizate în cadrul proiectului în strânsă colaborare cu Consiliul Concurenței în octombrie și decembrie 2022, au participat într-un număr sporit angajații Consiliului Concurenței, precum și reprezentanții altor instituții. Acest proces de instruire poate fi extins în continuare, dezvoltând un set de instruire specifice privind legea și politica concurenței și aplicarea acesteia pentru alte părți interesate importante, sistemul judiciar, sectorul de afaceri, autoritățile de reglementare din sector etc., deoarece nivelul culturii concurenței depinde de toți - de la autoritățile de aplicare până la participanții pe piață.

Proiectul finanțat de UE „Sprijin pentru dialog politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală în Republica Moldova” are drept scop sporirea capacităților Guvernului Republicii Moldova și a altor instituții cheie de nivel național în implementarea Acordului de Asociere UE-Republica Moldova.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

O delegație a Parlamentului Republicii Moldova s-a familiarizat cu rolul Parlamentului Republicii Croația în procesul de aderare la UE

În perioada 13-15 decembrie 2022, proiectul finanțat de UE: „Sprijin pentru dialog politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală în Republica Moldova” în parteneriat cu Secretariatul Parlamentului Moldovei a organizat o vizită de studiu în Parlamentul Croației. 6 membri dintre angajații comisiilor parlamentare, departamentului juridic și Cabinetul Președintelui s-au familiarizat cu rolurile Parlamentului Republicii Croația în negocierile de aderare la UE, procesul de armonizare a legislației, cooperarea dintre

Parlament și Guvern și monitorizarea și raportarea angajamentelor legate de UE.

În mod special, vizita de studiu a oferit posibilitatea membrilor delegației să se familiarizeze cu rolurile și responsabilitățile Comisiei Parlamentare pentru Afaceri Europene. Parlamentul croat a înființat Comisia pentru Afaceri Europene în 2000, cu un an înainte de a semna Acordul de stabilizare și asociere. Comisia monitoriza procesul de armonizare a cadrului juridic al Republicii Croația cu acquis-ul Uniunii Europene în baza Programului guvernamental de armonizare a legislației.

Întâlnirea Delegației Republicii Moldova cu domnul Domagoj Hajduković, Președintele Comisiei pentru Afaceri Europene. Foto: Parlamentul Croației, decembrie 2022

Mentținerea consensului politic legat de aderarea la UE și informarea publicului larg, a societății civile și a presei cu privire la procesul de integrare europeană a fost o altă sarcină a Parlamentului croat. În acest sens, Parlamentul Republicii Croația a înființat Comitetul Național de

monitorizare a negocierilor de aderare format din Președintele și Vicepreședintele Parlamentului, cinci membri ai Parlamentului din majoritatea guvernamentală și cinci din opoziție, reprezentanți ai mediului academic și Asociației Angajaților. Până în prezent, Comisia pentru Afaceri Europene este

condusă de domnul Domagoj Hajduković, deputat din partidul de opoziție. Investiția în diplomația parlamentară în timpul procesului de aderare a fost unul dintre aspectele subliniate în mod deosebit de Președintele Comisiei.

Procesul de aliniere legislativă la acquis-ul UE a implicat dezvoltare la nivel organizațional și adaptare la toate nivelurile guvernului central. Pentru a asigura un proces de armonizare eficient, Parlamentul Republicii Croația și-a revizuit Regulamentul de Proceduri. Astfel, pentru actele legislative necesare pentru armonizare cu legislația UE prezentate de Guvern, Parlamentul Republicii Croația a aplicat o procedură rapidă, adoptându-le într-o singură lectură. Înainte de aprobare, Comisia pentru Afaceri UE avea sarcina de a efectua o verificare a compatibilității legislației propuse.

Subiectele dezbătute și în timpul vizitei au inclus: mecanismul național de coordonare a UE, documentele de planificare utilizate pentru transpunerea acquis-ului UE, rolul misiunii croate pentru UE în procesul de aderare și instrumentele informatice care facilitează procesul.

Membrii delegației Republicii Moldova au apreciat foarte mult vizita de studiu. La întoarcerea în Moldova, membrii delegației au întocmit un raport comun privind vizita de studiu și l-au partajat la nivel intern pentru

informarea altor membri ai personalului parlamentar interesat de subiecte legate de UE.

Suntem siguri că această vizită va influența pozitiv discuțiile interne din cadrul Parlamentului Republicii Moldova cu privire la modul de modificare a propriului regulament de proceduri și de pregătire eficientă pentru rolul nou și cu un nivel sporit de implicare în ceea ce privește controlul acestora în perioada de preaderare. Pe de altă parte, trebuie subliniat faptul că rolul de control al Parlamentului croat este doar una dintre posibilitățile pe care le-au folosit parlamentele naționale în perioada de preaderare. Viitorul proiect de înfrățire finanțat de UE pentru Parlamentul moldovenesc este planificat să înceapă la sfârșitul anului 2023 sau începutul lui 2024, oferind sprijin suplimentar și facilitând schimbul de bune practici în exercitarea rolului constituțional în mod eficient.

Proiectul finanțat de UE „Sprijin pentru dialog politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală în Republica Moldova” are drept scop sporirea capacităților Guvernului Republicii Moldova și a altor instituții cheie de nivel național în implementarea Acordului de Asociere UE-Republica Moldova.

Armonizarea legislației naționale cu acquis-ul UE - sesiuni de lucru pentru funcționarii publici din Republica Moldova

Pe parcursul a două săptămâni a lunii decembrie 2022, proiectul finanțat de UE „Sprijin pentru dialog politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală în Republica Moldova” a organizat la Chișinău patru mese rotunde privind aproximarea legală cu UE și viitorul proces de aderare a Republicii Moldova la UE pentru funcționarii publici care lucrează la procesul de armonizare în Guvernul Republicii Moldova. Mesele rotunde au fost organizate pe 6, 8, 13 și 14 decembrie 2022.

La aceste patru mese rotunde au participat aproximativ 140 de funcționari publici din instituții precum Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Agriculturii, Ministerul Sănătății, Ministerul Mediului, Ministerul Culturii, Ministerul Educației, Ministerul

Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Biroul Național de Statistică, Centrul Național pentru Protecție a Datelor cu Caracter Personal, Consiliul Concurenței, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale și serviciul public al Parlamentului.

Aproximarea legislației naționale cu acquis-ul UE este unul dintre subiectele de bază în negocierile privind aderarea la UE. După depunerea cererii de aderare a Moldovei la UE și ulterior, obținerea statutului de stat candidat la aderarea UE pe 23 iunie 2022, o astfel de armonizare a legislației Moldovei a devenit o prioritate majoră. Odată cu inițierea ulterioară a negocierilor de aderare, va spori suplimentar și importanța aproximării legală

Consiliul European de la Copenhaga din 1993 a definit cel de-al treilea criteriu de aderare la UE ca fiind „capacitatea de a-și asuma obligațiile care decurg din calitatea de membru, inclusiv aderarea la obiectivele unificării politice, precum și la Uniunea Economică și Monetară (UEM)”. Un stat care dorește să adere la UE trebuie să-și armonizeze legislația națională cu acquis-ul comunitar în timpul negocierilor de aderare la UE. Acquis-ul UE, prin natura sa, nu face

obiectul negocierilor de aderare la UE, deoarece statul trebuie să pună în aplicare întregul *acquis* comunitar. Țara negociază, în schimb, „cum” și „când” va pune în aplicare întregul *acquis* comunitar în sistemul său juridic.

Această abordare a fost aplicată începând cu anul 1973 și începând cu primul val de extindere a Comunității Economice Europene (care a devenit ulterior Uniunea Europeană). Începând cu data aderării, *acquis*-ul UE va fi aplicat pe teritoriul unui nou stat membru al UE în același mod în care este aplicat pe teritoriul tuturor celorlalte state membre ale UE. Singurele derogări de la această regulă sunt eventualele dispoziții tranzitorii care pot fi convenite în mod excepțional în timpul negocierilor de aderare. Aceste excepții sunt negociate ținând cont de situația specifică a unei țări candidate și îi permit acesteia să nu pună în aplicare integral anumite acte ale UE (definite în mod specific) pe teritoriul său pentru o perioadă limitată după aderare sau să le pună în aplicare într-un mod specific. Aceste excepții sunt foarte limitate în timp și în domeniul de aplicare.

Principalele subiecte discutate în cadrul mesei rotunde au fost: i) legislația UE și sursele obligației de armonizare pentru Moldova; ii) reguli și principii generale de armonizare a legislației cu *acquis*-ul UE; iii) aproximarea legală în Republica Moldova; iv) informații de bază privind etapele negocierilor de aderare și Programul național de adoptare a *acquis*-ului; v) rolul

Parlamentului în procesul de aderare la UE.

Discuțiile au fost moderate de către dl Primož Vehar, Liderul echipei de proiect și fost oficial înalt din cadrul Oficiului Legislativ al Guvernului Sloveniei, responsabil de procesul de aproximare legală, iar ulterior și Șef al Secretariatului Comisiei Parlamentare pentru Afaceri Europene, și dl Vladimir Medjak, fost director adjunct al Serviciului Guvernamental pentru Integrare Europeană din Serbia (responsabil pentru armonizarea legislației și implementarea AA) și fost jurist-șef al echipei de negociere a aderării Serbiei. Reprezentanții Centrului de Armonizare a Legislației al Guvernului Moldovei au avut un rol activ în timpul tuturor meselor rotunde și au dat explicații privind procesul de aproximare în Moldova.

Experții au explicat scopul legislației UE, sursele în materie de drept UE, tipurile de acte juridice ale UE, evoluția legislației UE, etapele procesului de armonizare, tipurile și nivelurile de aproximare, metodele și tehnicile de transpunere a legislației UE în legislația națională, sfaturi practice ce trebuie și nu trebuie să fie făcut în acest proces, au explicat detalii privind pașii și cerințele în procesul de aproximare în Moldova. Experții au oferit informații de bază despre procesul de aderare și importanța armonizării legislației în cadrul procesului. Aceștia au acordat o atenție deosebită rolului parlamentului național în procesul de aproximare legală în procesul negocierilor de aderare la UE.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Toți participanții au primit „Manual privind armonizarea legislației ca element cheie pentru succesul procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană”, scris de ambii vorbitori în strânsă colaborare cu experții Centrului de Armonizare a Legislației. Manualul care, printre altele, conține și multe exemple practice și indicii de aproximare legală, precum și prezintă procesul de negocieri de aderare, va fi prezentat public pe 12 ianuarie 2023 în spațiul Europe Café din Chișinău.

Proiectul finanțat de UE „Sprijin pentru dialog politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală în Republica Moldova” are drept scop sporirea capacităților Guvernului Republicii Moldova și a altor instituții cheie de nivel național în implementarea Acordului de Asociere UE-Republica Moldova.

Reprezentanții Consiliului Egalității din Republica Moldova au beneficiat de un schimb de experiență cu instituții din România privind practicile în domeniul anti-discriminării

Vizita de studiu pentru reprezentanții Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din Republica Moldova (Consiliul Egalității) la instituțiile din domeniul anti-discriminării din România, a avut loc în perioada 13-14 Decembrie 2022.

Întâlnirile cu Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și Avocatul Poporului din România, dar și [întrevederea la Curtea Constituțională a României](#), s-au axat pe relația dintre instituțiile de egalitate și sistemul judiciar în ceea ce privește practicile de combatere a discriminării, dar și pe schimbul de experiență în procesarea

cazurilor de discriminare, discurs de ură și crime motivate de prejudecată, precum și importanța jurisprudenței instanțelor constituționale pentru respectarea principiului egalității și al nediscriminării.

Pe lângă schimburile reciproce și întâlnirile cu instituțiile statului, reprezentanți ai Consiliului Egalității din Moldova s-au întâlnit cu Asociația Accept din România, activă în domeniul drepturilor LGBTI, pentru a discuta despre cooperarea dintre organele de egalitate și organizațiile societății civile în vederea protejării drepturilor comunităților vulnerabile.

Această vizită a permis participanților să-și împărtășească experiențele și opiniile, să învețe din experiența instituțiilor românești și din exemplele lor de bune practici în domeniu. De asemenea, această activitate a consolidat și a intensificat schimburile între omologi, care sunt relevante pentru promovarea în continuare a egalității și a nediscriminării în Republica Moldova.

Această activitate a fost organizată în comun în cadrul proiectelor Uniunii Europene și

Consiliului Europei „[Consolidarea accesului la justiție prin mecanisme non-judiciare de compensare pentru victimele discriminării, ale infracțiunilor motivate de prejudecată și ale discursurilor de ură în țările Parteneriatului Estic](#)”, și „[Consolidarea capacităților actorilor din sectorul justiției pentru realizarea actului de justiție în conformitate cu standardele europene pentru combaterea discriminării în Republica Moldova](#)”, implementate în cadrul programului „Parteneriatul pentru Buna Guvernare II, 2019-2022”.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Ghidul "Combaterea discursului de ură în media audiovizuală din Republica Moldova" – prezentat public

În data de 7 decembrie 2022 a avut loc prezentarea [Ghidului „Combaterea discursului de ură în media audiovizuală din Republica Moldova”](#), organizată de proiectul regional comun al Uniunii Europene/Consiliului Europei „[Consolidarea accesului la justiție prin mecanisme non-judiciare de compensare pentru victimele discriminării, ale infracțiunilor motivate de prejudecată și ale discursurilor de ură în țările Parteneriatului Estic](#)”, implementat în cadrul programului „Parteneriatul pentru Buna Guvernare II, 2019-2022”, în colaborare cu Consiliul Audiovizualului din Republica Moldova.

Evenimentul a reunit membri și angajați ai Consiliului Audiovizualului, părțile interesate din mass-media, reprezentanți ai instituțiilor publice și din sectorul non-guvernamental în domeniul combaterii discriminării, pentru a prezenta ghidul și pentru a consolida platforma de comunicare între actorii din domeniul mass-media din Moldova, în vederea prevenirii și combaterii discursului de ură. În deschiderea și concluzia evenimentului, următoarele remarci au fost oferite de către:

„Într-o perioadă în care discursul de ură este în creștere atât offline, cât și online, pe întregul continent, este esențial ca statele și toți actorii relevanți să contribuie la îmbunătățirea cadrului juridic și instituțional, dar și la practicile care abordează aceste provocări. Acest ghid este un pas înainte în această direcție. Acesta contribuie la cunoștințele Consiliului Audiovizualului, dar și ale radiodifuzorilor mass-media și ale părților interesate, pentru a recunoaște și a aborda aspectele legate de discursul de ură în conformitate cu

standardele europene, importante și din noua perspectivă europeană a țării”,

**a menționat William MASSOLIN, Șeful
Oficiului Consiliului Europei la Chișinău.**

„Uniunea Europeană salută publicarea Ghidului Consiliului Europei pentru evaluarea și prelucrarea cazurilor de discurs de ură, care a fost elaborat de Consiliul Europei în cadrul Parteneriatului pentru Buna Guvernare

a Uniunii Europene-Consiliului Europei. Acest ghid oferă consultanță, îndrumare și recomandări autorităților din Republica Moldova cu privire la aspectele practice legate de evaluarea, luarea deciziilor, sancționarea și crearea de date statistice privind cazurile individuale din Moldova. Prin urmare, acesta servește drept sursă valoroasă de referință în munca lor de zi cu zi. Uniunea Europeană își menține angajamentul de a sprijini lupta împotriva infracțiunilor motivate de prejudecată și a discursului de ură, care afectează în mod negativ victimele individuale și societățile pluraliste deopotrivă”,

a declarat Eduard PESENDORFER, Manager de Proiect, Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova.

„Ghidul „Combaterea discursului de ură în media audiovizuală din Republica Moldova”, prezentat astăzi, este un instrument în sprijinul Consiliului Audiovizualului și a altor autorități din Republica Moldova. Acesta ne poate ajuta la monitorizarea cazurilor de discurs de ură în mediul audiovizual și să combată formele inacceptabile de exprimare în programele și serviciile audiovizuale”,

a subliniat Liliana VIȚU, Președinta Consiliului Audiovizualului din Republica Moldova.

În încheiere, participanții au convenit asupra direcțiilor viitoare comune de lucru privind combaterea discursului de ură în media în Republica Moldova, subliniind importanța sinergiilor și a eforturilor comune pentru a asigura prevenirea discursului de ură, în special în sfera publică. Adoptarea prezentului ghid ca metodologie oficială a Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova va permite un nou mecanism eficient de monitorizare, evaluare și prelucrare a potențialelor cazuri de discurs de ură în mass-media de către autoritatea de reglementare și va contribui la combaterea acestuia în spațiul media din Republica Moldova, în special pentru protejarea grupurilor vulnerabile.

Schimb de experiență între autoritățile locale din Republica Moldova și Franța în regionalizarea serviciilor publice locale

Organizarea serviciilor publice prin cooperare inter-comunitară, schimbul de experiență a autorităților publice locale (APL) din Franța și Republica Moldova sunt subiectul Conferinței internaționale „Cooperarea inter-comunitară în prestarea serviciilor publice locale: apă, managementul deșeurilor, eficiență energetică, transport și mobilitate” care se desfășoară în perioada 15-16 decembrie la Chișinău.

Evenimentul este organizat de Ambasada Franței în Republica Moldova, [cu sprijinul Ministerului francez al Afacerilor Externe](#) și

în parteneriat cu programul UE „EU4Moldova: Regiuni-cheie”, implementat de PNUD și UNICEF.

Franța susține îmbunătățirea furnizării de servicii publice locale, cum ar fi apa, canalizarea și gestionarea deșeurilor, în mai multe localități din Republica Moldova.

În deschiderea evenimentului, Ambasadorul Franței în Republica Moldova, Paul Graham a menționat:

„Dincolo de relațiile bilaterale între state, cooperarea între autoritățile locale, cunoscută sub numele de cooperare descentralizată, oferă oportunități concrete de acțiune, cât mai aproape de teren și de cetățeni. Răspunsul cel mai eficient și mai puțin costisitor nu este întotdeauna la nivelul unei municipalități izolate, motiv pentru care am considerat că ar fi util să discutăm despre soluțiile care pot fi oferite de cooperarea inter-comunitară.

Aceasta oferă un cadru juridic și operațional care permite autorităților locale să își pună în comun resursele pentru a face față provocărilor identificate în comun.”

Mesajele vorbitorilor și participanților au scos în evidență importanța organizării serviciilor publice prin cooperare inter-comunitară, ceea ce contribuie la raționalizarea, eficientizarea și creșterea calității prestării serviciilor publice, economisirea de resurse și asigură cadrul necesar pentru regionalizarea serviciilor. Organizarea serviciilor publice locale prin cooperare inter-comunitară reprezintă unul dintre principalele elemente de consolidare a competitivității regionale.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

La conferință s-a discutat despre rolul APL-urilor la nivel de raion, oraș și comună în regionalizarea serviciilor publice; drepturile și obligațiile APL-urilor în gestionarea serviciilor publice, provocările și soluțiile regionalizării serviciilor publice; cadrul instituțional și modul de funcționare, provocările și soluțiile la diferite etape de dezvoltare, programele de dezvoltare a serviciilor publice prin cooperare inter-comunitară și regionalizare etc.

Conferința „Cooperarea inter-comunitară în prestarea serviciilor publice locale: apă, managementul deșeurilor, eficiență energetică, transport și mobilitate” reunește peste 100 de participanți experți, parteneri de dezvoltare, reprezentanți ai autorităților publice locale și centrale din Franța și Republica Moldova.

Grupul operativ în domeniul tutunului, coordonat de către EUBAM, abordează acțiunile de combatere a comerțului ilicit cu tutun

În data de 9 noiembrie EUBAM a organizat la Chișinău, Republica Moldova, reuniunea anuală a Grupului operativ în domeniul tutunului. Reprezentanții organelor de drept din Republica Moldova, Ucraina, Polonia, România, SELEC, Europol și OLAF, precum și sectorul privat, au analizat efectele războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei asupra comerțului ilicit cu țigări în Europa.

Reuniunea s-a concentrat pe trei subiecte de

actualitate – tendințele noi în comerțul ilicit cu țigări, modificarea rutelor de contrabandă și investigarea producției ilegale. În cadrul întrevederii sectorul privat a prezentat o imagine de ansamblu asupra piețelor de țigări ilicite în Europa; reprezentanții agențiilor UE au vorbit despre rezultatele și cele mai eficiente metode de combatere a fabricării ilicite de țigări; iar oficialii ucraineni și moldoveni au adus informații despre fabricile ilegale de țigări neutralizate recent în țările lor.

Toate părțile au ajuns la concluzia că războiul a schimbat peisajul economic și a influențat tiparele comerțului ilicit cu tutun. Sancțiunile impuse Rusiei și Belarusului și blocarea unor coridoare de transport au redus semnificativ contrabanda cu țigări către UE, iar acest fapt a condus la creșterea producției ilicite de țigări în UE. Prin urmare, participanții au subliniat necesitatea consolidării supravegherii materiei prime folosite la producția de țigări și au enumerat indicatori

de risc specifici pentru detectarea timpurie a traficului ilicit și pentru combaterea acestui fenomen.

Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina (EUBAM) a lansat Grupul operativ în domeniul tutunului în 2010. Pentru organele de drept din Republica Moldova, Ucraina, Polonia și România, precum și agențiile UE și sectorul privat, acesta oferă o platformă pentru combaterea comerțului ilicit cu tutun.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

EUBAM facilitează vizita de informare a oficialilor DG Trade la punctele de trecere a frontierei de la Giurgiulești

Oficialii Direcției Generale pentru Comerț a Comisiei Europene (DG Trade) au vizitat punctele de trecere a frontierei Moldova-Ucraina și Moldova-România din zona Giurgiulești pentru a recepționa experiență practică cu privire la implementarea inițiativei Coridoarele Solidarității UE-Ucraina.

La 18 noiembrie, EUBAM împreună cu Delegația UE în Republica Moldova au organizat o vizită de informare în sudul Republicii Moldova pentru oficialii DG Trade și Delegațiile UE din statele Parteneriatului

Estic și Balcanii de Vest. Oficialii UE au vizitat două puncte de trecere a frontierei moldovenești Giurgiulești-Reni și Giurgiulești-Gălați, unde au putut vedea cu ochii proprii eforturile agențiilor vamale și de frontieră din Republica Moldova pentru susținerea Inițiativei Coridoarele Solidarității lansată de UE. Totodată, a fost efectuată o vizită la Portul Internațional Liber Giurgiulești, pentru ca participanții să se familiarizeze cu particularitățile funcționării terminalelor Portului și să urmărească operațiunile de expediere și transport pe Dunăre.

În timpul vizitei, șeful EUBAM, Slawomir Pichor, a prezentat sprijinul Misiunii pentru punerea în practică a Inițiativei UE Coridoarele Solidarității. În același sens, Șeful Misiunii a informat reprezentanții UE despre situația actuală din zonă, subliniind necesitatea asistenței pentru modernizarea

infrastructurii de frontieră. Șeful EUBAM a pledat, de asemenea, pentru investiții în soluții informatice care să faciliteze și mai mult circulația exporturilor agricole ucrainene, cum ar fi sistemul „e-Booking TRUCK”, sistem care permite clienților care efectuează operațiuni de transport

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

rutier internațional să rezerve în prealabil data și ora serviciilor de control vamal. Șeful adjunct al Biroului Vamal SUD, Andrei Botnari, a informat vizitatorii cu privire la eforturile depuse de Serviciul Vamal al Republicii Moldova pentru a reduce cozile nemaivăzute la granițele Republicii Moldova cu Ucraina și România și de a ușura efortul asupra blocajelor de transport.

În cadrul vizitei, oficialii DG Trade și Delegațiile UE au putut vedea situația la fața locului, în special blocajele de trafic care împiedică circulația mărfurilor. În acest sens, reprezentanții UE au reușit să strângă informații valoroase, să evedențieze principalele provocări și să aprecieze necesitățile, în cooperare cu autoritățile moldovenești, fapt care va fi benefic pentru funcționalitatea Coridoarelor Solidarității și exportul de produse agricole ucrainene pe căi alternative de transport.

EUBAM: vameșii moldoveni și-au consolidat capacitățile de interpretare a imaginilor radioscopice cu raze X

Unsprezece vameși moldoveni și-au consolidat abilitățile în interpretarea imaginilor cu raze X la finele lunii noiembrie 2022. EUBAM și Celbet au organizat evenimentul pentru a îmbunătăți aptitudinile de organizare corectă a proceselor de scanare cu raze X, având capacitatea să identifice când o scanare arată mărfuri interzise transportate prin diferite mijloace.

Instruirea cu o durată de o săptămână a constat într-o parte practică desfășurată în incinta Centrului de Instruire al Serviciului Vamal privind interpretarea imaginilor cu raze X. La punctul de trecere a frontierei Leușeni, participanții au aflat mai multe despre organizarea procesului de scanare și beneficiile implementării inspecțiilor non-intruzive în timpul vămuirii.

Acest tip de instruire va consolida capacitățile Serviciului Vamal de a preveni și contracara fluxul de mărfuri ilegale la frontieră și de a efectua controale cu echipamente non-intruzive. Întrucât acest eveniment a avut loc

în formatul de „Formare a Formatorilor”, cei 11 ofițeri vor reveni la locurile de muncă și vor putea transmite mai departe cunoștințele lor colegilor.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

EUBAM și autoritățile vamale din Moldova, România și Ucraina își unesc eforturile pentru a gestiona situația de urgență și a atenua presiunea în zona de frontieră Reni-Giurgiulești-Galați

Sub auspiciile Misiunii Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina (EUBAM), reuniunea trilaterală organizată la Giurgiulești reunește autoritățile vamale

din Moldova, România și Ucraina pentru a îmbunătăți reacția la situațiile de urgență apărute și a optimiza fluxul de mărfuri în zona Reni-Giurgiulești-Galați.

Una dintre rutele esențiale din Ucraina către UE trece prin Republica Moldova (Giurgiulești-Reni) și mai departe spre România (Giurgiulești-Galați). Odată cu declanșarea războiului rus de agresiune și blocarea coridoarelor de transport maritim, traseele din sud sunt esențiale pentru economia Ucrainei, atât în ceea ce privește exportul de produse agricole, cât și importul necesar de combustibil și ajutor umanitar. Acum, odată cu intensificarea atacurilor rusești aleatorii cu rachete asupra infrastructurii critice ucrainene, frontierele dintre aceste trei țări

au devenit și mai aglomerate, astfel poate dura mai mult de o săptămână pentru ca un camion să ajungă din Ucraina în România prin Republica Moldova.

Din aceste considerente, pe 8 decembrie 2022, în Giurgiulești (Republica Moldova), EUBAM a convocat o ședință de lucru, cu participarea conducerii autorităților vamale regionale din Republica Moldova, România și Ucraina. Participanții au examinat situația actuală la frontierele dintre cele trei țări în triunghiul Reni-Giurgiulești-Galați, căutând soluții practice pentru atenuarea

presiunii asupra infrastructurii de frontieră supraîncărcate.

În cadrul întreprinderii, părțile au discutat posibilele modalități de optimizare a procedurilor de urgență pentru o mai bună gestionare a traficului de mărfuri în caz de cădere de curent. Părțile au remarcat importanța livrării de generatoare noi, combustibil și sisteme cu sursă neîntreruptă de alimentare cu energie electrică pentru punctele de trecere a frontierei din zona Reni-Giurgiulești-Galați. În același timp, reprezentanții celor trei autorități vamale au explorat posibilitățile de a optimiza traficul de mărfuri. Părțile au elucidat posibilitatea redirectionării camioanelor către punctele de trecere a frontierei care sunt mai puțin aglomerate și de a revitaliza activitatea punctelor suplimentare de trecere ale frontierei în vecinătatea segmentului Giurgiulești-Reni.

În cadrul discuțiilor privind situația actuală la nivel strategic, participanții au evidențiat necesitatea deschiderii rapide a conexiunii feroviare Basarabeasca-Berezino, care va permite transportul zilnic a peste zece mii de tone de marfă, reducând astfel semnificativ traficul de la PTF-urile rutiere moldo-ucrainene. Părțile au subliniat, de asemenea, importanța utilizării mai vaste a NCTS în scopul eficientizării fluxului de mărfuri și sporirea gradului de conștientizare a mediului de afaceri ucrainean pentru utilizarea mai activă a acestuia. La final, părțile au convenit să coordoneze acțiuni comune și să continue cooperarea în gestionarea situațiilor de urgență cauzate de atacurile rusești aleatorii cu rachete.

Misiunea Înaltilor Consilieri UE: dezbateri publice privind strategia de reformă a administrației publice

În perioada 28-29 noiembrie, la Chișinău, au avut loc lucrările conferinței dedicate consultărilor cu privire la conceptul Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova. În calitate de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană, Republica Moldova s-a angajat în actualizarea cadrului strategic și de politică al reformei administrației publice, iar Conferința își propune să avanseze procesul de consultare a Strategiei prin inițierea unui dialog larg și deschis asupra tuturor componentelor Strategiei de reformă

a administrației publice. O atenție deosebită este acordată opțiunilor de reformă administrativă și soluțiilor pentru creșterea capacităților administrațiilor publice locale (APL).

Prin procesul de dezbatere publică se urmărește îmbunătățirea Strategiei prin consultări extinse cu actorii locali - reprezentanți ai administrației publice centrale și locale, inclusiv reprezentanți ai Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), experții naționali și internaționali și reprezentanții sectorului asociativ.

La deschiderea evenimentului, Prim-ministra Republicii Moldova, Natalia Gavrilița, a declarat:

„În primul rând, administrația centrală trebuie să fie mai eficientă. Avem nevoie de un cadru legal și instituțional simplu, clar și transparent. Trebuie să eliminăm suprapunerile de competențe între instituții și să asigurăm o

coordonare interinstituțională, sinergii mai bune între toate structurile centrale. Este un imperativ dictat nu doar de exigențele integrării europene, dar și de angajamentul nostru de a cheltui banul public eficient și strict în folosul oamenilor,”

a conchis Prim-ministra.

La rândul său, Ambasadorul UE în Moldova, Jānis Mažeiks, a menționat perioada importantă prin care trece Republica Moldova în calea sa europeană:

„Reforma administrației publice este unul din procesele care vor demonstra maturitatea societății moldovenești, a actorilor săi politici și sociali. Scopul reformei este o administrație publică eficientă și eficientă, cu funcționarii publici profesioniști, competenți, independenți, care prestează servicii accesibile în beneficiul tuturor cetățenilor, atât la nivel central, cât și local.”

Guido Beltrani, Directorul Biroului de Cooperare al Elveției în Republica Moldova, a accentuat:

„Descentralizarea și reforma administrativ-teritorială este necesară nu doar pentru cetățeni – având în vedere fragmentarea și capacitățile fiscale limitate ale autorităților publice locale. Aceasta e necesară, în special pentru autoritățile publice locale. Autoritățile locale fragmentate dispun de capacități limitate în furnizarea serviciilor calitative pentru cetățeni. Democrația locală, autoguvernarea locală nu înseamnă doar a fi aproape de oameni, ci și a avea puterea de a schimba realitățile. În ceea ce privește alocarea resurselor de la nivel central la nivel local, aceasta ar trebui făcută pe baza unor criterii stricte și transparente, pentru a evita inegalitățile și tensiunile.”

Pe parcursul a două zile, sunt prezentate liniile directe de reformă în administrația publică în următorii ani în condițiile noilor cerințe determinate de procesul de aderare a Republicii Moldova la UE și ale angajamentului țării de a le implementa.

Având în vedere complexitatea subiectelor abordate, suportul acordat Guvernului Republicii Moldova de către partenerii de dezvoltare este confirmarea deschiderii acestora de a sprijini eforturile Moldovei în avansarea procesului de consultare și implementare a Strategiei de reformă a administrației publice și de consolidare a parcursului european al țării.

Conferința este organizată cu suportul Uniunii Europene, Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și al Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și s-a desfășurat timp de două zile, pe 28 și 29 noiembrie 2022.

Proiectul Strategiei de reformă a administrației publice poate fi consultat la https://particip.gov.md/ro/download_attachment/17480.

Conferința poate fi urmărită pe platforma [Privesc.eu](https://privesc.eu).

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

UE continuă să susțină dezvoltarea instituțională a Serviciului Vamal al Republicii Moldova

Peste 150 de funcționari cu funcții de conducere din cadrul Aparatului Central al Serviciului Vamal și din cadrul Birourilor Vamale, au participat la sesiuni de instruire sub genericul „Managementul schimbării și comunicarea”, desfășurate în scopul susținerii procesului de dezvoltare organizațională a Serviciului Vamal și în vederea consolidării competențelor profesionale ale funcționarilor.

Sesiunile de instruire au fost organizate cu suportul Uniunii Europene, prin intermediul proiectului „Misiunea Înalților Consilieri

UE”, iar în calitate de moderator a participat expertul din cadrul Proiectului EUHLA, Veronica Sirețeanu.

Caracteristicile schimbării, etapele unei schimbări, atitudinea față de schimbare, reacția la schimbare - acestea și multe alte teme au fost prezentate în cadrul cursului. Astfel, că pe lângă teoria prezentată de către moderator, participanții la curs au examinat diverse studii de caz și au schițat o serie de norme de comportament pentru a face față unor situații de schimbare în cadrul instituției.

Prezent la evenimentul de instruire, Directorul adjunct al Serviciului Vamal, Nicolae Vutcariov, a mulțumit organizatorilor și a menționat că acest curs este important în contextul faptului că instituția vamală tinde spre modernizare și transparentizarea activităților instituționale, prin comunicare eficientă și dezvoltarea unui management profesionist.

În luna octombrie Serviciul Vamal a lansat o nouă Strategie de comunicare însoțită de plan de acțiuni, elaborate cu suportul Uniunii Europene, prin intermediul proiectului „Misiunea Înalților Consilieri UE”, cu scopul principal de a stabili un cadru clar de interacțiune atât internă, cât și externă, dar și de a identifica canalele și instrumentele potrivite în acest sens.

Misiunea Înalților Consilieri UE 2019-2022 și-a încheiat activitatea

La 13 decembrie a avut loc evenimentul de finalizare care marchează încheierea perioadei de patru ani de implementare a Misiunii Înalților Consilieri UE, reunind oficiali de stat, reprezentanți ai Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, Consilierii UE și omologii de proiect.

Pe parcursul a patru ani, Înalții Consilieri UE au oferit sprijin instituțiilor publice din Republica Moldova în implementarea agendei de reforme, în special asistându-le în dezvoltarea capacităților necesare pentru implementarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere, care s-a dovedit a fi esențial în atingerea unor repere importante în calea integrării europene a Republicii Moldova. Sectoarele

ce au beneficiat de consultanța strategică în materie de politici au inclus: anticorupție; lupta contra spălării banilor și recuperarea bunurilor infracționale; măsuri de consolidare a încrederii; politica vamală și fiscală (mobilizarea veniturilor interne); afaceri diplomatice și europene; educație și cercetare; energie; servicii financiare; tranziție verde; afaceri de securitate internă; justiție și procuratură; reforma administrației publice locale, inclusiv descentralizarea și fuziunea voluntară; coordonarea reformelor; coordonare strategică și afaceri europene. Cincisprezece instituții au beneficiat de asistența experților de top din UE în eforturile lor de dezvoltare.

La evenimentul de finalizare, Prim-ministra Republicii Moldova, Natalia Gavrița, a declarat că Programul de asistență al UE prin misiunea înalților consilieri s-a dovedit a fi unul dintre cele mai eficiente programe de suport în elaborarea politicilor publice și a avut ca rezultat numeroase reforme și modernizări în sistemul public al Republicii Moldova. Oficiala și-a exprimat speranța pentru continuarea proiectului și creșterea numărului sectoarelor susținute: „La această etapă, transformările și reformele necesare au o foaie de parcurs clară, impusă de obiectivul nostru de aderare la UE, iar expertiza înalților consilieri ai UE în acest proces va fi extrem de valoroasă.”

La rândul său, Ambasadorul UE în Republica Moldova, Jānis Mažeiks, a subliniat că

„Misiunea Înalților Consilieri UE nu este un simplu proiect, ci un program de sprijin de lungă durată pe care UE îl oferă Republicii Moldova din 2011, iar noi va continua să ofere și în viitor.”

O nouă fază a Misiunii consilierilor la nivel înalt a UE este prevăzută să înceapă în ianuarie 2023.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Leadershipul femeilor pentru buna guvernare în Republica Moldova - consolidat cu asistența UE

Aproape peste 150 femei lidere din întreaga țară au participat vineri, 9 Decembrie, la evenimentul de încheiere a Academiei de Liderism „Femeile pentru buna guvernare”, realizată de Fundația „Friedrich Ebert” Moldova și AO „Institutum Virtutes Civilis”, cu suportul financiar al Uniunii Europene și Fundației „Friedrich Ebert”. Din noiembrie 2021 și până în prezent, participantele

Academiei au fost instruite și ghidate cum să se implice în procesele decizionale din localitățile lor, cum să identifice problemele cu care se confruntă cetățenii și, mai ales, cum se pot implica alături de comunitate în rezolvarea acestora, dar și cum să-și construiască o campanie de succes atunci când vor decide să candideze la funcții electiv.

În deschiderea evenimentului, Prim-ministra Republicii Moldova, Natalia Gavrilița, și-a exprimat speranța că abilitățile și cunoștințele pe care participantele le-au obținut în cadrul Academiei le vor inspira să se implice în schimbările din localitățile pe care le reprezintă.

„Am convingerea că fiecare dintre participantele Academiei de Liderism își va aduce contribuția la obiectivul nostru comun ca femeile să își face vocea auzită în fiecare comunitate din Republica Moldova. Fiecare

din Dumneavoastră poate, prin exemplul personal și prin asumarea rolului de lideră, să motiveze și să inspire alte femei. Eu sunt convinsă că femeile pot totul și că nu există limite în valorificarea propriului potențial intelectual și uman”

a fost îndemnul Prim-ministreii Natalia Gavrilița pentru absolventele Academiei de liderism „Femeile pentru buna guvernare”.

„Realitatea arată că atunci când femeilor li se oferă oportunități egale, acces la resurse și sunt implicate în procesul decizional, comunitățile sunt mai prospere și mai armonioase. Egalitatea între femei și bărbați reprezintă o valoare fundamentală a Uniunii Europene. UE sprijină inițiativele ce promovează drepturile fetelor și femeilor, astfel încât fiecare să-și poată valorifica potențialul și să contribuie la o societate mai bună”,

a afirmat Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova.

Directoarea Fundației Friedrich Ebert Moldova, Ana Mihailov, a menționat că experiența acumulată în cadrul Academiei ar putea să le inspire pe participante și să le motiveze să se implice în viața socială și politică a Republicii Moldova.

„Multe dintre absolventele noastre au aspirații politice și sper mult ca noile cunoștințe acumulate în ultimele luni le-au deschis noi orizonturi și le-au dat curaj ca să se implice și mai activ în procesele de transformare democratică din comunitățile lor, dar și la nivel de țară”,

a menționat Ana Mihailov.

Președinta AO „Institutum Virtutes Civilis”, Liliana Palihovici, a menționat că Academia a fost lansată ca un proiect ce oferă, deja de câțiva ani, femeilor active din Republica Moldova oportunități unice de dezvoltare profesională, personală, de cunoaștere a proceselor decizionale și de dezvoltare a strategiilor personale pentru participare eficientă în procesele de guvernare.

„Ne bucurăm să avem deja câteva promoții de absolvente ale Academiei de Liderism, unele dintre ele au reușit să fie alese în funcții publice și să demonstreze că sunt lidere transformative. Așteptarea noastră este ca absolventele Academiei din promoțiile 2021 și 2022 să valorifice în anii ce urmează cunoștințele acumulate în cadrul Academiei și să devină campioane ale schimbării și buneii guvernări în comunitățile de unde vin. Aceasta ne va ajuta ca împreună să construim o societate cu democrație consolidată, o societate a echității și bunăstării. Chiar dacă anul acesta ați absolvit programul, Academia rămâne platforma pe care vă așteptăm în continuare pentru a vă împărtăși experiențele sau a învăța lucruri noi și inovatoare despre buna guvernare”,

a menționat Liliana Palihovici.

Participantele Academiei sunt din mai multe regiuni ale țării. Lidia Ostaș este consilieră locală în satul Congazcicul de Sus, din UTA Găgăuzia. La viitoarele alegeri generale planifică să candideze la funcția de primar în localitatea natală. Și-a axat mesajul de campanie pe patru piloni de dezvoltare.

„Mi-am intitulat proiectul – Comunitate pentru bunătațe. Din punctul meu de vedere, satul Congazcicul de Sus are nevoie de următoarele schimbări: dezvoltarea unui proiect social, a unui centru pentru tineri și vârstnici; îmbunătățirea infrastructurii locale pentru persoanele cu nevoi speciale; îmbunătățirea calității serviciilor publice pentru cetățeni și

încurajarea localnicilor să se implice în luarea deciziilor. Îmi doresc mult să candidez și sper să pot convinge consătenii că doar împreună putem ridica nivelul de trai în satul nostru”,

s-a arătat convinsă Lidia.

Natalia Osipenco este o tânără absolventă a Academiei de Liderism „Femeile pentru buna guvernare. În prezent activează în domeniul educațional. Vine din nordul țării, de la Tîrșiței, Telenești. Spune că a participat la Academie ca să-și consolideze cunoștințele și abilitățile pentru a se putea implica activ în rezolvarea problemelor din localitate.

„Sunt convinsă că satele și orașele în care există cetățeni activi au mai multe șanse să se dezvolte armonios, deciziile să fie luate ținându-se cont de interesele comunității. Noi, femeile, reprezentăm jumătate din populație. Deci, este important să ne facem vocea auzită. Mă bucur că am avut oportunitatea de a învăța noi lucruri, care îmi vor fi utile atât mie, cât și consătenilor mei”,

a spus Natalia.

Academia de Liderism a fost organizată în cadrul proiectului „Parteneriate pentru liderismul femeilor și bună guvernare”, implementat de Fundația „Friedrich Ebert” Moldova și AO „Institutum Virtutes Civilis”, cu suportul financiar al Uniunii Europene și Fundației „Friedrich Ebert”.

Cadrul normativ de funcționare a cantinelor sociale din țară a fost dezvoltat cu suportul unui proiect finanțat de Uniunea Europeană

În luna noiembrie 2022, au avut loc două ateliere de consultare a noului cadru normativ ce va reglementa activitatea serviciilor de sprijin alimentar din țară. Activitățile au fost desfășurate cu suportul proiectului „Parteneriate pentru servicii de cantină socială incluzive și durabile”, finanțat de Uniunea Europeană.

În cadrul atelierelor a fost prezentat proiectul

unui nou Regulament-cadru și proiectul Standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de sprijin alimentar. La dezvoltarea documentelor au fost luate în considerare recomandările Studiului privind evaluarea serviciilor de cantină de ajutor social realizat în cadrul proiectului, precum și experiența internațională în prestarea serviciilor de sprijin alimentar.

Cele două documente au fost consultate cu reprezentanți ai Ministerului Muncii și Protecției Sociale, ai autorităților publice locale, cu prestatori de servicii de cantină socială publici și privați și reprezentanți ai societății civile ce au fost invitați să vină cu recomandări și completări.

Proiectele celor două acte normative urmează a fi îmbunătățite în urma recomandărilor participanților, iar versiunile finale ale documentelor vor fi prezentate Ministerului Muncii și Protecției Sociale spre aprobare. Noul cadru normativ va contribui la dezvoltarea serviciilor de sprijin alimentar

la nivel național prin reglementarea activității atât a prestatorilor publici, cât și privați de servicii de sprijin alimentar. Totodată, documentele vor stabili principii clare cu privire la modul de organizare și funcționare, scopul, obiectivele și finanțarea serviciilor.

Proiectul „Parteneriate pentru servicii de cantină socială incluzive și durabile”, cofinanțat și implementat de I.P. „Keystone Moldova”, A.O. „Concordia. Proiecte Sociale” și I.R.M.S. „Diaconia”, urmărește dezvoltarea serviciilor de cantină de ajutor social din țară pentru a extinde accesul la servicii pentru persoanele din grupuri vulnerabile.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Cantinele de ajutor social din Moldova: un serviciu necesar, dar insuficient dezvoltat

În cadrul proiectului „Parteneriate pentru servicii de cantină socială incluzive și durabile, finanțat de Uniunea Europeană, a fost realizat un studiu cu privire la situația cantinelor de ajutor social din țară.

Studiul a efectuat o cartografiere a serviciilor pentru stabilirea gradului de acoperire cu servicii de cantină de ajutor social la nivelul țării, fiind identificate și analizate formele de prestare ale acestui tip de serviciu social și evaluat nivelul de satisfacție al beneficiarilor. În baza constatărilor studiului au fost elaborate recomandări pentru îmbunătățirea cadrului normativ ce reglementează funcționarea acestui tip de serviciu social.

Conform datelor colectate în cadrul studiului, în Republica Moldova activează 93 de cantine de ajutor social care prestează zilnic servicii de alimentare la circa 5000 de persoane cu dizabilități, persoane sărace, bătrâni singuratici, familii cu mulți copii, mame singure. În total în anul 2021 au beneficiat de servicii de cantină socială peste 16000 de persoane vulnerabile, mai bine de jumătate dintre care erau persoane în vârstă de peste 63 de ani. 2/3 din cantinele sociale sunt prestate în mediul rural și 1/3 în mediul urban.

Rezultatele studiului au fost consultate în cadrul unui atelier cu reprezentanți ai Ministerului Muncii și Protecției Sociale, ai autorităților publice locale, ai DASPF din țară și cu prestatori de servicii de cantină de

ajutor social atât publici, cât și privați. Datele colectate în cadrul cercetării și atelierului vor fi utilizate inclusiv la elaborarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a serviciului social de sprijin alimentar și Standardelor minime de calitate pentru serviciile de cantină de ajutor social, ce urmează a fi dezvoltate de organizațiile implementatoare ale proiectului în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

“Conform cercetării pandemia de COVID-19, războiul din Ucraina, criza refugiaților și criza energetică au sporit vulnerabilitatea populației și nivelul de sărăcie. În acest context nevoile de servicii de cantină socială sunt mult mai mari decât posibilitățile de prestare a acestui serviciu, în special în mediul rural. În contextul crizei provocate de războiul din Ucraina, o bună parte dintre serviciile de cantină socială deserves inclusiv refugiați. Este indispensabil ca serviciile de sprijin alimentar să fie dezvoltate și extinse, pentru ca acestea să poată fi accesate de un număr mai mare de beneficiari”

a declarat Ludmila Malcoci, directoare executivă Keystone Moldova în cadrul atelierului.

Proiectul „Parteneriate pentru servicii de cantină socială incluzive și durabile”, finanțat de Uniunea Europeană, este implementat în perioada 01.01.2022-31.12.2024, valoarea totală a proiectului fiind circa 1.3 mil. euro.

Sesiuni de instruire în domeniul datelor spațiale pentru reprezentanții Agenției Relații Funciare și Cadastru din Moldova

Principala organizație beneficiară a proiectului Twinning finanțat de UE „Îmbunătățirea serviciilor de date spațiale în Republica Moldova conform standardelor UE” – Agenția Relații Funciare și Cadastru a Republicii Moldova – continuă să implementeze misiunile planificate la proiectul pilot și sesiunile de instruire pe parcursul lunilor noiembrie – decembrie 2022, în cooperare cu experții din cadrul Administrației Geodezice de Stat din Croația și Facultății de Geodezie de la Universitatea din Zagreb, Croația. Sesiunile de instruire sunt parte a proiectului pilot desfășurat în cadrul Componentei 3 a proiectului Twinning, scopul căruia este de a demonstra aplicabilitatea a câtorva ghiduri în procesul de lucru cu datele spațiale. Temele pentru cele 3 sesiuni de instruire din ultimele două luni au inclus:

- » Geo-referențierea datelor spațiale,
- » Dezvoltarea specificațiilor de date spațiale,
- » Armonizarea datelor spațiale.

Participanții la instruire au inclus reprezentanți de la Î.S. INGEOCAD, Î.S. IPOT, Agenția Servicii Publice / Departamentul

Cadastru, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Î.S. Administrația de Stat a Drumurilor (ASD), Î.S. Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) și primăria mun. Ungheni. Cunoștințele obținute constau din: a) tehnici și particularități de geo-referențiere a datelor spațiale scanate și procesate, b) principiile specificațiilor de date ale INSPIRE și procedura de elaborare a propriilor specificații de date, precum și c) studierea modalității de lucru cu softul de sursă deschisă Humbold Hale în scop de armonizare a datelor. Scopul proiectului pilot este de a ajuta funcționarii din Republica Moldova în activitatea lor zilnică cu date spațiale, rezultând în consolidarea cunoștințelor și capacităților umane, precum și într-o calitate mult mai bună a seturilor de date spațiale și serviciilor asociate interoperabile.

Proiectul Twinning „Îmbunătățirea serviciilor de date spațiale în Republica Moldova conform standardelor UE” este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de către Agenția Relații Funciare și Cadastru (ARFC) a Republicii Moldova, în parteneriat cu organizații omolog din Croația, Polonia și Regatul Țărilor de Jos.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Uniunea Europeană a acordat granturi pentru 50 de organizații ale societății civile pentru îmbunătățirea mecanismelor de responsabilitate socială în 10 raioane din Republica Moldova

50 de organizații ale societății civile din Cahul, Comrat, Cimișlia, Fălești, Florești, Glodeni, Râșcani, Strășeni, Ștefan Vodă, Telenești au primit granturi pentru proiecte la scară mică în valoare de 775.000 de euro. Acest program de granturi este gestionat de Asociația Europeană pentru Democrație Locală (ALDA) și ONG-ul ceh People in Need

(PIN) în cadrul proiectului EU4Accountability. În următoarele luni, OSC-urile implicate în proiect vor fi susținute pentru a monitoriza politicile publice, a pune în aplicare mecanisme de responsabilitate socială, a organiza audieri publice, schimburile de experiență și preluarea bunelor practici.

În cadrul ceremoniei de acordare a granturilor, organizată la Europe Café, Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, a declarat:

„Sprijinul financiar oferit astăzi de Uniunea Europeană va permite OSC-urilor să își consolideze eforturile pentru extinderea

participării democratice și va contribui la îndeplinirea necesităților specifice cetățenilor (...). Campaniile publice pentru creșterea gradului de conștientizare a procesului bugetar, angajamentul civic pentru monitorizarea cheltuielilor publice și elaborarea politicilor și consultărilor bugetare participative –

toate aceste acțiuni, având scopul de a determina cetățenii și autoritățile locale să aleagă împreună investițiile cele mai necesare, în comunitățile lor. Aș dori să felicit organizațiile societății civile, cărora li se acordă granturi în cadrul proiectului EU4Accountability și să le mulțumesc pentru dedicare și promovarea responsabilității sociale în Republica Moldova. Odată cu noul rol de țară candidată pentru aderare la UE, importanța societății civile este și mai evidentă.”

Responsabilitatea socială se referă la capacitatea cetățenilor de a-și exercita drepturile și de a monitoriza autoritățile publice, astfel încât acestea să implementeze politici publice care să includă contribuțiile societății civile. Responsabilitatea socială duce la dezvoltare și la o guvernare mai receptivă și eficientă. Aceasta ajută în special la consolidarea comunităților și la ascultarea nevoilor celor mai vulnerabile persoane din societate. Instrumentele de responsabilitate socială sunt în beneficiul tuturor cetățenilor și contribuie la crearea unui sistem de guvernare eficient și democratic, care nu lasă pe nimeni în urmă.

Organizațiile societății civile din raioanele Cahul, Comrat, Fălești, Glodeni și Râșcani, selectate pentru a face parte din proiect, au decis deja ce fel de idei și practici privind responsabilitatea socială să aplice în comunitățile lor. Alături de ei va fi echipa People in Need Moldova, care va ghida procesele și va încuraja dialogul dintre ONG-uri și autoritățile publice locale (APL) din cele 5 raioane. Spre exemplu, în raionul

Glodeni, Asociația Obștească (AO) „Solidarii neamului” va consolida capacitățile ONG-urilor locale, pentru ca ele să dispună de cunoștințe și tehnici de monitorizare a activității APL. AO „Baștina” din raionul Râșcani va dezvolta spiritul civic în rândul cetățenilor, astfel încât societatea civilă locală să fie mai implicată în luarea deciziilor și să pună presiune pe autorități, ca acestea să ia în calcul vocea locuitorilor și prioritățile înaintate de ei.

Unele asociații obștești planifică să organizeze vizite de studiu în țară, pentru a vedea și a discuta cu reprezentanții APL din alte raioane, care practică bugetarea participativă, iar AO „Moștenitorii” își propune să efectueze o vizită în România, pentru a cunoaște din experiența colegilor din Uniunea Europeană privind responsabilitatea socială. Alte ONG-uri vor face simularea alegerilor, dar într-o manieră diferită – un grup de inițiativă va identifica o problemă în sat, va pregăti bugetul și argumentarea de ce această problemă trebuie rezolvată, va prezenta locuitorilor din sat soluția propusă, iar la final cetățenii vor vota. Acest proces le va demonstra locuitorilor cum funcționează democrația și ce înseamnă eficiența guvernării, motivându-i să fie activi la nivel de comunitate. Totodată, unele dintre organizațiile societății civile selectate în cadrul proiectului EU4Accountability, vor primi cofinanțare pentru a se implica în proiecte de bugetare participativă. Această diversitate de idei și practici, ce vor fi aplicate în raioanele-țintă ale proiectului, arată deschiderea societății civile pentru procesele referitoare la responsabilitatea socială și trasează schimbările și îmbunătățirile ce vor veni la nivelul comunităților, cu sprijinul Uniunii Europene.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Sesiunea pilot dedicată Platformei pentru gestionarea asistenței externe amplifică transparența în gestionarea asistenței externe în Moldova

Proiectul UE de asistență tehnică „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor aferente Acordului de Asociere” (Proiectul PPF), împreună cu Departamentul de Asistență Externă (DAE) al Ministerului Finanțelor, a găzduit o sesiune-pilot dedicată caracteristicilor noi și îmbunătățite ale versiunii actualizate a Platformei pentru gestionarea asistenței externe (AMP). Evenimentul a reunit zece reprezentanți ai partenerilor de dezvoltare, inclusiv

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ), Agenția Cehă de Dezvoltare, Agenția Slovacă pentru Cooperare Internațională și Dezvoltare, Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Fondul ONU pentru Populație și Delegația UE în Republica Moldova. În cadrul sesiunii participanții au avut ocazia să se familiarizeze cu funcționalitățile noi și îmbunătățite ale platformei și să ofere feedback.

AMP reprezintă un portal public al Guvernului Republicii Moldova, fiind un instrument de gestionare a fluxurilor de asistență externă la nivel de țară, care inițial a fost dezvoltată de ONG-ul internațional Development Gateways. Din momentul lansării proiectului, echipa PPF a lucrat asupra actualizării funcționalităților AMP și îmbunătățirii accesibilității pentru utilizatori. Platforma în versiune nouă va facilita munca partenerilor de dezvoltare care, în calitate de contribuitori principali ai platformei, sunt responsabili să introducă în mod regulat datele și să se asigure că informațiile afișate sunt actualizate.

În discursul său de deschidere al evenimentului, secretarul de stat al Ministerului Finanțelor, Ion Gumene, a

subliniat importanța AMP drept instrument cheie al Guvernului, care scoate în evidență volumul și importanța asistenței externe pentru dezvoltare în Republica Moldova. Expertul IT al proiectului PPF, Leonidas Crisciunas, a prezentat participanților funcțiile noi din versiunea actualizată a AMP, în comparație cu cea veche, iar expertul PPF în domeniul asistenței externe, Rachel Mac Gowan, a subliniat importanța indicării informațiilor corecte prin actualizarea în mod regulat a platformei.

Opiniile primite în cadrul sesiunii pilot urmează să fie luat în considerație de echipa PPF pentru finalizarea actualizării Platformei pentru gestionarea asistenței externe până la lansarea oficială a acesteia, care va avea loc în curând.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Curs de instruire pentru reprezentanții Ministerului Finanțelor privind Instrumentul de Sprijin Bugetar al UE

Echipa proiectului de asistență tehnică „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor aferente Acordului de Asociere”, finanțat de UE, a livrat un curs de instruire cu tematica „Instrumentul de sprijin bugetar al UE” pentru participanții din cadrul Direcției asistență externă a Ministerului Finanțelor, în perioada 9-11 noiembrie 2022.

Expertul proiectului, Gnel Sedrakyan, a prezentat cadrul conceptual și operațional al sprijinului bugetar și cerințele procedurale

specifice ale Uniunii Europene. Pe parcursul sesiunilor de instruire participanții au fost implicați în discuții interactive și diverse exerciții.

Cursul a fost structurat în 5 module: Introducere în sprijinul bugetar, Ciclul operațiunilor de sprijin bugetar, Criteriile de eligibilitate pentru sprijinul bugetar al UE, Plățile și indicatorii pentru sprijinul bugetar al UE și Pregătirea și implementarea programelor de sprijin bugetar al UE.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Republica Moldova a găzduit cea de-a 21-a Conferință Anuală și Adunare Generală EPAC/EACN

În perioada 23-24 noiembrie, la Chișinău a avut loc cea de-a 21-a Conferință Profesională Anuală și Partenerilor Europeni Împotriva Corupției/Rețelei Europene a Punctelor de Contact Anticorupție EPAC/EACN.

Conferința de două zile a reunit peste 180 de participanți din 24 de țări diferite, vorbitori de valoare de la organizații internaționale, agenții UE, autorități naționale și membri EPAC/EACN pentru a discuta subiecte legate de investigarea cazurilor de corupție la nivel înalt, cooperarea internațională și

schimb de informație, recuperarea bunurilor infracționale, precum și noi instrumente de prevenire a corupției și evaluarea riscurilor.

Conferința EPAC/EACN a fost deschisă de Președinta Republicii Moldova, Maia Sandu. În discursul său de deschidere, Președinta a confirmat că evenimentul este o oportunitate minunată pentru reprezentanții autorităților locale din Republica Moldova de a stabili contacte cu experți din diferite țări și de a face schimb de bune practici privind instrumentele de combatere a corupției.

Ambasadoarea Republicii Federale Germania, Margret Maria Uebber, și ambasadorul UE în Republica Moldova, Jānis Mažeiks, au menționat că decizia de a organiza conferința anuală EPAC la Chișinău este un semnal puternic pentru eforturile depuse de Republica Moldova. Moldova în combaterea corupției și avansarea ei pe calea europeană.

La 5 aprilie 2022, Germania, Franța și România au co-găzduit Conferința donatorilor „Moldova Support Platform” la Berlin. Unul dintre cele cinci Grupuri de Lucru tematice ale Conferinței a fost dedicat suportului Moldovei în eforturile sale de combatere a corupției. Urmând obiectivul Moldovei de a combate corupția ca una dintre principalele priorități pentru agenda de

reforme a țării, membrii Grupului de Lucru au convenit ferm că problema corupției este un mare obstacol în calea integrării europene și a dezvoltării Republicii Moldova, precum și o amenințare majoră pentru securitate, mai ales în contextul războiului din Ucraina.

În această conjunctură, Grupul de Lucru a concluzionat că toate eforturile de combatere a corupției pe care Republica Moldova le întreprinde vor cuprinde reforme administrative și legislative complexe, relevante pentru îmbunătățirea peisajului național anticorupție și de integritate; consolidarea continuă a capacităților instituțiilor de stat anticorupție; intensificarea cooperării internaționale în domeniul juridic și al aplicării legii pentru a maximiza lupta împotriva corupției și recuperarea bunurilor infracționale.

UE și Guvernul Germaniei contribuie la îndeplinirea priorităților Guvernului Republicii Moldova de combatere a corupției prin creșterea gradului de conștientizare a cetățenilor și a societății civile cu privire la prejudiciul corupției, precum și întărirea mecanismelor anticorupție prin sporirea capacității, responsabilității și transparenței instituțiilor de stat anticorupție, îmbunătățirea coordonării, comunicării și cooperării interinstituționale și a intensificării dialogului cu societatea civilă.

Suportul este oferit prin Proiectul „Consolidarea statului de drept și a mecanismelor anticorupție în Republica Moldova” implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) Moldova.

ECONOMIE ȘI

DEZVOLTAREA AFACERII

Prima conferință internațională dedicată perspectivei de aderare a Republicii Moldova la Zona Unică de Plăți în Euro a avut loc la Chișinău

Beneficiile și provocările aderării Republicii Moldova la Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA), precum și progresele realizate de către autorități pentru conformarea la criteriile SEPA au fost abordate în cadrul Conferinței internaționale „Aderarea Republicii Moldova la Zona Unică de Plăți în Euro – realizări și perspective” care a avut loc pe 17 noiembrie 2022, la Chișinău. Evenimentul a fost organizat de Banca Națională a Moldovei (BNM), în cadrul proiectului Twinning „Consolidarea supravegherii, guvernancei corporative și gestionării riscurilor în sectorul financiar”, finanțat de Uniunea Europeană.

În deschiderea conferinței, guvernatorul BNM, Octavian Armașu, a subliniat că aderarea la Zona Unică de Plăți în Euro reprezintă un exercițiu de importanță națională, un proiect de țară, un pas esențial în contextul integrării Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Prezentă la eveniment, prim-ministra Republicii Moldova, Natalia Gavrilița, a declarat că aderarea la zona SEPA rămâne o prioritate, în contextul în care economia Republicii Moldova este strâns interconectată cu cea a spațiului european.

Unul din obiectivele proiectului Twinning al UE „Consolidarea supravegherii, guvernancei corporative și gestionării riscurilor în sectorul financiar” este de a oferi suport Băncii Naționale a Moldovei pentru alinierea legislației și a cadrului de reglementare din Republica Moldova la standardele Zonei Unice de Plăți în Euro, precum și pregătirea procedurii de solicitare a aderării la SEPA în calitate de membru non-SEE (Spațiul Economic European).

„Aderarea la Zona Unică de Plăți în Euro va aduce Republica Moldova mai aproape de UE și de piața sa unică. Acest lucru va avea ca rezultat beneficii valoroase și vizibile pentru cetățenii care vor putea efectua plăți în euro fără numerar oriunde în Uniunea Europeană. Felicităm Banca Națională a Moldovei pentru pregătirea și aprobarea planului de acțiuni cu repere și termene-limită pentru aderarea la SEPA. Lucrul cel mai dificil urmează a fi efectuat, întrucât implică elaborarea modificărilor legale necesare și pregătirea dosarului de cerere de aderare la SEPA. Republica Moldova are nevoie de un sistem financiar sănătos, stabil și pe deplin

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

funcțional, apt să-și servească cetățenii, afacerile și să ofere bază pentru o creștere economică sustenabilă. UE va continua să sprijine Moldova, în special, având în vedere că criteriile de aderare la SEPA reflectă unele cerințe relevante și pentru aderarea la UE”,

a declarat Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova.

Invitatul special al conferinței a fost Etienne Goose, președinte al Consiliului European de Plăți - instituția care va lua decizia de a permite includerea țării noastre în zona geografică SEPA.

Sesiunea plenară a fost urmată de două dezbateri pe teme: „Beneficiile și provocările aderării la Zona Unică de Plăți în Euro (SEPA)” și „Eforturi și progrese realizate de către autoritățile din Moldova pentru conformarea la criteriile SEPA. Pașii necesari de urmat în vederea pregătirii dosarului de aderare la SEPA”.

Proiectul Twinning al UE „Consolidarea supravegherii, guvernantei corporative și gestionării riscurilor în sectorul financiar” a fost lansat în ianuarie 2021 pentru o perioadă de doi ani. În cadrul acestuia, Banca Națională a Moldovei (BNM) și Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) beneficiază de sprijinul UE pentru dezvoltarea și reformarea în continuare a sectorului financiar al Republicii Moldova. Instituțiile partenere ale proiectului, care oferă sprijin BNM și CNPF sunt Banca Națională a României, Banca Centrală a Regatului Țărilor de Jos și Banca Centrală a Lituaniei, în colaborare cu Autoritatea de Supraveghere Financiară din România și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor din România.

Twinning este un instrument al UE de cooperare instituțională între autoritățile statelor membre ale UE și autoritățile țărilor beneficiare. Proiectele Twinning urmăresc scopul de a dezvolta capacitățile instituționale ale autorităților beneficiare. În cadrul acestor proiecte, experți din sectorul public din UE sunt detașați pentru a oferi asistență autorităților beneficiare în vederea atingerii unor obiective specifice. Mai multe informații privind instrumentul de asistență Twinning sunt disponibile pe pagina web a Comisiei Europene.

Zona Unică de Plăți în Euro (Single Euro Payments Area - SEPA) este acea zonă geografică în care nu există diferențe între plățile fără numerar în euro, naționale sau transfrontaliere.

În SEPA clienții vor fi capabili să efectueze și să primească plăți fără numerar în euro, la fel de sigur, rapid și eficient ca în context național, folosind un cont unic și instrumente de plată standardizate, prin care un client poate face plăți din contul propriu către orice altă destinație din zona SEPA. Aceste standarde reprezintă fundamentul dezvoltării serviciilor de plăți realizate exclusiv electronic, precum plăți prin internet și dispozitive mobile, servicii de facturare electronică și alte servicii electronice cu valoare adăugată. SEPA este proiectul de cea mai mare anvergură derulat de industria europeană a plăților, având ca

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

obiectiv crearea unei piețe integrate pentru serviciile de plăți în euro, prin eliminarea barierelor comerciale, legale și tehnice între piețele de plăți naționale participante la zona SEPA.

Femei antreprenoare din stânga Nistrului au lansat afaceri în domeniul digital și robotică cu sprijinul UE

La Tiraspol și Rîbnița se dezvoltă afaceri care își propun să dezvolte abilitățile digitale celor mici, dar și celor mari, cu suportul Programului Uniunii Europene „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD Moldova. Crearea conținutului video și oferirea serviciilor digitale, dar și cursurile de robotică sunt doar două dintre ideile de afaceri care au obținut finanțare în 2021 din partea programului.

După o experiență de zece ani în televiziune, **Iana Valeeva** a încercat să se reorienteze și să înceapă o afacere pe cont propriu. Așa a aflat și de o competiție de granturi lansată în cadrul Programului Uniunii Europene „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD Moldova. Dintre cele 76 de cereri depuse pentru finanțare ideea de proiect prezentată de Iana a fost una din cele câștigătoare. Astfel, la Tiraspol apăruse unul dintre puținele studiouri specializate în post producție, iar Iana Valeeva a devenit antreprenoare.

„Cum mă simt în rol de șefă de echipă? Este foarte solicitant, e nevoie de multă implicare și responsabilitate, se lasă și cu multe nopți nedormite. Cel mai probabil eu nu sunt un exemplu bun de manageră, pentru că eu sunt mai degrabă prietenă cu toți colegii mei. Domeniul în care sunt și activez e atât pentru femei, cât și pentru bărbați. E un domeniu creativ în care oricine poate livra un rezultat deosebit. E nevoie de talent și până la urmă e un lanț în care sunt implicați mai mulți oameni: designeri, tehnicieni, editori, coordonatori de proiect, animatori etc.”

spune Iana Valeeva.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Echipa formată a beneficiat de echipamentul necesar, or asta înseamnă computere performante, pentru ca ideile de conținut video să poată fi realizate. Însă, după 24 februarie lucrurile au luat o altă întorsătură, iar numărul comenzilor a scăzut dramatic. Pentru a micșora cheltuielile de întreținere, echipa a fost nevoită să lucreze de acasă.

În Tiraspol, în momentul în care Iana își lansase proiectul, erau foarte puțini specialiști în domeniu. Ea își propunea să nu racoleze angajați de la televiziuni sau studiourile TV locale, ci mai degrabă să ofere o șansă tinerilor în căutarea unui loc de muncă.

La o distanță de două ore de Tiraspol, la Rîbnița, **Irina Terliuga**, lectoră la Facultatea informatică aplicată în economie, a lansat cursurile de robotică și modelare în format 3D. Aceasta datorită obținerii grantului în valoare de 10.000 de euro, oferit de Uniunea Europeană.

„Studiez și activez în sfera tehnologiilor informatice și văd, de exemplu, cum unor oameni le este mai complicat să se familiarizeze cu acestea, nu sunt la per tu atunci când iau în mână un gadget. Așa că e foarte important să ne educăm copiii, să le prezentăm modalitățile corecte de utilizare a diverselor tehnologii, pentru că acestea nu sunt deja despre viitor, ci despre prezent”

spune Irina.

La cursurile de robotică cei mici află de ce nu e bine să pui degetele în priză, cum se formează circuitul de electricitate. Folosind diverse combinații, elevii pot crea la curs prize inteligente sau iluminare inteligentă și așa ei înțeleg mult mai bine cum funcționează unele lucruri din rutina lor.

Aproximativ 35 de copii cu vârsta cuprinsă între 8-12 ani au frecventat cursurile de robotică de la lansarea acestora în Rîbnița, în primul an de activitate. Irina pregătește deja și cursurile de web design, iar pentru adolescenți planifică să lanseze cursuri de dezvoltare a aplicațiilor mobile.

Irina este mândră de faptul că a reușit să lanseze o afacere în domeniul educației și nu se compară cu un antreprenor clasic, care-și măsoară profitul din numărul de vânzări sau servicii prestate. Crede mai degrabă în faptul că educația este o investiție de viitor, iar fiecare școală trebuie să fie adaptată timpurilor pe care le trăim.

În anul 2021 Programul Uniunii Europene „Măsurile de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD a oferit 26 de granturi (17 femei și 9 bărbați) pentru antreprenorii de pe malul stâng prin intermediul competiției „Mentorat în afaceri. Start pentru tineri”. Programul contribuie la consolidarea încrederii între locuitorii de pe ambele maluri ale râului Nistru, prin implicarea lor în proiecte comune de dezvoltare.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Uniunea Europeană și Suedia sprijină lansarea a trei întreprinderi sociale în Moldova

Cu suportul financiar al Uniunii Europene în Republica Moldova și Suediei, în data de 14, 16 și 22 decembrie au fost deschise trei întreprinderi sociale de către organizațiile societății civile, după cum urmează, în: s. Isacova, r. Orhei, în s. Cobâlea, Șoldănești și în or. Anenii Noi.

Întreprinderea Socială "Angelus Agro" SRL deschide ușile mini-fermei de creștere a puilor și iepurilor care este situată în s. Isacova, Orhei. Întreprinderea e fondată de Fundația Hospice Angelus Moldova.

Mini-ferma a fost construită pe teritoriul centrului de Îngrijiri Paliative Pediatriche Casa Angelus și are drept scop îmbunătățirea calității vieții beneficiarilor Centrului prin suplینirea necesarului de carne și ouă proaspete și asigurarea, din vinderea surplusului, a dezvoltării afacerii sociale Angelus Agro.

„Acest centru este foarte important pentru copiii din întreaga republică. Copiii beneficiază de servicii calitative, de o îngrijire mai deosebită și totodată de produsele pe care le avem în sere și o alimentație destul de echilibrată”,

a explicat Rodica Costin, administratoarea Casei Angelus.

„Avem 20 sau 25 de persoane angajate din sat. Acești oameni sunt asigurați cu salarii lunare, primite la timp, oficiale, cu toate impozitele necesare plătite la stat”,

a evidențiat Valerian Isac, președintele Fundației "Hospice Angelus".

Întreprinderea socială "Popasul lui Ștefan" din s. Cobâlea, Șoldănești fondată de AO Bella Getica, și-a deschis oficial ușile la 16 decembrie. Întreprinderea oferă servicii de alimentație publică și a angajat 3 persoane din categorii defavorizate în calitate de bucătărese și ajutor de bucătar. Impactul social al întreprinderii constă în oferirea prânzurilor calde persoanelor în etate din sat.

Scopul întreprinderii sociale este creșterea calității vieții locuitorilor din satul Cobâlea din raionul Șoldănești. Profitul întreprinderii sociale va fi reinvestit în activitatea economică a întreprinderii.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Primăria Cobâlea a acordat întreprinderii sociale edificiul pe un termen nedeterminat gratuit. Avem un muzeu și o pensiune turistică, dar lipseau servicii de alimentație publică necesare pentru dezvoltarea turismului local”,

a spus primarul localității, Angela Ababei.

Centrul de dezvoltare pentru copii „Poveste” din or. Anenii Noi a fost deschis la data de 22 decembrie 2022. Centrul își propune să asigure dezvoltarea copiilor din diferite grupuri vulnerabile și creșterea șanselor de angajare a mamei cu mulți copii din Anenii Noi. Centrul de Dezvoltare a Copiilor va oferi

la 30 de copii din categorii defavorizate servicii gratuite. Întreprinderea socială este fondată de „Federația Familiilor pentru Unificare și Pace din lume în Moldova”.

Centrul oferă pregătire pentru școală și ateliere de creație, iar pentru părinți va oferi instruire în dezvoltarea inteligenței emoționale ale copiilor și parentingul pozitiv.

Lansarea întreprinderilor sociale are loc în cadrul proiectului „Societatea civilă contribuie la dezvoltarea economică incluzivă și durabilă a țării” finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Suedia prin intermediul Fundației Est-Europene în parteneriat cu Asociația Businessului European și a Centrului Contact.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Gala Antreprenoriatului Social – organizată cu suportul Uniunii Europene și al Suediei

Gala Antreprenoriatului Social și Business-ului cu Impact 2022 a avut loc pe 11 decembrie la Artcor.

Antreprenorii și antreprenoarele sociale, organizațiile non-guvernamentale și afacerile

cu impact social au avut oportunitatea să depună dosarul în concurs sau să fie desemnați de către public pentru a câștiga premiul pentru antreprenoriat social.

Organizatorii Galei au fost Platforma pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului Social (administrată de AO EcoVisio) și Fundația Est-Europeană.

Vizitatorii și vizitatoarele au savurat atmosfera de sărbătoare, au procurat cadouri și dulciuri sănătoase pentru cei dragi și au participat la ateliere despre schimbări climatice, robotică și altele.

Juriul Galei Antreprenoriatului Social a desemnat câștigătorii și câștigătoarele concursului în felul următor:

Categoria: Întreprinderi sociale clasice (ÎS)/ de inserție (ÎSI) cu statut juridic:

- » Premiul I - ÎSI Floare de Cires
- » Premiul II - ÎSI Edujoc
- » Premiul III - ÎS Angelus Agro
- » Diploma de merit- ÎS Vibe Academy

Categoria: ONG/companii cu activitate de antreprenoriat social:

- » Premiul I - Ecovox Grup SRL/ Keystone International
- » Premiul II - AO SOS Autism
- » Premiul III - Eco life for you SRL
- » Diploma de merit- Fondul Detstvo Deteam și AO EtEco
- » Nominalizarea publicului a fost câștigată de către VRC Moldova.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Categoria: Afaceri cu Impact:

- » Premiul I - Recycline Moldova SRL
- » Premiul II - EvEco Construction SRL

Antreprenoriatul Social este un domeniu de activitate care face parte din economia socială, răspândită pe larg în Europa. Antreprenoriatul social reprezintă activitatea economică, care este creată și menținută pentru rezolvarea problemelor și provocărilor din comunitate, integrând, la fel, persoanele din diverse categorii vulnerabile în

activitatea economică. Scopul întreprinderii sociale este de a crea bunăstare pentru toate persoanele fără nicio diferență. La momentul actual în Republica Moldova există 11 întreprinderi sociale clasice și întreprinderi sociale de inserție și peste 50 de organizații și companii, care desfășoară activitatea de antreprenorat social. La fel, există și afaceri clasice, care creează un impact semnificativ. Fondatorii lor tind să creeze schimbări pozitive în comunitate și mediu prin modelul său de afacere.

Gala Antreprenoriatului Social a avut loc în cadrul târgului IARMARECO - 2022, ediția de iarnă. Producătorii Iarmareco pot fi găsiți la multivendor market-place iarmareco.md.

Business Skills Hub inaugurat la Bălți cu suportul financiar al Uniunii Europene

Pe 2 noiembrie, la Bălți, cu suportul financiar al Uniunii Europene, a avut loc inaugurarea oficială a Centrului de suport în afaceri

Business Skills Hub, gestionat de Asociația Femeilor de Afaceri din municipiul Bălți.

Astfel, antreprenorii din regiunea de nord a țării pot beneficia de servicii de instruire, consultanță și suport în inițierea și dezvoltarea afacerilor, precum și spații de co-working.

În cadrul evenimentului de inaugurare al Centrului, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Jānis Mažeiks, alături de Sorin Mereacre, Președintele Fundației Est-Europene și Primarul de Bălți, Nicolai Grigorișin, au înmănat certificatele de grant celor 5 antreprenoare câștigătoare ale concursului "Cel mai bun plan de afaceri", organizat de „Business Skills Hub”. De asemenea, a fost organizat un Expo-târg cu produse ale beneficiarilor Centrului de suport în afaceri și s-au plantat arbori în semn de consolidare a ecosistemului antreprenorial local.

Evenimentul a fost deservit de întreprinderea

socială de inserție "Credem-Eco" SRL care a oferit delicii tuturor participanților la eveniment. Întreprinderea socială a fost creată de Asociația Femeilor de Afaceri din municipiul Bălți în anul 2019. În cadrul întreprinderii sunt angajate 5 persoane dintre care 2 sunt persoane cu nevoi speciale.

Pentru a susține activitatea Centrului „Business Skills Hub”, Uniunea Europeană a oferit Asociației Femeilor de Afaceri din municipiul Bălți un grant în valoare de 100.000 Euro.

Centrul de suport în afaceri din Bălți a fost lansat în cadrul Proiectului "Societatea civilă contribuie la dezvoltarea economică incluzivă și durabilă a țării", finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat de Suedia, implementat de Fundația Est-Europeană în parteneriat cu Centrul Contact și Asociația Businessului European.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Patru Centre Regionale de Suport în Afaceri au fost capacitate în promovarea și dezvoltarea antreprenoriatului social la nivel regional

20 de reprezentanți, din patru ONG-uri selectate pentru a dezvolta Centre Regionale de Suport în Afaceri, au finalizat cu succes, în noiembrie 2022, programul educațional în domeniul antreprenoriatului social. Instruirile au fost oferite în cadrul proiectului „Valorificăm potențialul ONG-urilor pentru promovarea și dezvoltarea antreprenoriatului social în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Suedia, fiind implementat de către Fundația Est-Europeană în parteneriat cu Keystone Moldova și Centrul CONTACT.

„Participarea echipei Social Business Hub Tiraspol la programul educațional privind antreprenoriatul social, de la cadrul legal până la marketing și promovare, organizat de Contact Center, ne va ajuta să avem o activitate eficientă de sprijinire a antreprenorilor sociali de pe malul stâng. Toate procesele socio-economice sunt foarte schimbătoare, iar în condiții de criză este deosebit de important să se dobândească noi competențe și cunoștințe care să permită minimizarea riscurilor de afaceri și o mai mare sustenabilitate. Centrul nostru va aplica instrumentele primite în cadrul activităților sale și le va adapta la specificul regional”,

spune Ina Barîșnicova, Directoarea Social Business Hub din Tiraspol.

„Ne propunem să informăm peste 100 de tineri în domeniul afacerilor sociale, iar în primii 2 ani, să ajutăm 20 de tineri să se lanseze pe piață cu afaceri sociale în diferite domenii”,

afirmă Ludmila Prociuc, administratoarea Centrului de Politici Socio-Economice „CONSENS” din orașul Sîngerei.

„Aveam nevoie să știu ce trebuie să conțină raportul financiar pentru o afacere socială și când are loc raportarea, astfel încât să respect legea”,

spune Iulia Culicenco, tânără antreprenoare socială.

Cele patru organizații non-guvernamentale au fost selectate în urma unui apel de propuneri și beneficiază de finanțare în valoare totală de 180.000 de euro. Astfel, în zona Nord întreprinderile sociale vor beneficia de suport oferit de către A.O. Centrul de Politici Socio-Economice CONSENS din Sîngerei; în zona Sud – suportul va fi oferit prin Camera de Comerț și Industrie Cahul; în zona Centru – asistența va fi oferită prin intermediul Camerei de Comerț și Industrie a municipiului Chișinău, iar în regiunea transnistreană – sprijinul va fi acordat

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

prin Asociația Antreprenorilor Sociali din Tiraspol. Perioada de implementare a proiectelor finanțate este până în anul 2024. Proiectul „Valorificăm potențialul societății civile pentru promovarea și dezvoltarea antreprenoriatului social în Moldova” este finanțat de Uniunea Europeană și este cofinanțat de Suedia prin intermediul Fundației Est-Europene, în parteneriat cu Centrul CONTACT și Keystone Moldova.

Scopul proiectului este de a abilita ONG-urile să se angajeze în crearea de întreprinderi sociale, care să contribuie la creșterea economică durabilă a comunităților. Totodată, inițiativa urmărește crearea unui ecosistem favorabil dezvoltării întreprinderilor sociale prin accesul la consultări profesionale la nivel regional și creșterea gradului de conștientizare despre antreprenoriatul social.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Studiul „Cunoștințe, atitudini și comportamente în domeniul antreprenoriatului social din Republica Moldova”, realizat cu suportul UE, a fost făcut public

Conceptul de antreprenoriat social nu este cunoscut și înțeles pe deplin de populația țării noastre, dar nici de funcționarii instituțiilor de stat. Asta este una dintre constatările Studiului „Cunoștințe, atitudini și comportamente în domeniul antreprenoriatului social din Republica Moldova”, ale cărui rezultate au fost expuse în cadrul unei conferințe de presă organizată în 20 decembrie 2022, la Chișinău.

Studiul analizează cunoștințele, atitudinile și comportamente în domeniul antreprenoriatului social a următoarelor categorii de persoane: experți în domeniu, populația generală, consumatori ai produselor/serviciilor întreprinderilor sociale, OSC-uri neimplicate în activități de antreprenoriat social, dar și cele implicate, reprezentanți ai Întreprinderilor Mici și Mijlocii, reprezentanți ai APL de nivelul I și II.

Conform rezultatelor Studiului, mai bine de jumătate din populația generală a declarat că nu au auzit de antreprenoriat social, și doar fiecare al cincilea a menționat că poate defini această noțiune. Totodată,

mai bine de 90% din populația generală are o atitudine pozitivă față de întreprinderile sociale, considerând că acestea sunt necesare și benefice deoarece ajută oamenii defavorizați să se integreze în societate. 2/3

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

din respondenți ar cumpăra mai degrabă un produs/serviciu de la o întreprindere socială decât de la o întreprindere obișnuită, dacă produsul ar fi calitativ și prețul avantajos. În fiecare al cincilea respondent și-ar dori să inițieze o întreprindere socială în contextul în care acestea ar beneficia de mai mult suport din partea statului.

Consumatorii produselor/serviciilor întreprinderilor sociale consideră că întreaga societate beneficiază în rezultatul activității întreprinderilor sociale și că ar trebui să existe mai multe întreprinderi sociale, întrucât acestea contribuie la angajarea în câmpul muncii a persoanelor defavorizate și rezolvă problemele sociale stringente din comunitate, care deseori sunt ignorate de autorități.

Conceptul de antreprenoriat social este puțin cunoscut de către reprezentanții APL, deoarece majoritatea dintre ei nu pot să-l definească. Nivelul de colaborare dintre APL și antreprenorii sociali este destul de scăzut – $\frac{2}{3}$ dintre reprezentanții APL nu cunosc nici un antreprenor social. De asemenea,

reprezentanții APL nu dețin informații cu privire la politicile publice, politicile fiscale sau la cadrul normativ din domeniul antreprenoriatului social.

Cercetarea este comprehensivă și a fost realizată pe un eșantion de 1142 populație generală, 109 consumatori ai întreprinderilor sociale, 106 OSC-uri neimplicate în antreprenoriat social, 109 reprezentanți ai întreprinderilor mici și mijlocii, 105 reprezentanți ai autorităților publice.

Concluziile studiului pot fi accesate la următorul link: <https://www.keystonemoldova.md/ro/publications-and-resources/publications/>

Studiul a fost realizat în cadrul proiectului "Valorificarea potențialului OSC-urilor de a promova și dezvolta antreprenoriatul social în Moldova", finanțat de Uniunea Europeană, co-finanțat de Suedia, în parteneriat cu Fundația Est-Europeană, Centrul Contact și Keystone Moldova. Proiectul contribuie la crearea unui ecosistem favorabil dezvoltării antreprenoriatului social în Republica Moldova.

Platforma de sprijin pentru Republica Moldova: BEI va continua să investească în Moldova

Banca Europeană de Investiții (BEI), bancă a Uniunii Europene, continuă să ofere sprijin financiar și tehnic Republicii Moldova, investind aproape 280 de milioane de euro în formă de împrumuturi și mobilizând în anul 2022 circa 16 milioane de euro în formă de granturi pentru sectorul public și privat.

Vicepreședintele BEI, Teresa Czerwińska, la cea de-a treia conferință ministerială a

Platformei de Sprijin pentru Moldova, din noiembrie 2022, a anunțat noi investiții pentru anul 2023 în sectoare cheie ale economiei moldovenești, inclusiv investiții în proiecte de transport, energie și sănătate în întreaga țară. Aceste investiții vor ajuta Republicii Moldova să atenueze efectele economice și sociale ale invaziei Ucrainei de către Rusia și să sprijine aderarea Moldovei la Uniunea Europeană.

Vicepreședintele BEI, Teresa Czerwińska, care este responsabilă de operațiunile din Moldova, a declarat:

„BEI va continua să contribuie la o Moldova puternică din punct de vedere economic, independentă din punct de vedere energetic și ecologică. Până în prezent, am făcut acest lucru investind 280 de milioane de euro și mobilizând alte 16 milioane de euro în formă de granturi pentru proiecte din sectorul public și privat numai în anul 2022. În anul viitor, prioritatea noastră vor fi investițiile în sectoarele energetic și de transport, care vor ajuta Moldovei

să obțină independență energetică și să se integreze în continuare în Uniunea Europeană. De asemenea, planificăm să sprijinim proiecte de asistență în domeniul sănătății, care urmăresc să asigure accesul la servicii medicale de înaltă calitate. Investițiile noastre pot aduce îmbunătățiri tangibile în viața oamenilor din Moldova, BEI manifestându-se ca un partener de încredere pentru țară. Astăzi, la Platforma de Sprijin pentru Moldova de la Paris, am informat partenerii noștri despre aceste planuri și am transmis un mesaj foarte clar – Moldova poate să conteze în continuare pe BEI.”

Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, a declarat

„Uniunea Europeană este încântată că și-a unit forțele cu BEI pentru a acorda ajutor Republicii Moldova în actuala criză energetică. Până în prezent, UE a contribuit cu fonduri nerambursabile de 64 de milioane de euro la inițiativele comune ale UE și BEI. Pentru viitor, UE deja a anunțat 250 de milioane de euro, dintre care 50 de milioane de euro vor constitui asistență pentru nevoile bugetare ale țării pentru a depăși această perioadă de iarnă. În plus, Uniunea Europeană se angajează să sprijine Moldova în conectarea infrastructurii sale de transport la TEN-T. În viitorul apropiat, UE va oferi un grant de 20 de milioane de euro pentru reabilitarea căilor ferate, va facilita participarea Republicii Moldova la Tratatul privind Comunitatea Transporturilor și va ajuta țara să-și elaboreze strategia națională de mobilitate. Ca atare, rămânem angajați într-un dialog eficient și continuu în această direcție.”

Finanțare adițională din partea BEI pentru Moldova în anul 2023

În conformitate cu prioritățile UE și ale Republicii Moldova, BEI și-a confirmat disponibilitatea de a-și continua implicarea în țară, în special pentru a ajuta Republicii Moldova să depășească provocările semnificative, cu care se confruntă în prezent în sectorul energetic și în general, în economie.

În anul 2023, se anticipă că BEI va acorda împrumuturi, combinate cu granturi și asistență tehnică, în valoare de aproximativ 150-170 milioane de euro. Anticipările sunt că finanțarea va cuprinde o gamă largă de proiecte axate pe eficiența energetică și atenuarea schimbărilor climatice, în conformitate cu inițiativa European Green Deal din regiune, răspunzând nevoilor țării în sectoarele sănătății și digitalizării și investind în sectorul agroalimentar al Republicii Moldova.

BEI și Echipa Europa vor investi în infrastructura energetică, de transport și de sănătate

Războiul Rusiei împotriva țării vecine, Ucraina, cauzează provocări economice și sociale complexe pentru Moldova. Acestea includ o creștere cardinală a prețurilor la energie, inflație ridicată, lanțuri de aprovizionare întrerupte, oportunități comerciale ratate și o situație de urgență umanitară declanșată de fluxul mare de refugiați de război din Ucraina. Guvernul Republicii Moldova și BEI au lucrat împreună pe tot parcursul anului 2022 pentru a atenua aceste efecte negative asupra economiei naționale.

Astfel, BEI a acordat [un împrumut de 150 de milioane de euro](#) pentru reconstrucția autostrăzilor magistrale, accelerând integrarea Republicii Moldova în rețeaua transeuropeană de transport și în Uniunea Europeană. BEI planifică să ofere Republicii Moldova o sumă suplimentară de 100 de milioane de euro până la sfârșitul anului 2022 pentru reparația și modernizarea altor drumuri naționale principale.

BEI a anunțat investiții viitoare pentru îmbunătățirea eficienței energetice, a securității energetice și pentru diversificarea aprovizionării cu energie în Republica Moldova, care sunt cheia independenței energetice față de combustibilii fosili. De asemenea, BEI a anunțat planuri de a oferi aproximativ 30 de milioane de euro unui operator privat al unui sistem de distribuție a energiei electrice din Moldova pentru a finanța modernizarea, digitalizarea și extinderea rețelei de distribuție a energiei electrice care ar acoperi partea centrală și de sud a țării, inclusiv capitala, orașul Chișinău. În plus, [un acord de grant de investiții UE în valoare de 12,4 milioane de euro](#) semnat în anul 2022 va ajuta țării să implementeze un proiect BEI de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor publice, inclusiv a spitalelor, școlilor, grădinițelor și altor instituții publice din Moldova.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Împreună cu Comisia Europeană, BEI a lansat un studiu de fezabilitate pentru a evalua care este cel mai bun mod de conectare a rețelilor feroviare din Ucraina și Republica Moldova cu Uniunea Europeană. Acest studiu este o investiție strategică pentru o creștere economică durabilă și ecologică și pentru îmbunătățirea securității alimentare globale.

În anul acesta, BEI a colaborat, de asemenea, cu guvernul Republicii Moldova la un proiect de sprijinire a modernizării și

extinderii sectorului de sănătate publică, îmbunătățind rezistența acestuia la crize majore precum pandemia de COVID-19 și războiul din Ucraina. La începutul acestui an, Fondul fiduciar pentru asistență tehnică al Parteneriatului Estic (EPTATF) și Swedfund, administrat de BEI, au oferit împreună 1,5 milioane de euro în formă de grant pentru elaborarea unui proiect [de construcție a două spitale în Moldova](#), pe care BEI și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei le analizează în prezent pentru cofinanțare în anul 2023.

BEI Global sprijină reconstrucția drumurilor cu 100 de milioane de euro

Banca Europeană de Investiții (BEI), bancă a Uniunii Europene, și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova au semnat astăzi un acord pentru o majorare cu 100 de milioane de euro a împrumutului inițial [de 150 milioane de euro](#) pentru reabilitarea și modernizarea tronsoanelor magistrale ale drumurilor naționale. Aceste tronsoane se referă preponderent la rețeaua transeuropeană extinsă de transport (TEN-T) și la benzile de solidaritate care trec prin Moldova, contribuind la o mai bună integrare în Uniunea Europeană.

Prin această majorare a împrumutului, BEI Global intenționează să finanțeze reabilitarea a încă 42 km de drumuri naționale și construirea a aproximativ 7 km de drumuri naționale în Moldova. Noua operațiune va finanța îmbunătățirea drumului național Hâncești-Leova-Cahul-Giurgiulești,

care duce la singurul port internațional al Moldovei, Giurgiulești, pe fluviul Dunărea. Portul se bucură de o poziție strategică, adiacentă Ucrainei și Uniunii Europene cu România. Celălalt segment presupune construirea unei centuri de ocolire jurul orașului Cimișlia pentru a devia traficul de tranzit pe drumul TEN-T, dinspre centrul orașului.

Împrumutul BEI sprijină obiectivele Planului economic și de investiții al UE pentru Moldova în sectorul transporturilor prin stimularea creșterii economice regionale și naționale, facilitarea comerțului și sprijinirea dezvoltării sectorului privat. Această finanțare este acoperită de garanția globală a Instrumentului de vecinătate, dezvoltare și cooperare internațională – Europa globală (NDICI – Global Europe).

Ministrul Finanțelor al Republicii Moldova, Dumitru Budianschi, a declarat:

„Prin semnarea acestui acord de împrumut cu BEI, noi demonstrăm angajamentul nostru de a reabilita și moderniza tronsoanele cheie de drumuri naționale, care devin din ce în ce mai importante pentru dezvoltarea economică a țării și a regiunii în general. Drumurile Moldovei sunt de o importanță vitală pentru transport și pentru asigurarea fluxurilor comerciale neîntrerupte din Moldova și Ucraina către România, către fluviul Dunărea prin portul moldovenesc, Giurgiulești, și către alte țări ale UE. Un sistem de transport care ar funcționa bine este esențial pentru creșterea economică. Modernizarea infrastructurii rutiere a Moldovei și promovarea legăturilor economice regionale, îmbunătățind în același timp siguranța rutieră și salvând vieți, este o combinație care aduce multe câștiguri. Guvernul apreciază cooperarea continuă cu BEI și această investiție oportună”.

BEI Global și Moldova

BEI va continua să contribuie la o Moldova puternică din punct de vedere economic, independentă din punct de vedere energetic și ecologică. Până în prezent, BEI a făcut acest lucru investind numai în anul 2022 o sumă de 280 de milioane de euro și mobilizând alte 16 milioane de euro în formă de granturi pentru proiecte din sectorul public și privat.

În anul viitor, prioritatea BEI va fi investițiile în sectoarele energetic și al transporturilor, care vor ajuta Republicii Moldova să obțină independență energetică și să se integreze în continuare în Uniunea Europeană.

Tur de presă la întreprinderile mici și mijlocii privind implementarea eco-inovațiilor în Republica Moldova

În cadrul componentei proiectului EU4Environment Green Economy – Uniunea Europeană pentru Mediu Economia Verde, implementat de UNEP în strânsă cooperare cu Agenția de Achiziții Publice din subordinea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și AO EcoContact, se concentrează pe promovarea Achizițiilor Publice Durabile/SPP și etichetarea ecologică. Această lucrare își propune să promoveze disponibilitatea companiilor/IMM-urilor de a răspunde la licitațiile de achiziții publice cu criterii de durabilitate. Promovarea SPP și a etichetării ecologice ar trebui, la rândul lor, să ajute la motivarea companiilor să producă/să ofere produse/servicii mai ecologice și mai ecologice, contribuind astfel la ecologizarea generală a economiei și pieței Republicii Moldova.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Turul de presă desfășurat a avut ca scop creșterea gradului de conștientizare a IMM-urilor și a populației în general cu privire la beneficiile eco-inovației și producției durabile. Acesta a făcut acest lucru prin aducerea jurnaliștilor să viziteze cel puțin 5 întreprinderi care au făcut deja pași pentru ecologizarea lanțurilor lor valorice, oferind astfel exemple, bune practici și lecții învățate pentru alte afaceri interesate. Aceste vizite și interacțiuni cu reprezentanții companiei au permis producerea de articole din ziare și conținut în rețelele sociale, îmbunătățind

totodată capacitatea generală a jurnaliștilor și influențelor de a comunica despre subiecte legate de economia verde. Turul de studiu a împărtășit și experiențe suplimentare de la IMM-uri din afara Republicii Moldova. Turul a fost, de asemenea, o oportunitate pentru autoritățile naționale și locale de a evidenția măsurile pe care le au în vigoare/în curs de a motiva în continuare companiile să caute soluții verzi, inovatoare, care să le consolideze poziția pe piață și competitivitatea pe termen lung.

EU4Environment Economia Verde finalizează formarea experților RECP în Moldova

Producția eficientă și mai curată a resurselor (RECP) a fost un mijloc recunoscut de mult timp pentru a ajuta întreprinderile să-și îmbunătățească producția fără a submina mediul sau sănătatea umană. Cu o experiență de peste trei decenii, UNIDO a fost o forță de conducere în promovarea aplicării metodologiei RECP în întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri), la nivel mondial. Este și cazul Republicii Moldova, unde, în cadrul programului finanțat de UE, EU4Environment, metodologia RECP este introdusă ca o piatră de temelie în tranziția către o economie circulară și verde.

RECP reprezintă o aplicare continuă a strategiilor preventive de mediu la procese, produse și servicii pentru a maximiza eficiența și a minimiza generarea de deșeuri și poluare. În Moldova, precum și în alte țări partenere estice ale UE, UNIDO formează aproximativ 15 profesioniști cu privire la metodologia RECP și lucrează cu IMM-urile selectate pentru a deveni Companii demonstrative RECP. IMM-urile sunt la rândul lor asistate să își revizuiască modelele de afaceri, în timp ce reprezentanții lor sunt instruiți cu privire la aplicarea metodologiei RECP. Ca parte a instruirii practice, experții RECP efectuează evaluări ale companiilor demonstrative selectate și recomandă planuri de acțiune individuale pentru a ajuta

companiile să crească productivitatea, calitatea produselor și competitivitatea.

La 21 decembrie 2022, procesul de instruire a fost finalizat în Republica Moldova cu prezentări ale rapoartelor de evaluare în fabrică RECP și discuții cu privire la cele mai bune strategii privind modul de implementare a măsurilor RECP sugerate. Acestea au fost esențiale în ajustarea recomandărilor propuse și pentru a oferi îndrumări clare conducerii fiecărei companii demonstrative RECP pentru planul lor de acțiune.

Întâlnirea de astăzi va include prezentări, precum și discuții și feedback cu privire la strategiile necesare pentru a comunica, prezenta și revizui critic rezultatele evaluării RECP pentru a facilita următorii pași solicitați de conducerea fiecărei Companii demonstrative RECP. Aceasta este o abordare importantă, deoarece acceptarea sau respingerea de către management a propunerii RECP depinde într-o oarecare măsură de nivelul de profesionalism, cunoaștere și livrarea constatărilor pentru măsurile RECP identificate, a spus, domnul Ion Lică, șeful Economie Verde și Dezvoltare Durabilă. Departamentul, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA), Partenerul de Formare și Evaluare RECP al UNIDO

Acțiunea EU4Environment susține promovarea Parcurilor industriale verzi în Moldova

Parcurile industriale și zonele economice libere s-au dovedit de mult timp instrumente eficiente pentru atragerea investițiilor și promovarea dezvoltării regionale. În același timp, mijloacele lor de funcționare, în ciuda beneficiilor economice și sociale evidente, au dus și la rezultate dăunătoare, inclusiv un impact negativ asupra mediului și sănătății umane. Pentru a răspunde la aceasta, crearea de Parcuri Eco-Industriale (EIP) ar contribui la abordarea impacturilor negative cauzate de industrii și de Parcurile Industriale tradiționale.

La nivel global, conceptul de EIP este promovat de Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO), Grupul Băncii Mondiale și Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (Cooperarea Germană pentru Dezvoltare) (GIZ) GmbH. Împreună, cele trei organizații au definit cerințele de bază și criteriile de performanță necesare pentru ca un parc industrial să

se califice ca Parc Eco-Industrial (EIP). Această sarcină pentru realizarea evaluării fezabilității PEI în două parcuri industriale din Republica Moldova intră în activitățile de implementare ale Acțiunii EU4Mediu. Acțiunea este finanțată de Uniunea Europeană și implementată în acest domeniu de UNIDO, susținută în furnizarea sa de Experții Internaționali EIP de la Sofies, precum și de experții Parcului Național Industrial. În conformitate cu Planul Național de Acțiune pentru implementarea Acțiunii EU4Environment și în acord cu Ministerul Economiei și Ministerul Mediului din Moldova, IP Tracom și FEZ Valkaneș sunt desemnate ca teritorii pilot pentru testarea introducerii. a elementelor metodologice ale unui parc eco-industrial folosind cadrul internațional pentru Parcurile Eco-Industriale.

În ultimele luni, evaluarea fezabilității EIP pentru ambele parcuri a fost întreprinsă prin angajamente la distanță cu echipa internațională de experți EIP. Această misiune pe teren va fi utilizată pentru a urmări aceste discuții, a valida concluziile până la data actuală și va oferi sprijin pentru dezvoltarea pașilor următori concreți și a unui plan de acțiune care să ajute IP-urile să progreseze spre a deveni EIP.

Uniunea Europeană a acordat noi granturi pentru patru clustere și 19 întreprinderi din raioanele Cahul și Ungheni

Clustere, companii existente și start-up-uri din regiunile Cahul și Ungheni beneficiază de granturi în valoare totală de peste 720.000 euro.

Patru clustere din regiunile Cahul și Ungheni au primit granturi în valoare de 100.000 euro fiecare, iar 19 antreprenori din ambele regiuni au primit granturi în valoare de la 14.000 până la 24.000 euro fiecare, asistență oferită de Uniunea Europeană, prin intermediul Programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie”, implementat de PNUD și UNICEF.

Asistența financiară pentru clustere și sectorul privat este direcționată pentru achiziționarea de echipamente, bunuri, lucrări și servicii, toate acestea contribuind la crearea de noi locuri de muncă și la sporirea atractivității regiunilor pentru noi investiții.

„Asistența acordată de Uniunea Europeană regiunilor Ungheni și Cahul din Moldova le face mai atractive pentru localnici, turiști și investitori care își înființează companii aici. Recentele concursuri de granturi, organizate ca parte a programului ‘EU4Moldova: Regiuni-cheie’ pentru întreprinderile mici și mijlocii și pentru clustere au atras peste 100 de cereri, demonstrând un interes sporit din partea antreprenorilor din ambele regiuni de a investi și de a-și dezvolta afacerea, ceea ce va contribui la crearea de noi locuri de muncă și noi oportunități de creștere economică a regiunilor. Încurajez sectorul privat, societatea civilă și autoritățile locale din ambele regiuni să păstreze elanul și să rămână implicați activ în procesul de transformare a Ungheni și Cahul în regiuni prospere, care vor avea un rol important în contextul statutului actual al Moldovei de țară candidată la UE”,

a declarat Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova în timpul ceremoniei de înmânare a certificatelor de grant.

Scopul asistenței nerambursabile pentru patru clustere din Cahul și Ungheni este promovarea și sprijinirea spiritului de cooperare dintre companiile din zonele urbane și rurale.

Asociația „Berries Group”, care reunește cinci producători de căpșune din Ungheni, este una din beneficiarele de granturi. Producătorii au în gestiune anual terenuri cu o suprafață de 40-50 ha, în satele Sculeni și Petrești, raionul Ungheni. Grantul în valoare de 100.000 euro, dar și contribuția proprie vor fi investite în construcția unei centrale fotovoltaice 100 kw de producere a energiei electrice din resurse regenerabile.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Datorită independenței energetice pe care o vom obține, vom putea reduce cheltuielile de pompare a apei pentru irigare, dar și pentru pre-răcirea și păstrarea în spații frigorifice a fructelor. Astfel, vom contribui nu doar la dezvoltarea sectorului agricol al Republicii Moldova, dar și la independența energetică a țării, o problemă atât de stringentă acum”,

afirmă Zinaida Plămădeală, directoarea Asociației „Berries Group”.

Alături de cluster, șapte companii existente și 12 start-up-uri din regiunile Cahul și Ungheni vor beneficia de asistență financiară din partea UE. Afacerile susținute acoperă diverse domenii de activitate: agricultură, turism, patiserie, croitorie, materiale de construcție ș.a.

În total, cele 19 afaceri vor crea peste 74 noi locuri de muncă permanente și sezoniere în regiunile Cahul și Ungheni. Programul de granturi va fi însoțit și de activități de mentorat și instruire gratuite, pentru a stimula cultura antreprenorială a regiunilor-cheie.

Una din beneficiare este compania SA „CAHULPAN”, producător autohton de produse de panificație, patiserie, cofetărie și băuturi nealcoolice din municipiul Cahul. Compania a primit un grant în valoare de 24.000 euro pentru modernizarea secției de panificație.

Valoarea totală a granturilor destinate mediului de afaceri din regiunile Cahul și Ungheni oferite în perioada 2020-2024 în cadrul Programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie” va fi de aproximativ 1,7 milioane de euro. Valoarea totală a granturilor destinate clusterelor din regiunile Cahul și Ungheni este de 800.000 euro.

Ceremonia de decernare a certificatelor de grant a avut loc pe 13 decembrie 2022,

în cadrul Forumului național „Descoperă regiunile Cahul și Ungheni”, care și-a propus să promoveze potențialul economic și turistic al regiunilor Cahul și Ungheni și care vizează îmbunătățirea percepției locale și internaționale despre regiunile-cheie, ca fiind două cele mai dinamice regiuni ale Republicii Moldova.

Lista clusterelor beneficiare de grant din regiunea Cahul și Ungheni poate fi accesată [aici](#).

Lista companiilor beneficiare de grant pentru regiunea Cahul poate fi accesată [aici](#).

Lista companiilor beneficiare de grant pentru regiunea Ungheni poate fi accesată [aici](#).

„Grație programului ‘EU4Moldova: Regiuni-cheie’ vom face primul pas în procesul de re tehnologizare a companiei, prin achiziția a două cuptoare ultramoderne. Astfel, cei peste 180 de angajați ai companiei și locuitorii regiunii Sud din Moldova vor beneficia de suportul financiar al Uniunii Europene”,

spune Directorul SA „CAHULPAN”, Vadim Culidobri.

Programul „EU4Moldova: regiuni-cheie” (2019-2024) susține dezvoltarea social-economică inteligentă, incluzivă și durabilă în regiunile Cahul și Ungheni, pentru a asigura cetățenilor o calitate mai bună a vieții. Programul are un buget total de 23 de milioane de euro, este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF).

Mai multe detalii despre activitățile Programului în regiunile Cahul și Ungheni găsiți pe www.eu4cahul.md și www.eu4ungheni.md

Atelier de lucru pentru MIDR și ADR-uri privind etapele de finalizare cu succes a celor 18 proiecte de infrastructură finanțate de UE în domeniul eficienței energetice și al alimentării cu apă și canalizare

În perioada 16 – 17 noiembrie 2022 reprezentanții Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) și ai Agențiilor de Dezvoltare Regională Nord, Centru și Sud s-au reunit în cadrul unui atelier de lucru.

Participanții au discutat cu echipa și experții GIZ pașii și procedurile de finalizare cu succes a celor 18 proiecte de infrastructură finanțate de Uniunea Europeană (UE).

În cadrul atelierului cei circa 25 participanți au avut ocazia de a se familiariza și discuta procedurile ce țin de:

- » Organizarea procedurilor de recepție a lucrărilor de construcții și de transmitere a costurilor de investiții către beneficiarii finali;
- » Gestionarea riscurilor;
- » Asigurarea sustenabilității investițiilor;
- » Evenimentele de inaugurare și asigurarea vizibilității.

Într-o atmosferă colegială, reprezentanții MIDR, ai ADR-urilor și GIZ au convenit asupra următoarelor acțiuni și pași pentru finalizarea proiectelor de infrastructură finanțate de UE, procedurile de recepție finală a acestora, în beneficiul APL-urilor. De asemenea, participanții au fost informați despre cerințele de raportare financiară și narativă a rezultatelor, conform prevederilor Acordurilor de Finanțare semnate.

Evenimentul a avut loc în cadrul proiectului „Construcția infrastructurii de aprovizionare cu apă și canalizare precum și de eficiență energetică în clădirile publice”. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ Moldova) în parteneriat cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Bugetul total al proiectului este de 39,8 milioane Euro.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Perspectivile participării sectorului privat în dezvoltarea infrastructurii și sectorului financiar în Moldova

[Atelierul de lucru privind participarea sectorului privat în dezvoltarea infrastructurii și pieței financiare](#) a fost desfășurat cu succes în zilele de 8 și 9 decembrie la Chișinău. Evenimentul a fost organizat de Proiectul UE „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor aferente implementării Acordului de Asociere” (Proiectul PPF) cu sprijinul Delegației UE în Republica Moldova.

Atelierul a reunit peste 80 de participanți din instituții guvernamentale și alte organisme publice, instituții financiare internaționale care activează în Republica Moldova, investitori, asociații din sectorul privat și studenți la o discuție interactivă despre perspectivele investițiilor din sectorul privat în țară.

În prima zi au fost discutate proiectele mari de infrastructură susținute de sectorul privat. După discursul de deschidere al evenimentului din partea Magdalenei Mueller-Uri, Șefa secției de cooperare a Delegației UE în Moldova, Tigran Krmoyan de la RENCO Armestate din Italia/Armenia a împărtășit experiența de succes a unei investiții private în sectorul energetic al Armeniei. Jose-Luis Gomez Pasqual de la Premier Energy a adus discuția mai aproape de casă, relatând experiența Premier Energy în Moldova. Discursul final al zilei, susținut de Dr. Mathias von Tucher, a fost dedicat

experienței Danube Logistics în cadrul Portului Giurgiulești al Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD). În panelul de discuții, care a urmat, au fost incluși: Secretarul de stat al Ministerului Finanțelor, Ion Gumene; Secretarul de stat al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Constantin Borosan; Șeful Reprezentanței Băncii Europene de Investiții în Moldova, Alberto Carlei; Directorul asociat și bancherul senior BERD, Alexandru Cosovan; și expertul Proiectului PPF, Spyros Valatas.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Directorul Executiv al Victoriabank, Bogdan Plesuvescu, a deschis cea de-a doua zi a atelierului cu o prezentare despre opțiunile de finanțare în Moldova, fiind urmat de Paul Swoboda de la Grawe Carat, parte a Grawe Group din Austria, care a vorbit despre experiența lor în calitate de companie internațională de asigurări care activează în Moldova. Panelul de discuție a fost reprezentat de Guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei, Octavian Armașu; Reprezentantul Fondului Monetar Internațional, Rodgers Chawani; Vicepreședintele Comisiei Naționale a Pieței

Financiare, Vitalie Lemne; Directorul financiar al MAIB, Macar Stoianov; Directorul Executiv al OTP Bank, Bogdan Spuza; și expertul proiectului PPF, Constantinos Kyriakopoulos. La finalul evenimentului, Yiannis Skeparnias de la Synergy Asset Management Wealth Group din Elveția a relatat despre experiența internațională în finanțarea investițiilor.

Concluzia comună împărtășită de speakeri, paneliști și participanți în cadrul evenimentului este importanța predictibilității pentru investițiile private, indiferent de sector.

Proiectul Twinning al UE "Sprijin suplimentar pentru agricultură, dezvoltare rurală și siguranță alimentară în Republica Moldova" și-a finalizat activitățile

Întrucât Proiectul Twinning „Suport suplimentar pentru agricultură, dezvoltare rurală și siguranța alimentelor în Republica Moldova” și-a finalizat activitățile în decembrie 2022, în ultimele două luni au fost implementate ultimele misiuni prin care a continuat asistența oferită Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA)

și Agenția pentru Plăți și Intervenții în Agricultură (AIPA) prin activități la subiectul gestionare a datelor și dezvoltare instituțională în conformitate cu standardele UE pentru o agenție de plăți. Experții din Austria și Polonia au efectuat instruirii și au participat la întâlniri care au asigurat un schimb constant de expertiză și transfer de know-how.

Pentru garantarea faptului că datele pentru agricultură și dezvoltare rurală sunt de înaltă calitate, colectate eficient, fiabile și accesibile părților interesate, Proiectul Twinning a dotat personalul relevant din MAIA cu șabloane, exemple de colectare a datelor și analiză comparativă, tabele Excel și specificații despre sistemele IT necesare. De asemenea, au fost organizate instruirii pentru personalul relevant din MAIA și AIPA în cadrul cărora au fost explicate importanța sistemelor de management al datelor și participanții au fost instruiți cu privire la elaborarea

rapoartelor standard, instrumentele care pot fi utilizate, interpretarea și descrierea datelor. Participanții au comunicat că aceste sesiuni au fost foarte utile în contextul dezvoltării proceselor de consolidare a capacităților și digitalizarea în instituții. Din moment ce Moldova a devenit țară candidată a Uniunii Europene, este imperativ să se îmbunătățească capacitatea de monitorizare și evaluare a structurilor operaționale și să avanseze în elaborarea politicilor bazate pe date concrete.

La fel, în această perioadă, au fost

desfășurate două ateliere de lucru privind administrarea și documentarea LEADER, precum și opțiunile de costuri simplificate. Au fost purtate discuții cu beneficiarii privind modul de optimizare a proceselor esențiale și îmbunătățirea implementării. A fost explicată metodologia UE și au fost oferite exemple de lucru din Austria. Reprezentanții MAIA și AIPA au fost sfătuiți cu privire la modul de reducere a birocrăției în viitor și au fost date recomandări privind modul de adaptare a regulamentului LEADER pentru următorii ani.

Echipa de experți polonezi și austrieci a finalizat al doilea audit de acreditare în AIPA și toate constatările și recomandările lor au fost incluse într-un raport de audit. Implementarea recomandărilor a fost urmărită în mod constant și a fost oferit sprijin în revizuirea procedurii și politicilor AIPA, după cum a fost necesar. Raportul final de audit a fost prezentat în cadrul unei ședințe la nivel înalt la care au participat ministrul, reprezentanți ai AIPA, MAIA, Cancelariei de Stat, Ministerului Finanțelor și Parlamentului. Participanții și-au reiterat angajamentul față de consolidarea AIPA, deoarece o agenție

de plăți puternică este imperativă pentru ca Moldova să aibă acces la fondurile UE de preaderare. Proiectul Twinning este încrezător că AIPA a fost dotată cu expertiza și know-how-ul necesare pentru ca aceasta să își continue dezvoltarea instituțională în conformitate cu standardele UE.

După cum a fost menționat anterior, Proiectul Twinning și-a încheiat activitățile la sfârșitul lunii decembrie 2022. În cadrul ședinței de închidere din 15 decembrie, obiectivele și rezultatele au fost prezentate invitaților de onoare. Ambasadorii Austriei, Poloniei și Lituaniei, precum și șeful delegației UE în Republica Moldova și-au reiterat angajamentul de a sprijini în continuare Moldova în procesele de reformă. Instituțiile beneficiare au raportat rezultate palpabile obținute cu sprijinul consilierilor rezidenți și experților pe termen scurt și și-au evidențiat dorința de a continua să progreseze și să continue ajustarea la standardele UE a politicilor elaborate. Echipa Twinning și reprezentanții delegației UE și-au subliniat aprecierea pentru dăruirea și munca depusă de omologii lor și și-au exprimat convingerea într-un viitor european pentru Moldova.

REZILIENTĂ ENERGETICĂ

Uniunea Europeană și PNUD lansează Concursul publicațiilor jurnalistice în scopul dezmințirii miturilor din sectorul energetic

Jurnaliștii sunt invitați să participe la Concursul publicațiilor jurnalistice în scopul dezmințirii miturilor din sectorul energetic, desfășurat de programul Uniunii Europene „Abordarea impactului crizei energetice în Republica Moldova”, implementat de PNUD Moldova.

Concursul va fi deschis începând cu 23 noiembrie 2022 până pe 31 martie 2023. Publicațiile jurnalistice înscrise trebuie să reflecte profesionist subiectele care țin de sectorul energetic, cu accent pe dezmințirea miturilor care se referă la: energia electrică, gazele naturale, combustibilii și energia regenerabilă, precum și impactul acestora din

urmă asupra atenuării efectelor schimbărilor climatice.

Fiecare dosar trebuie să conțină trei materiale publicate în perioada 1 ianuarie 2022 - 31 martie 2023, CV-ul autorului/ autoarei sau ale autorilor, în cazul în care la concurs va participa o echipă de jurnaliști.

Un juriu format din profesioniști din mass-media și experți din domeniul energetic va examina lucrările admise în concurs și va desemna publicațiile câștigătoare.

Premiile vor fi înmânate în cadrul unui eveniment public.

Pentru mai multe informații, accesați: bit.ly/ConcursPresa

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Utilizarea centralelor termice pe biomasă din instituțiile publice ar reduce anual consumul de gaze cu 20 de milioane m³

Centralele termice pe biomasă din peste 100 de instituții publice sunt testate și pregătite de sezonul rece, iar operatorii de centrale termice instruiți de o echipă de experți contractați de programul „Abordarea impactului crizei energetice în Republica Moldova” finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD Moldova, în parteneriat cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Până la sfârșitul anului urmează să fie supuse procedurilor de verificare 100 de centrale termice. În acest sens au fost identificate 69 de centrale termice nefuncționale sau care aveau diferite deranjamente tehnice. Dintre acestea, 51 deja au fost inspectate și verificate. Experții programului au constatat că pe lângă întreținere și exploatare, principalele probleme țin de lipsa unui contract de deservire cu o firmă autorizată care să efectueze mentenanța înaintea sezonului de încălzire și lipsa cantității necesare de biocombustibili solizi contractați de autoritatea în gestiunea căreia se află centrala. În același timp, există instituții publice care au alocat buget pentru resurse energetice, dar acestea sunt direcționate spre procurarea cantităților de gaze naturale pentru încălzire și nu pentru biomasă.

Totodată, din luna octombrie a demarat o

serie de instruirii pentru operatorii centralelor pe biomasă din instituțiile publice, în cadrul Centrului de Excelență în Construcție. Primul grup, de 20 de persoane, a absolvit cursurile la 30 octombrie. Până la finele anului, 100 de operatori urmează să fie instruiți prin intermediul acestui Centru. Alte 100 de persoane, care au calificări și instruirii anterioare, vor fi instruite în regiunile țării.

Pentru a proteja biodiversitatea de biomasă forestieră de utilizarea pentru energie ilegală și abuzivă și pentru a asigura calitatea biocombustibililor solizi introduși pe piață, programul va sprijini reacreditarea Laboratorului de testare a calității biocombustibililor, reglementarea modalităților de plasare pe piață și de verificare a calității. Sunt prevăzute investiții în centre de instruire a operatorilor, inclusiv a celor de centrale termice pe biomasă. Pentru Uniunea Europeană, accelerarea adoptării surselor regenerabile și eficiența energetică rămân a fi cea mai bună soluție pentru securitatea energetică și realizarea obiectivelor climatice.

Cu un buget de 10 milioane de euro, programul „Abordarea impactului crizei energetice în Republica Moldova” contribuie la lupta împotriva schimbărilor climatice prin reducerea impactului crizei energetice și la atenuarea poverii sărăciei energetice.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Peste 370 de copii au ilustrat soluțiile pentru criza energetică

Câștigătorii și finaliștii concursului de desene privind eficiența energetică și energia regenerabilă și reducerea impactului asupra climei au fost premiați de Uniunea

Europeană și PNUD pe 14 decembrie. Cele mai bune 12 lucrări au fost incluse într-o ediție specială a unui calendar pentru anul 2023.

Concursul a fost organizat de programul „Abordarea impactului crizei energetice în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD Moldova, în cadrul Săptămânii Europene a Energiei Durabile.

La concurs au participat peste 370 de elevi, cu vârsta cuprinsă între 10 și 16 ani, din 56 școli, cu lucrări în ulei, acuarelă, creion, peniță, colaj. Lucrările au fost apreciate de un juriu format din artiști plastici și reprezentanții programului finanțat de UE.

„Economisirea energiei înseamnă protejarea mediului și economie de bani. Vreau să îi felicit pe toți copiii care au participat la concursul de desen și să-i asigur că sunt ambasadorii unei viitoare planete mai verzi și mai sigure. O eficiență energetică mai mare poate fi atinsă de fiecare dintre noi separat și toți împreună ca o echipă. Uniunea Europeană își menține angajamentul de a sprijini Republica Moldova în abordarea crizei energetice și stimularea tranziției verzi prin investiții în energie regenerabilă”,

a declarat Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Jānis Mažeiks.

„Am avut emoții mari lucrând la acest desen, pentru că este o temă complicată și importantă și sunt încântată de lucrările colegilor cu care am concurat. Mulțumesc profesoarei mele de artă plastică pentru inspirație și Uniunii Europene pentru inițiativa acestui concurs”,

a declarat Bianca Mateiciuc, 14 ani, Liceul Teoretic „Ginta Latină” din Chișinău.

Cu un buget de 10 milioane de euro, programul „Abordarea impactului crizei energetice în Republica Moldova” contribuie la lupta împotriva schimbărilor climatice prin reducerea impactului crizei energetice și la atenuarea poverii sărăciei energetice.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Sprijinul UE și al Germaniei pentru Moldova în îmbunătățirea eficienței energetice în școli și asigurarea accesului la apă și canalizare

Importanța eficienței energetice nu a fost, probabil, niciodată mai clară decât în zilele noastre. Republica Moldova în special se confruntă cu provocări enorme, mai ales în perspectiva iernii care se apropie. Țara este aproape în întregime dependentă de aprovizionarea cu gaze din Rusia și se află într-o criză a gazelor din toamna anului 2021. În acest context, îmbunătățirea eficienței energetice joacă un rol enorm de important în țară. Tocmai aici intervine una dintre multele măsuri ale Uniunii Europene. Pe lângă aceasta, prin măsurile UE se asigură că mai mulți moldoveni să aibă acces la sistemele de apă și canalizare.

Cu un buget total de 39,8 milioane de euro, Uniunea Europeană finanțează proiectul „Construcția infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare precum și eficiența energetică în clădiri publice” care este implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ Moldova) în parteneriat cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a Republicii Moldova. Ca rezultat al acestui proiect, peste 5.000 de elevi, profesori și alt personal se bucură

de condiții de educație îmbunătățite și de un mediu de predare confortabil. Datorită măsurilor de eficiență energetică, consumul anual normat de energie și emisiile anuale normate de CO2 au fost reduse. În cadrul măsurilor privind infrastructura de alimentare cu apă și canalizare, peste 100.000 de persoane au acces la apă potabilă fiabilă și la servicii de canalizare centralizate.

În lunile octombrie-decembrie 2022, partenerii de la nivel național, regional și local au sărbătorit patru evenimente de inaugurare pentru cinci proiecte: la Flămânzeni - pe 2 octombrie, la Ungheni - pe 9 noiembrie (pentru două proiecte), la Edineț - pe 23 noiembrie și la [Călărași](#) - pe 8 decembrie.

Relevanța acestor evenimente a fost evidențiată de participarea de nivel înalt a prim-ministrei Natalia Gavrilița, a președintelui Parlamentului Republicii Moldova Igor Grosu, a viceprim-ministrului și ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale al Republicii Moldova Andrei Spînu, precum și a ambasadorilor Uniunii Europene și Germaniei.

La Flămînzei, cu ocazia finalizării lucrărilor de renovare și creștere a eficienței energetice în cadrul Gimnaziului „Iurie Boghiu” Igor Grosu, președintele Parlamentului Republicii Moldova a accentuat:

„Asigurarea securității energetice este una dintre prioritățile guvernării. Investițiile în eficiența energetică a clădirilor publice vor contribui la diminuarea costurilor pentru resursele energetice. Astfel, vom putea răspunde crizei energetice, dar și provocărilor de mediu, tot mai frecvente din cauza schimbărilor climatice. Proiecte de eficiență energetică sunt realizate, inclusiv cu suportul partenerilor noștri de dezvoltare în zeci de localități ale țării, urmând să se îmbunătățească nivelul de trai a mii de oameni.”

La Edineț, cu ocazia inaugurării proiectului de apă, Natalia Gavrilița, prim-ministra Republicii Moldova a menționat:

„Dezvoltarea localităților rurale, reabilitarea drumurilor și a infrastructurii de apă și canalizare se înscriu printre prioritățile Cabinetului pe care-l conduc. Drept exemplu, în acest sens îl constituie proiectul inițiat de Guvern - Satul European, lansat în vara acestui an. Ne dorim ca, peste un an, să asistăm la lansarea celor 500 de proiecte, care se implementează în localitățile selectate prin concurs, și să vedem construite noi sisteme de alimentare cu apă și canalizare, proiecte de iluminat stradal sau parcuri fotovoltaice. Ne dorim să atragem investiții în sate, iar oamenii să aibă locuri de muncă bine plătite, condiții de trai modern și astfel să rămână în țară, acasă, alături de întreaga familie.”

La Ungheni, două proiecte au fost finalizate și sărbătorite în noiembrie. Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova:

„UE a contribuit cu aproape 40 de milioane euro pentru a susține sporirea accesului la servicii publice la nivel local în Republica Moldova, și sunt mândru să văd care sunt rezultatele aici la Ungheni, pentru că investiția în generația tânără este cea mai bună investiție pentru viitor. Mă bucur să constat că eforturile depuse în sporirea eficienței energetice au dat rezultate, și astăzi, Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” poate servi drept exemplu pentru alte instituții publice în acest sens. Pe lângă măsurile de eficiență energetică, marcăm astăzi și finalizarea extensiei și reabilitării sistemului de aprovizionare cu apă și canalizare. Ambele proiecte sunt îndreptate spre îmbunătățirea calității vieții oamenilor și protejarea mediului înconjurător, iar UE este alături de Moldova în acest parcurs.”

Lucrările de construcție în cele 8 școli includ, printre altele:

- » renovarea acoperișului;
- » izolarea pereților exteriori ai clădirii;
- » reabilitarea sistemului de încălzire interioară;
- » instalarea sistemelor fotovoltaice pentru producerea energiei electrice;
- » asigurarea apei calde menajere și
- » renovarea veceurilor interioare ale instituției.

Proiectele de infrastructură finanțate de UE au fost însoțite de măsuri de dezvoltare a capacităților și de măsuri de management al energiei susținute de Guvernul Germaniei, precum și de o gamă largă de lecții privind energia pentru elevi, pentru care profesorii și-au mobilizat eforturile. În colaborare cu Centrul de Formare Continua „Eficiența Energetică a Clădirilor Publice” al Universității Tehnice din Moldova, au fost elaborate, pilotate, instituționalizate și livrate module de instruire. În cooperare cu Camera de Comerț și Industrie, au fost organizate cursuri EUREM / Manager Energetic European.

Lucrările de construcție din cadrul celor 10 proiecte de infrastructură finanțate de UE privind alimentarea cu apă și/sau canalizare au inclus, de exemplu:

- » sisteme de rețea de alimentare cu apă îmbunătățite sau extinse;

- » Instalarea rezervoarelor de apă;
- » îmbunătățirea calității apei potabile;
- » infrastructura tehnică reînnoită și
- » rețea de canalizare îmbunătățită sau extinsă.

Măsurile de însoțire susținute de Guvernul Germaniei au inclus elaborarea de documente strategice în aprovizionarea cu apă și canalizare și creșterea capacității de serviciu a furnizorilor de apă. Pe lângă aceasta, au fost achiziționate noi echipamente de detectare a scurgerilor pentru îmbunătățirea eficienței tehnice, au fost modernizate laboratoarele de testare a calității apei potabile, iar lucrătorii au primit echipamente și îmbrăcăminte în sprijinul creșterii siguranței muncii.

Ultimele patru inaugurări pentru școlile renovate cu eficiență energetică sporită din municipiul Bălți și orașele Basarabeasca, Leova și Șoldănești vor fi organizate în 2023.

Prezentarea publică a studiului privind impactul crizei energetice asupra celor mai vulnerabile gospodării din Moldova

Care sunt cele mai vulnerabile grupuri de populație ce necesită intervenții de urgență pentru a depăși criza energetică și cum le-a afectat nivelul de trai actuala creștere a prețurilor la energie? Ce impact a avut criza energetică asupra creșterii datoriilor personale și care sunt măsurile de atenuare a efectelor negative ale crizei energetice?

Răspunsuri la acestea, dar și alte întrebări pot fi găsite într-un studiu privind îndatorarea celor mai vulnerabile gospodării din Moldova, în contextul crizei energetice, realizat de People in Need Moldova în parteneriat cu Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, cu suportul Uniunii Europene.

Cercetarea cuprinde informații despre impactul crizei energetice estimat pe baza datelor deschise, oportunitatea și riscurile împrumuturilor persoanelor fizice la depășirea șocului energetic din anul 2022, măsurile Guvernului Republicii Moldova pentru diminuarea efectelor negative ale crizei energetice, precum și o sinteză a măsurărilor calitative – interviuri structurale cu persoane din grupurile vulnerabile privind impactul crizei energetice.

Rezultatele și recomandările studiului, elaborat de expertul economic Veaceslav Ioniță, au fost prezentate în cadrul unei mese rotunde organizate la sfârșitul lunii noiembrie, la care au participat reprezentanți ai autorităților publice centrale, organizațiilor neguvernamentale și internaționale care își desfășoară activitatea în Republica Moldova.

Directorul de programe People in Need Moldova, Tomáš Ďuraňa, a spus, în cadrul evenimentului de prezentare a studiului:

„Subiectul ce vizează îndatorarea energetică devine tot mai acut în Republica Moldova și solicită costuri financiare enorme nu doar din partea Guvernului, ci și a tuturor actorilor implicați în acest sprijin acordat celor mai vulnerabile persoane din Moldova. Este foarte important pentru noi să analizăm și să înțelegem datele și tendințele în ceea ce privește îndatorarea legată de costurile mari pentru energie și să vedem cum poate fi îmbunătățită situația pe termen lung”.

ÎMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

La rândul său, Veaceslav Ioniță a menționat că măsurile de susținere a populației, anunțate de Guvernul Republicii Moldova și adoptate prin lege de către Parlament, oferă soluții fezabile pentru cea mai mare parte a populației vulnerabile din mediul rural, care se încălzește în sezonul rece cu lemne și cărbune, prevede soluții parțial satisfăcătoare pentru grupurile de populație vulnerabilă din mediul urban care beneficiază de încălzire centralizată, dar are un impact nesemnificativ asupra gospodăriilor din mediul urban și rural, conectate exclusiv la gaze naturale, fără posibilitatea de a accesa alternative energetice.

„Populația din mediul rural în proporție de 90% este dependentă de lemne și cărbune, doar 10% dintre aceștia au acces la sisteme de încălzire cu gaze naturale. Considerând că populația rurală în Republica Moldova reprezintă, conform datelor din 2022, cca 1,5 milioane (populația cu reședință obișnuită, la începutul anului), sau 58% din numărul total al populației, asta înseamnă că marea majoritate a populației din mediul rural se găsește într-o situație de sărăcie energetică extremă”,

a spus expertul, cu referire la datele studiului.

Potrivit lui, criza energetică va forța populația să se împrumute, pentru a depăși dificultățile sezonului rece. Această tendință obiectivă are loc pe fundalul unor politici restrictive monetare ale Băncii Naționale, care deja au generat scumpirea creditelor și înăsprirea condițiilor de creditare din partea băncilor. Cetățenii sunt nevoiți să migreze de la bănci spre instituții nebancare și cămătari, care sunt mai scumpi, mai duri, iar condițiile impuse de ei sunt mai complicate de administrat. Potrivit studiului, cel puțin 35.000 de familii s-au pomenit deja într-o capcană financiară, fără perspective de a putea restitui banii împrumutați, iar circa 3% din cetățeni au declarat că au datorii din cel puțin 3 surse.

Veaceslav Ioniță notează în recomandările studiului că politica Guvernului de susținere a populației în contextul crizei energetice trebuie să se bazeze pe două dimensiuni: susținerea grupurilor social vulnerabile, în funcție de veniturile lor, și susținerea diferențiată a unor categorii de populație, în funcție de sursa de energie consumată. Aceste politici trebuie să se materializeze prin plafonarea prețurilor la resursele energetice până la un anumit nivel de consum, cu compensarea diferențelor la furnizorii de lemne – 5 m/steri pentru sezonul de încălzire, și de gaze naturale – 150 m³ lunar per gospodărie, fiind acordat totodată un suport financiar suplimentar anumitor categorii vulnerabile de cetățeni.

Autorul studiului a concluzionat următorul fapt: conform politicilor propuse de Executiv, lemnele la preț plafonat sunt eliberate nu per gospodărie, ci per persoană, încât cele mai afectate segmente din populația vulnerabilă – bătrânii solitari – vor beneficia de mai puține lemne decât alte categorii vulnerabile cu venituri mai ridicate, precum sunt familiile-cuplu. În opinia expertului, politica de plafonare a prețurilor trebuie să vizeze gospodăria, iar compensațiile financiare – persoanele. Impactul cumulativ al acestor instrumente, consideră autorul, va crea un efect diferențiat asupra populației: toți consumatorii vor beneficia de plafonări de tarife, iar cei mai vulnerabili vor beneficia și de sprijin financiar, pentru a face față chiar și tarifelor deja plafonate.

Studiul privind îndatorarea celor mai vulnerabile gospodării din Moldova, în contextul crizei energetice, a fost realizat în cadrul proiectului „Împreună susținem populația vulnerabilă afectată de criza energetică”, implementat de organizația People in Need Moldova și finanțat de Uniunea Europeană, fondurile fiind oferite prin intermediul Serviciului Instrumente de Politică Externă (FPI).

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

MEDIU

ȘI CLIMĂ

Cooperarea UE - Moldova pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării

Cu suportul Programului EU4Environment: Resurse de apă și Date de mediu, în perioada 2-3 noiembrie 2022, la Chișinău a avut loc cea de-a II-a Sesiune ordinară a Comisiei Hidrotehnice Interguvernamentale pentru

implementarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind cooperarea pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării, semnat la Chișinău la 28 iunie 2010.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

După mai bine de 11 ani, Comisia interguvernamentală pentru implementarea Acordului de cooperare pentru protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării a ținut a 2-a sesiune ordinară în perioada 2-3 noiembrie 2022, la Chișinău. Întâlnirea a fost posibilă de organizat datorită Programului EU4Environment Resurse de apă și Date de mediu și a fost organizată în comun cu Ministerul Mediului al Republicii Moldova.

Acordul de cooperare dintre Moldova și România a fost semnat în iunie 2010 și se aplică râului Prut, sector comun al fluviului Dunărea, acviferelor transfrontaliere și nodului hidrotehnic Costești–Stanca de pe râul Prut. Scopul său este de a stabili cadrul legal de cooperare pentru, printre altele, următoarele activități:

- » exploatarea nodului hidrotehnic Costești-Stanca de pe râul Prut;
- » consultări și activități comune în vederea implementării Directivei-cadru a UE privind apa și a Directivei privind inundațiile;
- » schimbul operațional de date și informații;

- » crearea unui sistem comun de avertizare asupra fenomenelor periculoase (inundații, secete, gheață).

În cadrul întâlnirii, delegația Moldovei a prezentat inițiativa de extindere a colaborării între țări. Astfel, delegația Moldovei și-a propus extinderea colaborării de la gestionarea numai a apelor transfrontaliere comune la întregul bazin hidrografic, precum și implicarea experților ucraineni pentru a coopera pe întreg bazinul Prutului și Delta Dunării. Această inițiativă trilaterală ar funcționa la nivel de experți, sub umbrela ICPDR. Programul EU4Environment: Resurse de apă și Date de mediu va sprijini țările să stabilească această colaborare și va acorda suport în organizarea primei întâlniri de lucru trilaterale de anul viitor.

UE va continua să sprijine și să dezvolte cooperarea transfrontalieră a Republicii Moldova cu vecinii săi în ceea ce privește gestionarea și protecția bazinelor hidrografice internaționale. Astfel, ajutând Moldova să-și îndeplinească angajamentele internaționale și să se apropie de familia UE.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

UE sprijină utilizarea durabilă și protecția bazinului râului Nistru

În cadrul Programului EU4Mediu privind resursele de apă și datele de mediu, în zilele de 7 și 8 decembrie 2022, la Chișinău a avut loc ședința Grupului de lucru pentru monitorizare și schimb de informații din cadrul „Comisia pentru utilizarea și protecția durabilă a bazinului Nistrului.”.

În perioada 7-8 decembrie 2022, în Chișinău, Agenția de Mediu din Moldova a găzduit ședința Grupului de lucru moldo-ucrainean pentru monitorizare și schimb de informații din cadrul „Comisia pentru utilizarea și protecția durabilă a bazinului fluviului Nistru (Comisia Nistrului)”.

La eveniment au fost prezenți membrii grupului național de lucru și instituțiile cu responsabilități privind monitorizarea în bazinul râului Nistru din ambele țări.

În baza acordului de cooperare semnat între Republica Moldova și Ucraina, Agenția de Mediu este responsabilă de monitorizarea calității apei din bazinul râului Nistru la punctele stabilite de comun acord între Moldova și Ucraina. Astfel, în cadrul întâlnirii, ambele țări au prezentat informații privind cantitatea și calitatea apelor de suprafață, atât în funcție de parametri hidrochimici și hidrobiologici, de monitorizarea apelor subterane, de progres, dar și de problemele întâlnite în activitatea comună de utilizare și protejare a apei din Nistru. Bazinul râului.

În final, a fost aprobată versiunea revizuită

a Regulamentului de colaborare privind monitorizarea și schimbul de informații pentru bazinul râului Nistru, în context transfrontalier. De asemenea, Grupul de Lucru a aprobat Planul de Lucru pentru anii 2023-2024.

Unul dintre subiectele importante de discuție a fost deversarea unor volume mari de apă din lacul de acumulare Novodnestrovsk (necesitate urgentă de energie electrică din cauza bombardării infrastructurii de către Rusia), care se află în Ucraina, pe râul Nistru, în amonte de Moldova. Autoritatea hidroenergetică ucraineană nu a informat autoritățile moldovenești cu privire la deversarea unor volume uriașe de apă, astfel că autoritățile din Moldova nu au avut timp să reacționeze la aceste volume. Din fericire,

apele mari din râul Nistru nu au afectat sau inundat locuri sau localități critice din Moldova. Cu toate acestea, din cauza lipsei schimbului de informații în timp util în situații critice și, prin urmare, întârzierea autorităților moldovenești de a reacționa, poate duce la inundații catastrofale în Moldova.

Astfel, pentru a evita orice posibile situații de urgență în Republica Moldova, UE va continua să sprijine efortul Republicii Moldova de a-și consolida colaborarea cu Ucraina privind monitorizarea apelor de suprafață și subterane, precum și împărtășirea în timp util a datelor disponibile, în bazinul râului Nistru.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Cooperare transfrontalieră între Moldova, Ucraina și România pe râurile Nistru și Prut

Moldova împarte bazinul fluviului Nistru cu Ucraina și subbazinul Prutului cu fluviul Dunărea cu România și Ucraina. Cele trei țări au semnat tratate pentru a încuraja cooperarea și pentru a găsi soluții la problemele comune legate de calitatea apei, reducerea biodiversității și inundațiile și secetele tot mai frecvente. În ultimele luni, cele trei țări vecine au făcut unele progrese în promovarea protecției apelor lor comune.

Monitorizarea în comun a apelor râului Nistru de către Moldova și Ucraina

A treia întrunire a grupului de lucru privind monitorizarea apei și schimbul de informații al Comisiei pentru Utilizarea Durabilă și Protecția Bazinului Nistrului a avut loc la Chișinău, Moldova, în perioada 7-8 decembrie 2022, cu sprijinul programului EU4Environment privind resursele de apă și datele de mediu.

Moldova și Ucraina au prezentat informații colectate în cadrul sondajelor comune privind apa în materie de cantitate și calitate a apelor de suprafață și a celor subterane. Participanții au împărtășit lecții învățate și au discutat despre posibilitățile de îmbunătățire în viitor a acestui proces comun de monitorizare. Grupul de lucru și-a aprobat planul de lucru pentru perioada 2023-2024.

Moldova și România reiau cooperarea pe râurile Prut și Dunăre

După o lungă pauză, Comisia interguvernamentală pentru implementarea Acordului de cooperare privind protecția și utilizarea durabilă a apelor Prutului și Dunării și-a derulat ce-a de-a 2-a sesiune ordinară în perioada 2-3 noiembrie 2022. Întâlnirea a fost organizată de Ministerul Mediului din Republica Moldova cu sprijinul programului EU4Environment privind resursele de apă și datele de mediu.

© Igor Sirbu / Shutterstock.com

Locuitorii raionului Edineț vor beneficia de o calitate mai bună a apei potabile cu sprijinul UE și al Echipei Europa

Aproximativ 25.000 de locuitori ai raionului Edineț vor avea acces la apă potabilă de calitate în gospodăriile lor. O nouă Stație de Tratare a Apei va fi construită în cadrul programului european EU4Moldova: Comunități Locale, o inițiativă a Echipei Europa, prin efort comun al Uniunii Europene și guvernul Austria, Germania și Polonia.

În acest context, Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, a vizitat zona unde este planificată construcția viitoarei (noi) Stații de Tratare a Apei Edineț, precum și teritoriul ce cuprinde priza de alimentare. De asemenea, însoțit de reprezentanții instituțiilor locale de resort, Ambasadorul Mažeiks s-a informat în detalii asupra etapei de proiectare tehnică a construcției, constrângerile bugetare existente, precum și impactul regional major și pe termen lung al proiectului.

Construcția în sine va fi realizată în conformitate cu toate standardele internaționale și naționale, fiind implicați experți internaționali și locali calificați. Agenția Austriacă pentru Dezvoltare este instituția care asigură implementarea proiectului.

Programului „EU4Moldova: Comunități Locale”, este finanțat de Uniunea Europeană, Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare (ADC) și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone – Asistența Poloniei; și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA) și Solidarity Fund PL (SFPL) în Moldova.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Un nou studiu al EU4Climate evidențiază angajamentul țărilor din Parteneriatului Estic față de acțiunile climatice în cadrul COP 27

Analiza comparativă a strategiilor de dezvoltare pe termen lung cu emisii reduse a țărilor din Parteneriatul Estic (PE) a fost prezentată astăzi, la un eveniment organizat în contextul COP 27, găzduit de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD).

La nivel global, țările își unesc eforturile pentru a lua măsuri în vederea atingerii obiectivelor climatice colective ale lumii, convenite în temeiul Acordului de la Paris și al Convenției-Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (CONUSC). La nivel local, [Strategiile de dezvoltare cu emisii reduse pe termen lung \(LT-LEDS\)](#) sunt, însă, unul dintre exercițiile-cheie de planificare pentru implementarea contribuțiilor naționale determinate (CND).

*„Susținerea partenerilor noștri estici să atenueze schimbările climatice și să avanseze către neutralitatea emisiilor de dioxid de carbon este o prioritate clară pentru UE”, a declarat Lawrence Meredith, Directorul pentru Vecinătatea estică a UE și consolidarea instituțiilor, din cadrul Directoratului General pentru Vecinătate și Extindere (DG NEAR) al Comisiei Europene. „Prin programul regional EU4Climate, facilităm acest proces, ajutând țările partenere să elaboreze strategii de dezvoltare cu emisii reduse, care sunt baza necesară pentru construirea unei economii eficiente din punctul de vedere al resurselor, cu emisii reduse și rezistente la schimbările climatice”, - **a adăugat el.***

În [studiul comparativ](#) accentul este pus pe obiectivele stabilite în proiectele LEDES, în special pe obiectivele CND suplimentare privind adaptarea și egalitatea de gen, precum și pe rolul UE în susținerea regiunii în sporierea ambiției pe termen lung în țările

Parteneriatului Estic. Armenia și Georgia afirmă că neutralitatea climatică este obiectivul național stabilit pentru anul 2050. Politica energetică sensibilă la dimensiunea de gen din Azerbaidjan privind utilizarea energiei hidro, a energiei solare și eoliene, dar și politicile privind eficiența energetică încurajează femeile și stimulează creșterea bunăstării, a egalității de gen și a justiției sociale. În Moldova, LEDES acoperă perioada până în 2030 și stabilește planul de acțiuni pentru implementarea CND2. În context, trebuie de menționat că ținta CND2 a Moldovei pentru 2030 conține cele mai mari ambiții. Totodată, strategia Ucrainei este de a atinge neutralitatea climatică până în anul 2060.

EU4Climate ajută guvernele din cele șase țări partenere din estul UE (Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina) să ia măsuri împotriva schimbărilor climatice și în favoarea unei economii cu emisii reduse și rezistentă la schimbările climatice. Finanțat de Uniunea Europeană (UE) și implementat de PNUD, EU4Climate sprijină țările în implementarea [Acordului de la Paris](#) și îmbunătățirea politicilor și legislației în domeniul climei, cu ambiția de a limita impactul schimbărilor climatice asupra vieții cetățenilor și de a face mai rezilienți la acestea.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Evaluarea și promovarea sistemului de etichetare ecologică în Republica Moldova, în conformitate cu cerințele UE

Proiectul Regulamentului etichetei ecologice, elaborat în cadrul EU4Environment Econbomia Verde a fost consultat cu părțile interesate. Astfel, la 27 decembrie 2022, împreună cu Programul „Uniunea Europeană pentru Mediu (EU4Environment)” și AO EcoContact, finanțat de UE, au organizat un atelier de dezbatere consultativă privind proiectul final de regulament privind eticheta ecologică.

Evenimentul a avut loc online și a reunit reprezentanți ai organismelor naționale de certificare și standardizare și reprezentanți ai asociațiilor de afaceri. În cadrul consultărilor, părțile implicate au discutat despre implementarea sistemului de etichetare ecologică în Republica Moldova și aplicarea Regulamentului (CE) nr. 66/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind eticheta ecologică a UE.

În esență, regulamentul urmărește să instituie o schemă voluntară de etichetare ecologică și să promoveze produse și servicii cu un impact redus asupra mediului pe parcursul întregului ciclu de viață, în comparație cu alte produse și servicii care fac parte din același grup de produse și servicii. Documentul stabilește, de asemenea, procedura de acreditare și înregistrare a organismelor de evaluare a conformității, cerințele pentru organismele de evaluare a conformității, procedura de evaluare a conformității produselor și serviciilor și de furnizare a certificatului de conformitate, criteriile de acordare a etichetei ecologice, inspecția produselor și serviciilor etichetate ecologic.

Regulamentul nu se aplică: medicamentelor de uz uman; produse medicinale veterinare; dispozitive medicale; produse alimentare și furajere; produse care conțin substanțe, amestecuri și preparate care pot fi clasificate ca toxice, periculoase pentru mediu, cancerigene sau mutagene pentru reproducere (CMR) în conformitate cu Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice.

În cadrul evenimentului a fost prezentat și simbolul etichetei ecologice de la Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală pentru înregistrare.

În următoarea fază, Regulamentul etichetei ecologice va fi consultat public înainte de a fi înaintat spre aprobare Cabinetului de Miniștri.

Pentru mai multe informații, accesați: <https://www.eu4environment.org>

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

EU4Environment Green Economy: grupul de lucru interministerial pentru promovarea dezvoltării durabile și a economiei verzi – 7 ani de activitate

În cadrul EU4Environment Green Economy s-a desfășurat Reuniunea Grupului de lucru interministerial pentru promovarea dezvoltării durabile și a economiei verzi -Comitetul Național de Implementare EU4Environment Economie Verde în Republica Moldova, care a marcat anul acesta 7 ani de activitate de la înființare, pentru revizuirea performanțelor promovării economiei verzi în Moldova.

Reuniunile Grupului de lucru interministerial al Republicii Moldova pentru promovarea dezvoltării durabile și a economiei verzi (care acționează și ca Comitetul Național de Implementare (NIC) pentru programul EU4Environment) au ca scop analizarea progresului în ecologizarea economiei naționale și discutarea activităților necesare de către toți cei relevanți. părțile interesate să accelereze acest proces.

Aceste reuniuni sunt susținute de programul EU4Environment, finanțat de UE, ca parte a componentei sale Rezultatul 1.1 privind „Proprietatea economiei verzi, coerența politicilor și coordonarea transsectorială”, care este implementat de Programul ONU pentru Mediu (UNEP). Datorită sprijinului UE și UNEP, Grupul de lucru interministerial a marcat recent 7 ani de activitate (2015-2022).

Reuniunile anterioare ale WG/NIC au avut loc pe 9 septembrie 2021 și 18 februarie 2022. Reuniunile au fost în format virtual și au participat CE, EUD, toți partenerii de implementare EU4Environment, PFN EU4Environment și membri NIC/WG și ONG-uri din Moldova. Au fost discutate și aprobate implementarea programului EU4Environment în Moldova în 2021 și

prezentarea planurilor/activităților detaliate în sub-componentele EU4Environment pentru septembrie-decembrie 2021 și a planurilor generale pentru 2022, inclusiv evenimente regionale EU4Environment. La reuniunea din 18 februarie 2022 au fost lansate raportul privind Indicatorii Creșterii Verzi/GGI-urilor și Platforma web privind GGI-urile, iar planurile de lucru pentru 2022 au fost prezentate și discutate.

Obiectivele întrunirii:

- » progresul EU4Environment în Moldova până în prezent (toți Partenerii EU4Environment Economie Verde);
- » pregătirile pentru Adunarea Regională EU4Mediu (OCDE);
- » obiectivele naționale BIG-E (Conferința ministerială Nicosia EfE) (Ministerul Mediului);
- » procesul de elaborare a Programului de promovare a Economiei Verzi pentru 2023-2027 (UNEP);
- » procesul de elaborare a Legii cu privire la plățile pentru poluare și taxele pentru resursele naturale (OCDE);
- » Ziua Mondială a Curățeniei 2022 în Moldova (campanie națională - 01-17.09.2022 și Ziua Curățeniei, 17 septembrie) (toți partenerii);
- » sinergii cu alte proiecte.

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Modul de viață durabil: de la managementul deșeurilor la mobilitatea urbană – promovat de Uniunea Europeană pentru Mediu Economia Verde în Moldova

**PLANETA NOASTRĂ
ESTE CASA NOASTRĂ.
SĂ O PĂSTRĂM CURATĂ!**

Finanțat de
Uniunea Europeană

Produsele pe care le cumpărăm și le consumăm, alimentația noastră, casele în care locuim, modul în care ne deplasăm, ceea ce facem în timpul liber și modul în care ne gestionăm deșeurile – toate acestea au un impact asupra planetei. Guvernele și întreprinderile au un rol crucial în promovarea durabilității, însă alegerile noastre zilnice sunt la fel de importante.

În Republica Moldova gestionarea îmbunătățită a deșeurilor și mobilitatea durabilă au fost identificate drept priorități strategice prin care cetățenii pot minimiza

în mod activ degradarea mediului, totodată îmbunătățindu-și sănătatea și bunăstarea, dar și economisind bani.

[EU4Environment Green Economy](#), finanțat de Uniunea Europeană, colaborează cu țările Parteneriatului Estic pentru a produce schimbări politice și legislative, pentru a face planificarea și investițiile mai ecologice, pentru a stimula adoptarea de tehnologii inovatoare, pentru a adopta noi modele de afaceri și pentru a crea locuri de muncă „verzi”.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Virginijus Sinkevicius, Comisarul pentru Mediu, Oceane și Pescuit: prima vizită de lucru în Republica Moldova

Comisarul european pentru Mediu, Oceane și Piscicultură, Virginijus Sinkevicius s-a întrunit pe 25 septembrie 2022 cu Ministra Mediului, Iordanca-Rodica Iordanov.

Vizita de nivel înalt denotă dorința Republicii Moldova de a deveni mai rezilientă în fața schimbărilor climatice și a se alinia cât mai curând legislației de mediu din Europa.

Ministra Iordanov a apreciat vizita Comisarului european pentru mediu, Virginijus Sinkevicius în Moldova ca un mare sprijin atât pentru mediu, cât și pentru agenda țării în politici de mediu.

„motivele problemei, de aceea, acum avem nevoie de a acționa”,

a menționat Ministra Mediului, Iordanca Iordanov.

„Criza în domeniul mediului ne afectează pe toți. Seceta, inundațiile, deșertăciunile au un impact global, mediul nu are hotare. Neglijând riscurile pe termen lung, ne vom lupta cu consecințe, dar fără a scăpa de

Comisarul european pentru mediu, Virginijus Sinkevicius a afirmat că UE va continua să acorde Ministerului Mediului asistență tehnică în vederea consolidării capacităților instituționale.

„Susținerea pentru domeniul resurselor de apă va continua să rămână o prioritate, în special în contextul impactului schimbărilor climatice.”,

a declarat Virginijus Sinkevicius.

Totodată, Comisarul european pentru mediu, Virginijus Sinkevicius a vorbit de provocările Moldovei în procesul aderării și armonizarea la legislația UE:

„Implementarea Aquis-ului comunitar nu este un proces simplu dar cu partenerii corecți totul e posibil”, a afirmat Virginijus Sinkevicius.

La moment, Ministerul Mediului lucrează la dezvoltarea politicilor intersectoriale și integrarea standardelor UE de mediu în diferite sectoare, la un șir de documente strategice și acte normative care să fie armonizate cu Pactul Verde European, cu accentul pe angajamentele din Acordul de Asociere: transpunere, implementare și punere în aplicare.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Virginijus Sinkevičius: „Făceți-vă auzită vocea! Politicienii trebuie să găsească soluții pentru a reduce consecințele și daunele cauzate de deciziile adoptate asupra mediului”

Aflat într-o vizită oficială de două zile în Republica Moldova, Virginijus Sinkevičius, Comisarul Uniunii Europene pentru mediu, oceane și pescuit, s-a întâlnit cu Tinerii Ambasadori Europeni la sediul Centrului de Informare al UE la Chișinău, Europe Café. Tinerii Ambasadori Europeni au avut ocazia de a aborda aspecte ce țin de măsurile, pe

care trebuie să le întreprindă Republica Moldova, în contextul statutului de candidat la UE, în domeniul protecției mediului; impactul războiului din Ucraina asupra mediului, consecințele daunelor cauzate asupra mediului în Ucraina pe termen lung și alte subiecte.

„Făceți-vă auzită vocea, Politicienii trebuie să găsească soluții pentru a reduce daunele și consecințele cauzate de deciziile adoptate asupra mediului. Trebuie să le puneți întrebări și cereți să fie responsabili pentru acțiunile lor.”

a subliniat Virginijus Sinkevičius.

Virginijus Sinkevičius a fost membru al Parlamentului Lituaniei și lider al grupului Uniunea Fermierilor și Verzilor din Lituania. Din noiembrie 2017, a fost ministru al Economiei și Inovației în Lituania. În 2018, a fost inclus în lista 100 cei mai influenți tineri din Guvern și a obținut premiul pentru cea mai bună soluție pentru un mediu de afaceri mai bun.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Comisarul Sinkevičius a încurajat Tinerii Ambasadori Europeni să ia atitudine și să introducă un nou model de comportament în comunitățile lor.

„Totul începe de acasă. Când alegem să folosim bicicleta în loc de o mașină, când alegem să reciclăm și să renunțăm la utilizarea plasticului. Acțiunile mici aduc schimbări mari și fiecare pas contează în comunitatea noastră.”

aa menționat Comisarul European.

Întâlnirea cu Tinerii Ambasadori Europeni a fost urmată de un dialog între Comisarul European și reprezentanții Societății Civile pe subiecte legate de apropierea politicilor în domeniul mediului, în contextul statutului de țară candidată la UE.

De asemenea, cu această ocazie, Comisarul Sinkevičius a oferit interviuri presei locale.

Uniunea Europeană va oferi sprijin financiar Republicii Moldova pentru proiecte de mediu și de acțiuni climatice în cadrul Programului `LIFE`

Comisarul european pentru mediu, oceane și pescuit, Virginijus Sinkevicius, a semnat pe 26 noiembrie 2022 cu prim-ministra Republicii Moldova, Natalia Gavrilița, Acordul privind participarea Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene pentru mediu și politici climatice „LIFE” (în continuare – LIFE).

LIFE este singurul program al Uniunii Europene dedicat exclusiv mediului, care are obiectivul de a contribui la tranziția către o economie durabilă și eficientă, bazată pe surse regenerabile de energie și pe principiile economiei circulare, precum

și pentru protejarea naturii, îmbunătățirea calității aerului și a apei și la intensificarea epurării apelor reziduale.

LIFE include inițiativele și proiectele Uniunii Europene pentru cercetare, inovare și programele de finanțare la scară largă.

În iulie 2022, Comisia a lansat negocierile privind asocierea la LIFE cu mai multe țări din afara UE, inclusiv cu Republica Moldova, care permit acestor țări să se alăture programului prin acorduri bilaterale de asociere. Aderarea la LIFE va ajuta Republica Moldova să promoveze tehnici, abordări și bune practici inovatoare de mediu și climă care vor contribui la o economie circulară,

rezilientă la schimbările climatice și care protejează și restaurează natura.

Prin participarea la Programul LIFE, Republica Moldova va putea beneficia de finanțarea mai multor proiecte, care se referă la biodiversitate, economie circulară, tranziție către energia curată, precum și atenuarea și adaptarea la climă. Propunerile

de proiecte vor putea fi depuse de entitățile publice, întreprinderile private, ONG-uri sau organizații ale societății civile.

Bugetul total al programului LIFE pentru 2021-2027 - 5,4 miliarde euro. Acesta a cofinanțat peste 5.800 de proiecte în întreaga UE și nu numai.

După semnarea Acordului LIFE, oficialii au participat la acțiunea de plantare de 12 arțari, simbolizând drapelul Uniunii Europene, în Grădina Botanică din mun. Chișinău. Prin această acțiune, Comisarul European pentru mediu, oceane și pescuit, Virginijus Sinkevicius, și-a manifestat solidaritatea cu inițiativa „Plantează-ți Viitorul” – campanie de înverzire a Moldovei, derulată sub egida autorităților de stat din țară.

Mai multe informații despre Programul UE pentru mediu și politici climatice LIFE pot fi accesate la următorul link: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/programme-environment-and-climate-action-life_ro

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

TRANSFORMARE DIGITALĂ REZILIENTĂ

EU4Moldova: Startup City Cahul: nouă antreprenori din sudul țării au participat la programul "Digital Upgrade" - pentru a-și dezvolta abilitățile digitale și a afla mai multe despre inovațiile în dezvoltarea afacerilor

Nouă antreprenori din sudul țării, care au afaceri în agricultură și industria alimentară, au participat la programul Digital Upgrade pentru a afla cum pot să-și transforme întreprinderile cu ajutorul inovațiilor. Ajuns la final, programul le-a oferit reprezentanților IMM-urilor cunoștințe și informații care le vor permite să achiziționeze, să genereze și să disemineze soluții tehnologice și digitale legate de automatizarea proceselor, vânzări, marketing etc.

Datorită sesiunilor de formare din cadrul Digital Upgrade, antreprenorii au început deja să pună în aplicare diverse instrumente și aplicații de lucru.

"Pentru a ne ține afacerile pe linia de plutire este necesar să ținem pasul cu tehnologiile moderne. Noi, antreprenorii zilei de azi,

suntem norocoși să putem participa la cursuri de instruire gratuite cu mentori valoroși. Aceste oportunități de a învăța și a obține informații noi, ne scot din rutina cotidiană operațională în care suntem prinși și ne ajută să ne vedem afacerea din alta perspectivă, ne ajută să găsim soluții viabile pentru provocările de moment și să găsim oportunități de dezvoltare. Ca antreprenori sunt uimită cât efort se face din partea organizatorilor pentru a ne informa și a ne susține. Sper să fie cât mai mulți antreprenori care vor beneficia de aceste oportunități și care vor fi destul de curajoși și determinați să participe în proiectele propuse și să implementeze cunoștințele obținute în companiile sale."

**spune Natalia Arman-Matas,
antreprenoare din orașul Cahul.**

Participanții au manifestat un interes deosebit pentru soluțiile de automatizare a proceselor, întrucât acestea le permit să economisească timp și bani, dar și să crească indicii de productivitate.

Pentru unii antreprenori, platformele de digitalizare au fost o adevărată noutate, iar pentru alții - a apărut necesitatea de a ridica nivelul de digitalizare a angajaților. Totodată, la Digital Upgrade, un accent sporit a fost pus pe importanța rețelelor sociale în calitate de instrument de promovare și sporire a vânzărilor.

În același timp, reprezentanții IMM-urilor din sudul țării au fost ajutați să creeze strategiile de dezvoltare a afacerilor și au avut parte de sesiuni de informare la care au participat experți din domeniu.

“Sunt multe lucruri utile pe care le-am aflat în cadrul sesiunilor de tracking. Recomand cu siguranță, asemenea sesiuni, în special celor care într-adevăr sunt hotărâți să învețe ceva nou.”

spune Veaceslav Burlacu, beneficiar al programului Digital Upgrade.

Totalizarea rezultatelor programului Digital Upgrade au avut loc la Cahul, cu scopul de a identifica necesitățile antreprenorilor.

Alături de participanții Digital Upgrade, la eveniment a participat Liliana Ceclu, decan al Facultății de Economie, Inginerie și Științe Aplicate a Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, care a evidențiat rolul instituției în susținerea antreprenorilor, prin consiliere, oferirea forței de muncă, precum și crearea de softuri inteligente destinate automatizării proceselor.

„Universitățile din Republica Moldova constituie unul dintre elementele importante din triunghiul cunoașterii: educație, cercetare, inovare. Acesta este o prioritate în procesul formării societății actuale, care permite dezvoltarea predării-învățării antreprenoriale și îmbină perfect educația cu cercetarea-dezvoltarea-inovarea, pentru a contribui la dezvoltarea unei economii sustenabile.”

afirmă Liliana Ceclu.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Programul Digital Upgrade a fost realizat în cadrul EU4Moldova: Startup City Cahul, proiect implementat de ATIC și finanțat de Uniunea Europeană în parteneriat cu Suedia.

Programul și-a propus să ofere un cadru de învățare și schimb de experiență care să contribuie la dezvoltarea capitalului uman

prin consolidarea capacităților IMM-urilor din regiunea Cahul, să stimuleze cererea de produse și servicii digitale inovatoare în regiune, precum și să-i încurajeze pe proprietarii și administratorii de IMM-uri să inițieze programe de digitalizare prin atragere de investiții și granturi oferite în acest scop.

EU4Moldova: Startup City Cahul a lansat primul accelerator de turism din Moldova pentru a susține digitalizarea afacerilor în turism

Regiunea Cahul este una dintre cele mai vizitate zone turistice din Republica Moldova și pune la dispoziția oaspeților din țară și de peste hotare numeroase resurse naturale, antropice, etnografice și de recreere. Pentru a valorifica din plin potențialul turistic al regiunii, EU4Moldova: Startup City Cahul a lansat primul Accelerator de Turism din Moldova, la care au participat 15 proprietari

de pensiuni și hoteluri din Cahul. Aceștia au pus bazele site-ului Cahul.travel, o platformă online comună a pensiunilor din sudul țării, care va facilita alegerea locurilor de cazare pentru turiști. Totodată, participanții la Acceleratorul de Turism au creat un concept al unui eveniment anual de promovare a turismului în regiunea Cahul.

Sudul Republicii Moldova surprinde cu locuri pitorești, în care frumusețea naturii și tradițiile milenare se împletesc pentru a le oferi vizitatorilor o experiență autentică. Muzeul Pâinii din satul Văleni, stejarii centenari din satul Doina, Valul lui Traian, Colinele de Aur și Drumul lui Petru Rareș din satul Văleni, numeroase biserici, monumente, vinării și zone de agrement sunt doar câteva dintre punctele de atracție de pe harta regiunii Cahul.

Tot aici se află și rezervația științifică Prutul de Jos, înscrisă în Rețeaua mondială UNESCO a Rezervațiilor Biosferei. Din cadrul rezervației face parte și lacul Beleu, cel mai mare lac natural din Moldova.

Tehnologiile digitale sunt capabile să promoveze pe scară largă aceste destinații unice. Conștienți de acest lucru, proprietarii de pensiuni și hoteluri din Cahul depun eforturi pentru a folosi instrumentele inovative în beneficiul propriilor afaceri.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

În cadrul primului Accelerator de Turism în Moldova, aceștia au avut parte de workshop-uri tematice, au creat pagini pe rețelele de socializare, au avut parte de audit și recomandări, de mentorat extern din partea experților, precum și de sesiuni foto profesionale ale hotelurilor și pensiunilor.

Una dintre participantele la program este Ana Capraru, proprietara bazei de odihnă „La Cotihana”. Amplasată în apropierea

orașului Cahul, pensiunea pune la dispoziția turiștilor 7 foișoare și o căsuță din lemn, toate amenajate în stil tradițional.

Unul dintre punctele de atracție ale bazei de odihnă este „piscina-ciubăr”, construită din lemn, în care apa este încălzită prin intermediul unei sobe. Soba se alimentează cu lemne prin partea superioară și asigură apa caldă pentru oaspeții dornici de relaxare, în special în perioada rece a anului.

Ana Capraru spune că Acceleratorul de Turism a ajutat-o să-și lărgescă viziunile cu privire la cum pot fi promovate și extinse serviciile turistice.

„Acceleratorul Turismului din Cahul e un proiect frumos, cu o echipă fenomenală, care ne-a ajutat mult cu toate evenimentele organizate. În primul rând, datorită acestuia am reușit să ne cunoaștem mai bine între noi, actorii turismului rural din Cahul, lucru foarte important pentru dezvoltarea fiecăruia. Am primit exemple vii de succes în practicarea turismului rural și ne-a fost oferită posibilitatea să discutăm individual cu antreprenori cu experiență. În urma acestui proiect am primit sfaturi

utile, posibilitatea să creăm parteneriate frumoase, o viziune mai clară a afacerii noastre și o doză bună de inspirație.”,

declară Ana Capraru.

În cadrul acceleratorului, 13 participanți și-au diversificat ofertele, 4 participanți și-au ajustat prețurile și 6 participanți sunt în proces de integrare a metodelor de plată online.

„Acceleratorul de turism mi-a pus în ordine ideile, pentru că am avut de-a face cu experți din domeniul turismului și marketingului și pentru faptul că ne-a unit pe o singură

platformă. Noi nu suntem concurenți, ci parteneri. Oferim turiștilor posibilitatea să își aleagă, în funcție de preferințe, serviciile de care doresc să beneficieze, începând de la tipul de cazare, masă, dar și activitatea care doresc să o practice. Datorită acceleratorului, am devenit mult mai competitivi și motivați pentru ca, în calitate de prestatori de servicii, să îmbunătățim serviciile, să facem schimb de experiență cu celelalte pensiuni și, totodată, să cazăm un grup mare de turiști.”

a declarat Neagu Lorina, fondatoarea agropensiunii „Potcoava Verde” din localitatea Slobozia Mare.

Alături de proprietarii de pensiuni și hoteluri, la accelerator au participat și reprezentanții unor stațiuni balneo-sanatoriale din regiune.

„La prima vedere pare că nu avem tangență cu turismul, pentru că, la noi, pacienții vin pentru proceduri balneo-sanatoriale, dar pacientul nostru de azi devine turistul de mâine, devenind interesat de locuri frumoase în afara teritoriului. Astfel,

datorită Acceleratorului de Turism, am format potențiali parteneri, am beneficiat de multe workshop-uri informative, vizite turistice, ateliere de lucru cu oameni cu experiență, care ne-au explicat tehnici de atragere a vizitatorilor, metode de promovare și marketing digital.”

a declarat Natalia Munteanu, reprezentantă a Sanatoriului „Nufărul Alb” din orașul Cahul.

Acceleratorul de turism este realizat de către XY Partners în cadrul proiectului EU4Moldova: Startup City Cahul, implementat de ATIC și finanțat de UE în parteneriat cu Suedia. Deschiderea oficială a programului a avut loc pe 7 septembrie. În Republica Moldova, Acceleratorul de Turism pentru regiunea Cahul este primul de acest gen, fiind un proiect care contribuie la dezvoltarea regiunii, oferind soluții inovative ce pot ajuta la depășirea dificultăților din sector și la creșterea potențialului regional. XY Accelerator V a fost realizat de XY Partners în cadrul EU4Moldova: Startup City Cahul, proiect implementat de ATIC și finanțat de Uniunea Europeană în parteneriat cu Ambasada Suediei.

De la conștientizare la acțiune: dezvoltarea antreprenoriatului femeilor în Parteneriatul Estic

Antreprenoriatul și inovarea femeilor în țările partenere din est a fost punctul central al evenimentului virtual de networking Women4Digital Future (Femeile pentru un viitor digital) din 28 noiembrie 2022. EU4Digital ICT Innovation a găzduit întâlnirea, care a reunit peste 70 de participanți din aproximativ 60 de afaceri inovatoare conduse de femei și organizații din ecosistemul Parteneriatului Estic precum și experți care lucrează în domeniul antreprenoriatului femeilor.

Reprezentanți de la nivel ministerial, agențiile care coordonează dezvoltarea ecosistemelor de inovare și alți actori, cum ar fi organizațiile de inovare, de sprijin financiar și consultanță, care întăresc ecosistemele de start-up, asociațiile de afaceri în domeniul TIC și organizațiile de sprijinire a femeilor s-au alăturat apelului. Discuția a explorat lacunele existente în ceea ce privește încurajarea, precum și oportunitățile de sprijin disponibile în cadrul UE.

„Lucrul inteligent de făcut”

Liderul echipei programului EU4Digital, domnul Artūras Piliponis, a deschis evenimentul și a prezentat programul EU4Digital. Domnul Thibault Charlet,

Managerul Programului Dezvoltare Digitală și Economică la DG NEAR (Comisia Europeană), a susținut apoi discursul principal, prezentând prioritățile UE și câteva programe finanțate de UE care abordează antreprenoriatul femeilor, incluziunea financiară și abilitățile digitale și care sunt accesibile organizațiilor din regiunea Parteneriatului Estic. De exemplu, WEGate susține femeile antreprenoare în demararea și dezvoltarea afacerilor lor; platforma Womenat este rețeaua europeană pentru femeile profesioniste din economia digitală; iar programul Women in Business/ Femei în Afaceri al Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) oferă finanțare și consiliere în afaceri. Mesajul său principal a fost că egalitatea de gen are un impact puternic pozitiv asupra PIB-ului și că sprijinirea abilității economice a femeilor, a incluziunii financiare și a inovației este vitală pentru creșterea economică, prosperitate și competitivitate.

Oportunități de mentorat

Participanților le-a fost prezentat apoi Women Go Tech – un program de mentorat de succes inițiat în Lituania, care încurajează femeile să aleagă cariere în TIC și inginerie. Co-fondatoarea dna Žydrūnė Vitaitė a

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

prezentat inițiativa, menționând că femeile sunt adesea în minoritate în echipele tehnice și grupurile de luare a deciziilor. Aceasta a fost propria ei experiență de lucru în industria tehnologică, care a inspirat-o să „facă ceva în plus” pentru a schimba situația.

Tehnologia îmbrățișează o gamă largă de oportunități profesionale dincolo de codificare, a explicat Žydrūnė Vitaitė, prezentând cursul de orientare „Discover Tech” (Descoperă Tehnologia), care a fost o componentă importantă în educarea femeilor despre potențialele oportunități de carieră și creând un grup de 10.000 de participanți pentru programul de mentorat. Women Go Tech în limba engleză se extinde pentru a include Europa Centrală și de Est, așa că participanții PaE sunt bineveniți. În plus, experiența Women Go Tech a inspirat Programul EU4Digital să își dezvolte ghidul privind crearea de programe de mentorat pentru a reduce decalajul de gen în TIC în țările partenere din est. Ea a fost expertul cheie care a împărtășit cele mai bune practici lituaniene cu participanții la eveniment și continuă colaborarea pentru a dezvolta programe similare în țările partenere din est, cu accent în prezent pe Georgia.

Organizația profesională non-profit și apolitică Women Business Angels (WBA) a fost prezentată în a doua parte a evenimentului. Aceasta abilitază femeile și bărbații să devină „investitori providențiali” (persoane fizice care oferă capital pentru o afacere sau start-up) și antreprenori competitivi la nivel internațional. Dna Renata Anna Jakska, care este manager de proiect la WBA, a oferit o privire de ansamblu asupra sprijinului și serviciilor oferite, care includ promovarea politicilor pentru a aborda provocările cu care se confruntă femeile.

WINGATE este un proiect implementat împreună cu WBA. Acesta oferă un centru de cunoștințe online inovator pentru întreprinderile deținute de femei, oferind o oportunitate unică pentru investițiile providențiale, inclusiv în unele dintre țările partenere din est, cum ar fi Moldova.

Investiții și finanțare

În cele din urmă, co-CEO al Female Founders (Fondatoarele), a prezentat această comunitate puternică de 65.000 de investitori, operatori, profesioniști în afaceri și lideri antreprenori, precum și o varietate de oportunități pentru start-up-uri conduse de femei. Organizația oferă programul de leadership „Women Lead F”, cu o durată de 3 luni, precum și acceleratorul de pregătire pentru investiții „Grow F”, cu o durată de 3 luni, destinat întreprinderilor conduse de femei. Female Founders găzduiește, de asemenea, cele mai importante evenimente europene pentru antreprenoriatul feminin, „Lead Today”. Shape Tomorrow.” și „DEI Bootcamp”, care reunesc companii europene pentru a genera noi contacte de afaceri și contracte.

De la conștientizare la acțiune

În calitate de moderator al evenimentului, liderul domeniului tematic al EU4Digital – Inovare în domeniul TIC, dna **Anna Pobol**, și-a exprimat recunoștința pentru deschiderea organizațiilor UE de a împărtăși cele mai bune practici și oportunități de cooperare cu părțile interesate din PaE. Ea a subliniat importanța proactivității pentru organizațiile ecosistemului de inovare din cadrul Parteneriatului estic – pentru ca organizațiile să treacă de la conștientizarea oportunităților la acțiune. Ea a spus că acest eveniment de networking a fost începutul unei călătorii și sunt așteptate rezultate sub formă unor noi parteneriate și a unor noi participanți la comunitățile și inițiativele organizațiilor UE.

- » [Prezentarea Comisiei Europene](#)
- » [Prezentarea Women Go Tech](#)
- » [Prezentarea Women Business Angels](#)
- » [Prezentarea Future Founders](#)

Pentru mai multe informații, accesați: <https://eufordigital.eu/ro/de-la-constientizare-la-actiune-dezvoltarea-antreprenoriatului-femeilor-in-parteneriatul-estic/>

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Activitățile EU4Digital privind normele în domeniul telecomunicațiilor au fost revizuite la prima întâlnire cu EaPeReg

Învățarea, crearea de rețele și cooperarea sunt cheia succesului activităților privind normele în domeniul telecomunicațiilor ale Inițiativei EU4Digital. Acest lucru a fost convenit cu ocazia prezentării realizărilor recente și a obiectivelor viitoare în domeniul tematic al [normelor privind telecomunicațiile](#) în cadrul Grupului Reglementatorilor în domeniul comunicațiilor electronice din Parteneriatului Estic (EaPeReg) care a avut loc la București, România, la 13 octombrie 2022. Aceasta a fost prima întâlnire privind normele în domeniul telecomunicațiilor în contextul Fazei II a Programului EU4Digital.

Aproximativ 25 de experți din echipa EU4Digital Telco Rules și [EaPeReg](#), țările partenere din est (Armenia, Azerbaidjan, Georgia și Moldova) și state membre ale UE (Republica Cehă, Irlanda, Lituania, Letonia și România) s-au alăturat evenimentului în persoană sau online. Ei au analizat realizările privind normele în domeniul telecomunicațiilor ale proiectului în Faza I a programului EU4Digital și planurile pentru Faza II. Reflecția asupra activităților din Faza I a relevat importanța învățării din cele mai bune practici, construirea unei rețele interne puternice și cooperarea cu părțile interesate

naționale. Având în vedere conflictul actual din Ucraina, participanții au recunoscut că activitățile din faza a II-a vor necesita flexibilitate și o abordare ad-hoc.

Activitățile privind normele în domeniul telecomunicațiilor din Faza II a Programului EU4Digital se vor concentra în continuare pe teme legate de roamingul internațional, banda largă și spectrul de frecvențe. Acestea se vor baza pe munca de bază depusă în faza I, și anume, monitorizarea și sprijinirea punerii în aplicare a Acordului regional de roaming (RRA) și a Acordului regional privind spectrul de frecvențe radio (RSA), elaborarea de acorduri de roaming între țările partenere din est și statele membre ale UE și pregătirea unei analize a pieței de bandă largă, printre altele.

Din 2019, [Inițiativa UE4Digital](#) a Uniunii Europene a sprijinit eforturile de a realiza o infrastructură digitală și de telecomunicații sigură și durabilă în toate țările din [Parteneriatul Estic](#). Programul EU4Digital este programul central al Inițiativei EU4Digital. Faza II a [Programului EU4Digital a început oficial](#) la 25 octombrie 2022 și este planificată să continue până în 2025.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Grupul de lucru Moldova LEADER IT Soft se reunește pentru a discuta și valida planul de acțiuni privind dezvoltarea softului de digitalizare a abordării LEADER în Moldova

La 19 decembrie 2022, grupul de lucru Moldova LEADER IT Soft (MLIS) s-a întrunit în cadrul unui atelier de lucru facilitat de compania IT contractată, pentru a discuta despre elaborarea, testarea și lansarea softului care va digitaliza abordarea LEADER în Moldova. În cadrul atelierului, grupul de lucru format din reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA), Agenției de Intervenție și Plăți în Agricultură (AIPA), Rețelei Naționale LEADER (RNL) și membrii a 5 Grupuri de Acțiune Locală (GAL), alături de Solidarity Fund PL în Moldova au analizat prototipul general al platformei MLIS și au abordat funcționalitatea softului la diferite etape de implementare a Programului

LEADER. În urma atelierului de lucru și a validării planului de acțiuni, compania IT va dezvolta și testa funcționalitățile software-ului împreună cu membrii-cheie ai grupului de lucru MLIS pentru a asigura buna funcționare a sistemului. În același timp, grupul de lucru MLIS va continua să consulte conceptul de software cu GAL-urile pentru a le informa cu privire la funcționalitățile sistemului și la modul în care acesta va facilita procesele de aplicare și evaluare a aplicațiilor în cadrul Programului LEADER, explicând totodată modul în care sistemul va permite monitorizarea completării Strategiilor de Dezvoltare Locală (SDL).

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Moldova LEADER IT Soft reprezintă o soluție IT care va facilita sinergia operațională între toți actorii implicați în Programul LEADER. Odată dezvoltat, softul va intra în gestiunea MAIA și va fi administrat de AIPA. Dezvoltarea softului este finanțată în cadrul programului "EU4Moldova: Comunități Locale", iar menținerea acestuia va fi realizată din contul și în limita bugetului de stat, planificat în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu pentru anii 2023-2024, precum și din alte surse în conformitate cu legislația națională. Platforma MLIS va fi lansată în toamna anului 2023, cu o fază pilot programată pentru perioada iunie-august 2023.

Platforma Moldova LEADER IT Soft este susținută în cadrul programului "EU4Moldova: Comunități locale", finanțat de Uniunea Europeană, Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare (CAD) și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone - ajutor polonez; și implementat în comun de Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (AAD) și Solidarity Fund PL (SFPL) în Moldova.

Excursie în lumea digitală: 33 de elevi din sudul țării au descoperit tehnologiile din cadrul Tekwill și Universitatea Tehnică a Moldovei

Laboratoare digitale, spații de coworking, roboți și programe inovatoare. Sunt doar câteva dintre „punctele de atracție” pe care 33 de elevi din sudul țării au avut ocazia să le cunoască la Chișinău. Însoțiți de profesori,

aceștia au mers într-o vizită de studiu la Tekwill și Universitatea Tehnică a Moldovei, unde au descoperit cele mai îndrăznețe proiecte și cele mai noi tehnologii din țară.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Cei 33 de tineri din clasele X-XII au vizitat laboratoarele UTM, spațiile Youth Maker Club, Fab Lab Chișinău, precum și Tekwill Academy Kids, care este cel mai dotat laborator de robotică și electronică din Republica Moldova, dar și locul în care au fost realizate peste 30.000 de mecanisme, roboți, lucrări de design și programe funcționale.

„Am fost plăcut surprinși de oportunitățile pe care ni le oferă domeniile viitorului. Suntem extrem de mulțumiți și fericiți de modul productiv în care am petrecut această zi. Putem spune din toată inima că IT-ul merită atenția noastră.”, spune Simona Andreea Russu, elevă a Liceului Teoretic „Mihai Eminescu”

spune Simona Andreea Russu, elevă a Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” din municipiul Cahul.

Totodată, reprezentanții Asociației Naționale a Companiilor din Domeniul Tehnologiilor Informaționale și al Comunicațiilor (ATIC), precum și profesorii din cadrul Universității

Tehnice a Moldovei le-au povestit elevilor despre oportunitățile pe care le oferă domeniul IT, dar și despre tendințele de pe piața muncii.

După ce au vizitat Tekwill, laboratoarele digitale, precum și Facultatea de Calculatoare, Informatică și Microelectronică a UTM, care are astăzi peste 2.600 de studenți, tinerii ne-au spus că vizita i-a inspirat mult, iar unii dintre ei au devenit și mai interesați în alegerea unei cariere în domeniul IT.

„Aș dori să aduc mulțumiri proiectului EU4Moldova: Startup City Cahul pentru oportunitatea de a vizita Tekwill și UTM. Alături de colegii mei, am petrecut o zi valoroasă și am aflat lucruri interesante și utile, sporindu-ne interesul de a alege o carieră conexă domeniului tehnologiilor informaționale.”,

spune Xenia Scripnic, elevă a Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din municipiul Cahul.

Vizita de studiu a fost organizată în cadrul proiectului EU4Moldova: Startup City Cahul, implementat de ATIC și finanțat de UE în parteneriat cu Ambasada Suediei.

Conceptul „Școala Digitală” va fi implementat în 25 de instituții de învățământ din R. Moldova, cu suportul UE

Proiectele „Tekwill în Fiecare Școală” și EU4Moldova: Startup City Cahul au prezentat conceptul „Școala Digitală”, care urmează a fi implementat în 25 de instituții de învățământ din Republica Moldova, selectate în urma unui concurs național.

Inițiativa „Școala Digitală” vine să susțină viziunea de digitalizare a educației din țară. Conceptul presupune ghidarea instituțiilor în procesul de transformare și digitalizare, pe parcursul unui an academic.

Instituțiile care participă la programul „Școala Digitală” sunt 25 de școli din raioanele Leova, Cantemir, Taraclia, Cahul, Vulcănești, Briceni, Fălești, Florești, Călărași, Hîncești, Ialoveni, din municipiile Chișinău și Bălți, precum și din UTA Găgăuzia.

În parcursul de transformare digitală, acestea vor implementa programul Microsoft Office 365 pentru Educație, ceea ce le va permite cadrelor didactice să comunice, să colaboreze și să evalueze proiectele elevilor mai eficient.

Totodată, pe toată tehnica de calcul din școli va fi instalat softul Windows licențiat. Instituțiile vor fi conectate la rețeaua de internet de mare viteză, pusă la dispoziție de furnizori locali.

În școli va fi implementat modelul OECD Learning Compass (Busola Învățării) în timpul orelor, ceea ce presupune învățarea bazată pe competențe. De asemenea, instituțiile vor putea oferi interactivitate studiului la discipline precum chimie, fizică, biologie, geografie, prin integrarea modelelor 3D din librăria Corinth.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Printre instituțiile care vor trece prin acest proces se numără și Liceul Teoretic „D. Cantemir” din orașul Cantemir, unde primele transformări se fac deja simțite. Instituția a fost dotată cu un Laborator Digital, unde 95 de elevi pot studia design grafic, programarea algoritmilor în C/C++, proiectarea și dezvoltarea web, antreprenoriat.

În laborator au fost instalate deja 10 calculatoare și 10 laptop-uri, un proiector cu tablă interactivă și o imprimantă performantă.

„Dezvoltarea digitală a instituției presupune transformarea elevilor în co-designeri ai curriculei, formarea competenței digitale a elevilor, cadrelor didactice și a unui mediu TIC puternic, inovator, competitiv și sigur. Implementarea strategiei va forma o comunitate educațională dezvoltată digital, inovatoare și incluzivă, un mediu de colaborare care încurajează munca inovatoare a tuturor persoanelor și asigură o dezvoltare durabilă în toate domeniile.”

a declarat Elena Macaria, directoarea Liceului Teoretic „D. Cantemir”, or. Cantemir.

Cele 25 de școli vor fi ajutate să dezvolte proiecte STEAM, iar cadrele didactice vor fi asistate în integrarea metodologiei „Clasa Inversată”. Un element important este și faptul că elevii instituțiilor vor putea studia discipline opționale ce țin de profesiile viitorului, oferite de programul „Tekwill în Fiecare Școală”.

„În acest an, alte 6 școli din regiunea de Sud vor putea deschide în incinta lor un Laborator Digital. Aceste spații de învățare inovatoare sunt perfecte pentru acei studenți care nu dețin un dispozitiv digital acasă, deoarece oferă acces la oportunități egale de dezvoltare și avansarea abilităților digitale. Sunt încântat să știu că șase școli din proiectul EU4Moldova: Startup City Cahul fac, de asemenea, parte din inițiativa Școala Digitală și, astfel, pe calea dezvoltării și adoptării unei strategii de transformare digitală și pedagogică.”

a declarat Boris Filipov, Manager de Proiect, Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Timp de un an, instituțiile urmează a fi asistate de experți educaționali, atât locali cât și internaționali, cu scopul de a dezvolta strategia de transformare digitală, a îmbunătăți infrastructura, tehnica de calcul, precum și procesele de comunicare și colaborare dintre elevi, profesori și părinți.

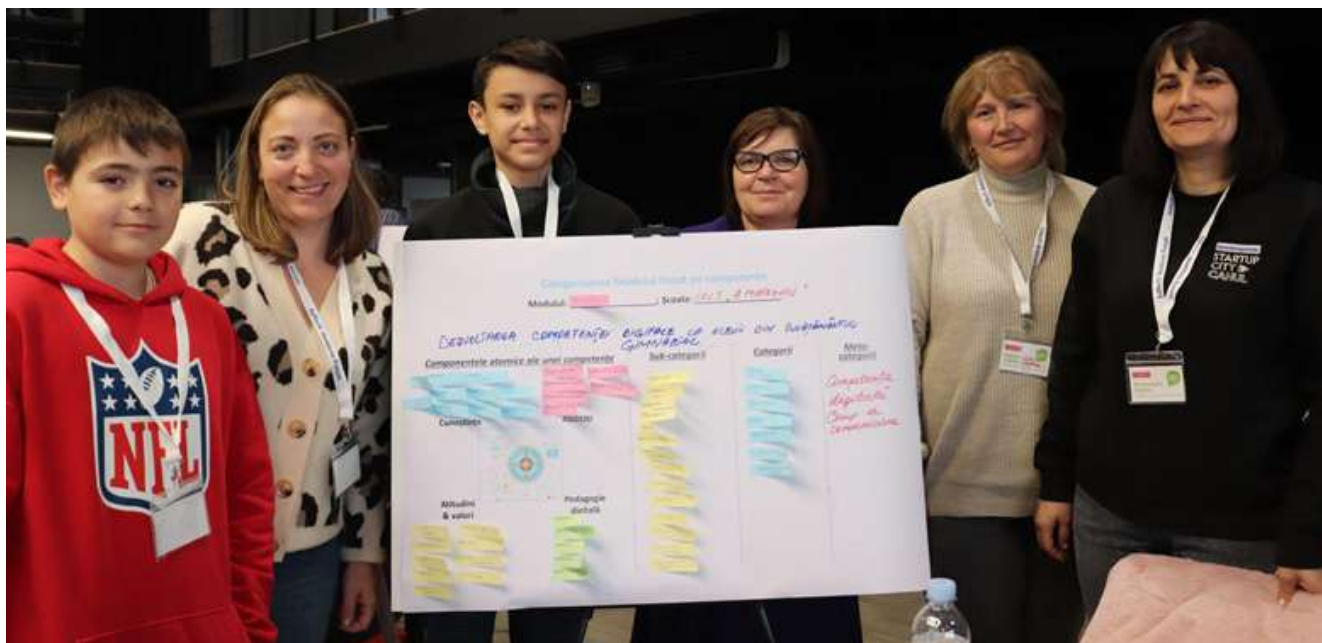
forță de muncă calificată în STEM în țară. Mă bucur să văd că educația STEM este susținută și de inițiativa „Școala Digitală” în Moldova.”

a declarat Katarina Fried, Ambasadoarea Suediei în Republica Moldova.

„Suedia este un mare susținător al educației STEM, deoarece a avut un impact mare asupra economiei noastre și a satisfăcut cererea puternică pentru o

Inițiativa „Școala Digitală” este dezvoltată de către EU4Moldova: Startup City Cahul și „Tekwill în Fiecare Școală”.

EU4Moldova: Startup City Cahul este un proiect implementat de ATIC și finanțat de Uniunea Europeană în parteneriat cu Ambasada Suediei.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Granturi pentru digitalizare. Afacerile din regiunea Cahul vor beneficia de finanțare în valoare totală de 7,8 milioane de lei

Companiile, organizațiile și instituțiile publice din sudul țării pot beneficia de granturi în valoare de până la 780 de mii de lei, oferite pentru digitalizarea afacerilor. Programului Digital Impact 2022-2023 va fi

implementat de EU4Moldova: Startup City Cahul și are un buget total de 7,8 milioane lei, fiind finanțat de Uniunea Europeană prin intermediul Suediei.

Scopul programului este să accelereze transformarea digitală în sectoarele public și privat, prin testarea și extinderea produselor, serviciilor sau soluțiilor inovatoare în regiune.

Studiile arată că transformarea digitală are un efect pozitiv asupra afacerilor. Acest impact asupra performanței și calității oferă o valoare suplimentară serviciilor, astfel încât:

- » întreprinderile mici raportează o creștere a consumatorilor datorită instrumentelor digitale;
- » are loc o creștere a veniturilor;
- » aceste întreprinderi ajung în cele din urmă să creeze mai multe locuri de muncă;
- » întreprinderile mici care utilizează instrumente digitale raportează că acestea au contribuit la stimularea inovării.

În funcție de calitatea proiectului, a sumei solicitate și a relevanței pentru regiunea

Cahul, vor fi acordate granturi de până la 780 de mii lei, sumele fiind nerambursabile. Acestea pot constitui maximum 80% din bugetul total al proiectului, iar o cofinanțare de cel puțin 20% din bugetul total urmează să fie asigurată de către solicitant.

Cine poate accede la finanțare?

Entitățile care pot pretinde la un grant sunt cele din următoarele domenii:

1. Turism: site-uri sau programe care vizează turiștii și care urmăresc creșterea vizibilității regiunii Cahul din punct de vedere turistic.
2. Agricultură: soluții digitale cu impact asupra sectorului agricol și cu potențial de creștere. Sub-sectoare: vitivicol, agricultura tradițională, etc.
3. Logistică: digitalizarea serviciilor logistice, poziționarea regiunii Cahul drept un Hub Logistic al regiunii de sud a țării.

4. Guvernare: digitalizarea serviciilor comunitare.

5. Comerț: soluții pentru a oferi incluziune financiară și a stimula comerțul electronic în regiune.

Sunt aplicabile și alte domenii, cu dovezi solide ale impactului proiectului (de ex. alfabetizare digitală și financiară).

Solicitanți eligibili sunt entitățile private, care își desfășoară activitatea antreprenorială în regiunea Cahul (raioanele Cahul, Leova, Taraclia, Cantemir) sau grupurile de co-solicitanți, care pot include instituții publice, organizații, asociații sau alte entități juridice.

„Programul Digital Impact, axat pe regiunea Cahul, susține în primul rând digitalizarea afacerilor. Prin implementarea cu succes a proiectelor, vor avea de câștigat nu doar companiile beneficiare, ci și toți cetățenii din zona de sud a țării. Mizăm pe soluții digitale ce răspund nevoilor consumatorului,

ce reduc decalajul digital între utilizatorii finali, ce contribuie la egalitatea de șanse și la incluziunea socială a femeilor și a altor grupuri marginalizate. Vom sprijini sectoarele de afaceri și IMM-urile ce contribuie la dezvoltarea durabilă a regiunii și a întregii țări”, a declarat Corina Andronic, director EU4Moldova: Startup City Cahul.

Digital Impact este un program realizat de Startup Moldova ca parte a proiectului EU4Moldova: Startup City Cahul, finanțat de Uniunea Europeană în parteneriat cu Suedia și implementat de ATIC.

Startup-urile prind aripi cu XY Accelerator V. Cele mai îndrăznețe idei de afaceri au ajuns în etapa finală a programului

După trei luni de muncă intensă, finaliștii programului XY Accelerator V sunt la doar un pas de a-și vedea visul împlinit. S-a încheiat cea de-a cincea ediție a programului lansat de EU4Moldova: Startup City Cahul, iar cele 10 echipe care au rămas în competiție sunt acum gata să-și prezinte ideile de afaceri în

fața investitorilor pentru a atrage primele investiții.

17 echipe mici cu idei mari s-au înrolat în programul XY Accelerator V și au parcurs mai multe etape în care au obținut experiență valoroasă, precum și sfaturi practice despre cum poate fi dezvoltat un startup de succes.

La moment, 10 echipe sunt active în program, dintre care 3 echipe din regiunea Cahul. Două echipe se află la etapa de ideație, 3 au un produs minim viabil și 5 echipe au reușit să înregistreze vânzări.

Participanții au urmat cursuri de antreprenoriat, ateliere dedicate dezvoltării

de produs, marketing eficient, vânzări și negocieri, suport clienți, au avut parte de office hours cu mentori precum Traian Chivriga, Olga Melniciuc și Alexandru Lebedev, de workshop-uri tematice, bootcamps, mentorat extern cu acces la peste 30 de experți nișați și pitch training.

Printre participanții la accelerator se numără mai multe fete și femei, motivate să reușească în lumea afacerilor. Una dintre acestea este Mariana Pascal, profesoară de engleză și antreprenoare din Cahul. Aceasta a decis să valorifice experiența sa din ambele domenii și să pună bazele Centrului de Predare a Cursurilor de Business English pentru Antreprenori, CELT Moldova, startup pe care speră să-l dezvolte datorită programului XY Accelerator V.

La fel ca ceilalți participanți la XY Accelerator V, Mariana Pascal a beneficiat de audit al organizării afacerii și un plan de acțiuni elaborat în mod personalizat.

„Am participat la diferite workshop-uri, sesiuni de mentorat. Mulți dintre antreprenori nu au un partener în afaceri și se simt singuri în barcă. Sesiunile de mentorat mă ajută să văd lucrurile și dintr-o altă perspectivă și recomand tuturor să își găsească un mentor care îi va ajuta să descopere alte laturi de dezvoltare a afacerii.”

ne-a spus Mariana Pascal.

O altă participantă la program este și Maria Cerkas din Cahul, fondatoarea platformei TWINK, care presupune conectarea companiilor mari cu freelancerii prin elaborarea contractelor, achitări rapide, consultări fiscale și în caz de conflicte – mediere. Toate pentru a oferi freelancerilor asigurare și garanție în cazul în care clientul a falimentat.

În continuare, echipele urmează să înregistreze vânzări și să le crească, precum și să atragă investiții.

În cadrul edițiilor precedente ale XY Accelerator V, din 96 startup-uri accelerate, 15 echipe au obținut investiții în valoare de 393.000 de dolari, au muncit cu peste 80 mentori și au obținut acces la o comunitate extinsă de experți și investitori locali.

„Acceleratorul ne-a oferit oportunitatea de a inventa o idee interesantă. La accelerator am învățat multe lucruri: stabilirea strategiei, calcularea bugetului, etc. Echipa și mentorii ne-au motivat foarte mult. Datorită lor am grăbit implementarea ideii.”

spune Maria Cerkas.

XY Accelerator V a fost realizat de XY Partners în cadrul EU4Moldova: Startup City Cahul, proiect implementat de ATIC și finanțat de Uniunea Europeană în parteneriat cu Ambasada Suediei.

IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Acest buletin este realizat în cadrul proiectului „Vizibilitatea și asistența UE în Republica Moldova în 2022”. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Particip GmbH.

Date de contact relevante:

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova:
Delegation-Moldova@eeas.europa.eu

Echipa editorială:

Svetlana Japalău, Lider de Echipă, Particip GmbH
svetlana.japalau@particip.com

Natalia Ionel, Expert cheie, Particip GmbH
natalia.ionel@particip.com

Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a Particip GmbH și a echipei editoriale, și nu reprezintă sub nici o formă opinia Uniunii Europene.

